

NÁRODNÍ PROGRAM REFOREM

České republiky

Úřad vlády České republiky

2020

Obsah

1. Úvod	1
2. Makroekonomický výhled	3
3. Strukturální reformy	5
3.0 Hospodářská opatření ČR v boji s pandemií COVID-19	5
3.1 Makroekonomická stabilita	10
3.1.1 Daňová politika	10
3.1.2 Rozpočtový rámec	12
3.1.3 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí.....	12
3.1.4 Stabilita finančního sektoru	14
3.2 Spravedlnost: bydlení, práce, sociální politika a vzdělávání.....	14
3.2.1 Bydlení	14
3.2.2 Trh práce.....	18
3.2.3 Sociální politika	25
3.2.4 Vzdělávání.....	28
3.3 Produktivita: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa.....	33
3.3.1 Investiční politika	33
3.3.2 Výzkum, vývoj a inovace	36
3.3.3 Podnikatelské prostředí a vnitřní trh	39
3.3.4 Kvalita veřejné správy	43
3.3.5 Digitální agenda a eGovernment	46
3.3.6 Územní dimenze	54
3.4 Udržitelnost: životní prostředí, doprava a energetika.....	55
3.4.1 Změna klimatu, životní prostředí a zemědělství.....	55
3.4.2 Dopravní infrastruktura	60
3.4.3 Energetika a zdroje surovin	64
4. Pokrok v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020	67
4.1 Zaměstnanost	68
4.2 Chudoba a sociální vyloučení	69
4.3 Vzdělávání	70
4.4 Výzkum, vývoj a inovace.....	72
4.5 Klimaticko-energetická politika	72
5. Implementace Cílů udržitelného rozvoje	75
6. Fondy EU	79
6.1 Provázanost fondů EU s doporučeními Rady EU	79
6.2 Provázanost fondů EU s národními cíli v rámci strategie Evropa 2020	81
Přílohy	83
Příloha 1: Přehled strategických a koncepčních dokumentů vlády souvisejících s NPR 2020	83
Příloha 2: Podrobný přehled jednotlivých opatření (samostatný soubor)	

Seznam zkratek

AI	Umělá inteligence
AMSP	Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ASEK	Státní energetická koncepce
ASGS	Strategie pro udržitelný růst na rok (Annual Sustainable Growth Strategy)
ATAD	Směrnice EU proti vyhýbání se daňovým povinnostem
AV	Akademie věd ČR
CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj
CNG	Stlačený zemní plyn
CR	Cestovní ruch
CSRs	Specifická doporučení Rady EU (Country Specific Recommendations)
ČDE	Česko v Digitální Evropě
ČEB	Česká exportní banka
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČRA	Česká rozvojová agentura
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
DČ	Program Digitální Česko
DES	Digitální ekonomika a společnost
DES	Koncepce Digitální ekonomika a společnost
DIH	Digital Innovation Hubs
DoP	Dohoda o partnerství
DPH	Daň z přidané hodnoty
DS	Datová schránka
DSM	Jednotný digitální trh v Evropě
DSŘ	Digitalizace stavebního řízení a územního plánování
DTM	Digitální technické mapy
DVB-T2	Digitální televizní vysílání – pozemní druhé generace
DVZ	Denní vyměřovací základ
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
ECOFIN	Rada Evropské unie pro hospodářské a finanční záležitosti

EET	Elektronická evidence tržeb
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EFSI	Evropský fond pro strategické investice
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost
eGC	eGovernment cloud
EGD	Zelená dohoda pro Evropu (The European Green Deal)
EHSV	Evropský hospodářský a sociální výbor
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
EPC	Energetické služby se zárukou
EPSR	Evropský pilíř sociálních práv (The European Pillar of Social Rights)
ESA	Evropská kosmická agentura
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUR	Euro (měna)
EUSPA	Agentura pro kosmický program EU
FST	Fond pro spravedlivou transformaci
GA ČR	Grantová agentura ČR
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů
GPG	Rozdíl v odměňování žen a mužů – tzv. gender pay gap
GSA	Agentura pro evropský globální navigační družicový systém
HDP	Hrubý domácí produkt
HK	Hospodářská komora ČR
ICT	Informační a komunikační technologie
IDRR	Informační a datové resortní rozhraní
IKČR	Informační koncepce ČR
IKČR	Informační koncepce ČR
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
IS 2019+	Inovační strategie ČR 2019 – 2030
ISDS	Informační systém datových schránek
ISVS	Informační systémy veřejné správy

ITI	Integrované územní investice
ITS	Inteligentní dopravní systémy
JKM	Jednotná kontaktní místa
KDŘ	Krátké dodavatelské řetězce
KETs	Klíčové technologie
KIC	Koncepce integrace cizinců
KoDuS	Komunitní dům seniorů
KRV	Koncepce rozvoje venkova
LNG	Zkapalněný zemní plyn
LRV	Legislativní rada vlády
MAS	Místní akční skupina
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPŘ	Mezirezortní připomínkové řízení
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAČR	Národní architektura ČR
NAP	Národní akční plán
NAPEE	Národní akční plán energetické účinnosti
NAR	Národní architektonický rámec
NEN	Národní elektronický nástroj
NIA	Národní bod pro identifikaci a autentizaci
NIP	Národní investiční plán
NKOD	Národní katalog otevřených dat
NNO	Nevládní neziskové organizace
NP VaVal	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací

NPR	Národní program reform
NPŽP	Národní program Životní prostředí
NRB	Národní rozvojová banka
NSK	Národní soustava kvalifikací
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
NZIS	Národní zdravotnický informační systém
NZÚ	Nová zelená úsporám
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP D	Operační program Doprava
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP PPR	Operační program Praha – Pól růstu
OP VK	Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OZE	Obnovitelné zdroje energie
OZP	Osoby se zdravotním postižením
PČR	Parlament ČR
PDS	Politika druhotných surovin ČR
PN	Psychiatrické nemocnice
PO	Prioritní osa
POPFK	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
PPK	Program péče o krajinu
PPM	Peněžitá pomoc v mateřství
PPP	Partnerství veřejného a soukromého sektoru
PROPED	Projekty ekonomické diplomacie
PRV	Program rozvoje venkova
PSP	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
PV	Předškolní vzdělávání
PVS	Portál veřejné správy
RIA	Hodnocení dopadů regulace
RIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR

RVIS	Rada vlády pro informační společnost
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVVI	Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace
SCA	Zvláštní výbor pro zemědělství
SDGs	Cíle udržitelného rozvoje OSN – Agenda 2030
SEA	Strategické posuzování vlivů na životní prostředí
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
SFF	Středoevropský fond fondů
SFPI	Státní fond podpory investic
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFŽP	Státní fond životního prostředí ČR
SP	Svaz průmyslu a dopravy ČR
SPZ	Strategická průmyslová zóna
SPŽP	Státní politika životního prostředí
SRPZ	Strategický rámec politiky zaměstnanosti
SRRVS	Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR
SRSP	Program na podporu strukturálních reforem
SŠ	Střední škola
SÚIP	Státní úřad inspekce práce
SÚPM	Společensky účelná pracovní místa
SZP	Společná zemědělská politika
SZSP	Standardizovaný záznam sociálního pracovníka
ŠPZ	Školská poradenská zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
TA ČR	Technologická agentura ČR
TEN-T	Transevropská dopravní síť
ÚP	Úřad práce ČR
USA	Spojené státy americké
ÚSC	Územní samosprávné celky
ÚV	Úřad vlády ČR
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VaV	Výzkum a vývoj
VaVal	Výzkum, vývoj a inovace
VPP	Veřejně prospěšné práce
VRT	Vysokorychlostní tratě
VS	Veřejná správa

VŠ	Vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
VZ	Veřejné zakázky
ZŠ	Základní škola
ZZVZ	Zákon o zadávání veřejných zakázek

1. Úvod

Národní program reforem České republiky pro rok 2020 (NPR) je strategickým dokumentem vlády České republiky (ČR) v oblasti hospodářské a sociální politiky. Jeho cílem je formulace klíčových opatření vedoucích k prosperitě a udržitelnému růstu. Uvedená opatření vycházejí z programových priorit vlády a jsou provázána se strategickým rámcem ČR 2030 a dalšími koncepčními dokumenty na národní úrovni.

Odpověď na pandemii COVID-19

V prvním čtvrtletí 2020 zasáhla Evropu pandemie onemocnění COVID-19 způsobená koronavirem SARS-CoV-2, který se z původního ohniska na území Číny rozšířil do celého světa. Opatření nezbytná pro ochranu životů a zdraví obyvatel přijatá mnoha státy včetně ČR nevyhnutelně narušila hospodářský vývoj i běžný život společnosti.

Hospodářský vývoj se stal obtížně predikovatelným, což se odrazilo v letošní podobě kapitoly NPR 2. Makroekonomický výhled. Pro zachování fungující ekonomiky a na podporu následné obnovy vláda připravila řadu hospodářských a sociálních opatření, která jsou popsána v nové kapitole 3.0 Hospodářská opatření ČR v boji s pandemií COVID-19.

Dlouhodobý evropský kontext

Vedle dopadů pandemie COVID-19 a národních priorit vláda reflektuje také dlouhodobý evropský rámec, jehož významnou součástí je Zelená dohoda pro Evropu (EGD) - plán pro Evropskou unii (EU) předložený novým vedením Evropské komise (EK) na dosažení vedle udržitelné a oběhové ekonomiky také klimatické neutrality do roku 2050. Vláda vnímá EGD jako ambiciózní strategii udržitelného růstu, která s sebou přináší příležitosti, ale také velké výzvy pro mnoho odvětví. Právě v kontextu pandemie COVID-19 a jejích hospodářských dopadů bude třeba celoevropská diskuze o přístupu k plnění EGD.

ČR dlouhodobě plní své rozvojové cíle, které si stanovila v mezinárodním kontextu. ČR již dosáhla drtivé většiny národních cílů formulovaných v rámci unijní hospodářské strategie Evropa 2020. Aktuální vyhodnocení plnění národních cílů strategie Evropa 2020 obsahuje příslušná kapitola NPR. Opatření popsána v NPR přispívají také k plnění Cílů udržitelného rozvoje OSN (SDGs). Nově přidaná kapitola NPR popisuje současný stav plnění SDGs v ČR. Vláda je odhodlána napomoci dosažení klimaticky neutrální EU do roku 2050, a to v souladu s EGD a s cíli Pařížské dohody. Podrobnosti jsou v NPR uvedeny zejména v kapitole 3.4 Udržitelnost.

Opatření přestavená v NPR reagují též na tzv. specifická doporučení Rady EU (CSRs) adresovaná ČR v minulém roce a zjištění uvedená v pravidelném analytickém dokumentu EK Zpráva o ČR z února letošního roku. Struktura NPR zohledňuje čtyři klíčové dimenze Strategie pro udržitelný růst na rok 2020 (ASGS) předložené EK: makroekonomická stabilita, spravedlnost, produktivita a udržitelnost.

Za klíčový prostředek pro dosažení rozvojových cílů a pro posílení vzestupné hospodářské a sociální konvergence ČR k nejvyspělejší zemím světa považuje vláda systematickou podporu výzkumu, vývoje a inovací. Tedy naplnění vize nastíněné v *Inovační strategii ČR 2019 – 2030 (The Czech Republic: The Country For The Future)*: Spojením našich průmyslových tradic, výzkumného zázemí a podnikatelských dovedností zařadit ČR do roku 2030 mezi nejpokrokovější země.

Institucionální rámec přípravy NPR

NPR byl připraven Úřadem vlády ve spolupráci s ministerstvy. Obdobně jako v předchozích letech byli ke spolupráci na přípravě přizváni hospodářští a sociální partneři, Parlament ČR (PČR) a další instituce. Vinou pandemie se neuskutečnila obvyklá prezenční jednání k přípravě NPR, ale byla nahrazena dvěma koly písemného připomínkování pracovních verzí NPR.

NPR byl schválen vládou dne 7. 5. 2020. Po schválení bude NPR předložen EK.

Sledování řádného plnění jednotlivých reformních kroků se vláda bude věnovat průběžně během celého roku. V závěru letošního roku pak vláda jako každý rok vyhodnotí míru naplnění stanovených opatření v pravidelné zprávě. Další aktualizace - příprava NPR 2021 - je plánována na jaro příštího roku jako součást dalšího cyklu evropského semestru.

2. Makroekonomický výhled

V roce 2019 **hospodářský růst** mírně zpomalil, přičemž byl stále tažen domácí poptávkou. Soukromá spotřeba byla podpořena rostoucími příjmy domácností, dynamika investic však byla ve srovnání s rokem 2018 výrazně slabší.

V 1. polovině letošního roku bude česká ekonomika zcela zásadním způsobem negativně ovlivněna pandemií nového typu koronaviru a opatřeními, jež jednotlivé státy zavádějí ve snaze omezit šíření nákazy. Makroekonomický scénář NPR předpokládá, že se v Evropě podaří ve 2. čtvrtletí 2020 situaci zvládnout a následně bude ekonomická aktivita pozvolna ožívat. Šok do agregátní poptávky i nabídky by tedy měl být pouze dočasný a jednorázový, přesto se však česká ekonomika hluboké recesi nevyhne.

V roce 2020 počítáme s propadem ekonomického výkonu o více než 5 %. K nejhlubšímu poklesu by mělo dojít v oblasti zahraničního obchodu a u investic do fixního kapitálu. Nižší by však měla být i spotřeba domácností. Od 2. poloviny 2020 by pak ekonomická aktivita měla ožívat.

Koncem roku 2019 se meziroční **růst spotřebitelských cen** dostal nad horní 3% hranici tolerančního pásma 2% inflačního cíle České národní banky (ČNB). V roce 2020 by průměrná míra inflace měla dosáhnout 3,2 %, v roce příštím by mohla zpomalit na 1,6 %. V dalších letech by měly ceny růst 2% tempem. Působení jednotkových nákladů práce na inflaci by mělo být v jednotlivých letech horizontu NPR výrazně odlišné. V roce 2020 je očekáván jejich mimořádně velký růst, který pravděpodobně v roce 2021 přejde v nezanedbatelný pokles. V dalších letech by se jejich vývoj měl stabilizovat. Produkční mezera by měla inflaci tlumit téměř v celém horizontu NPR, nejvíce v letech 2020 a 2021. Měnový kurz by měl v roce 2020 přispívat k růstu spotřebitelských cen, v dalších letech by se ale měl s ohledem na předpokládanou apreciaci stávat protiinflačním faktorem. Zásadním protiinflačním činitelem by v roce 2020 měl být pokles ceny ropy. V dalších letech by již podle přijatého scénáře mělo docházet k jejímu růstu. Administrativní opatření¹ by měla v letech 2020-23 inflaci zvyšovat.

Trh práce po několik let vykazoval symptomy přehřátí, v mnoha aspektech již ale narážel na své limity a objevovaly se známky počínajícího ochlazení. Kvůli ekonomickému propadu a s ním spojenému snížení poptávky po práci by letos měla klesnout zaměstnanost. Rovněž by mělo dojít ke zvýšení míry nezaměstnanosti. Vyššímu dopadu recese na nezaměstnanost by kromě vysokého počtu volných pracovních míst i zaměstnaných cizinců² (kteří zřejmě budou propouštěni přednostně) měla bránit přijatá fiskální opatření. Ekonomická situace by se měla výrazně promítnout i v dynamice výdělků, zejména pak v roce 2021, kdy by průměrná reálná mzda mohla dokonce klesnout.

Z hlediska **vnější makroekonomické rovnováhy** se v roce 2019 běžný účet platební bilance poprvé od roku 2013 propadl do mírného schodku. Dopady pandemie koronaviru by letos měly vést ke zhoršení bilancí zboží i služeb. V rámci ostatních položek běžného účtu očekáváme nižší schodek na bilanci prvotních důchodů, a to v důsledku horší dynamiky zisků firem pod zahraniční kontrolou. V dalších letech by měl být běžný účet mírně přebytkový (oživení v zahraničí zvýší přebytek výkonové bilance, na druhou stranu se prohloubí schodek prvotních důchodů), resp. v roce 2023 vyrovnaný (akcelerace investic v souvislosti s dočerpáváním EU fondů z finanční perspektivy 2014-2020, dovoz amerických vojenských vrtulníků).

¹ Administrativními opatřeními se zde rozumí úpravy nepřímých daní (DPH, spotřební daně) a cel a změny regulovaných cen (např. elektřina, plyn, teplo, vodné a stočné, městská hromadná doprava).

² Podle údajů MPSV bylo v ČR v březnu 2020 zaměstnáno 645 tisíc cizinců, což bylo meziročně o 57 tisíc více, oproti únoru 2020 činil nárůst 17 tisíc.

S očekávaným hospodářským vývojem je spojena řada **rizik**, jež v úhrnu považujeme za výrazně vychýlená negativním směrem. Za nejvýznamnější riziko v současné době považujeme šíření **nového typu koronaviru**. Pokud by se situaci v průběhu 2. čtvrtletí nepodařilo zvládnout a opatření, jež mají šíření nákazy bránit, by tím pádem trvala déle, byl by hospodářský propad oproti scénáři NPR výrazně hlubší. Navíc by v některých ekonomikách mohlo dojít k materializaci rizik souvisejících např. s jejich vysokým zadlužením nebo se situací v bankovním sektoru.

Kromě nejistoty ohledně nastavení budoucích vztahů mezi Spojeným královstvím a Evropskou unií představuje riziko také **napětí v obchodních vztazích** mezi Spojenými státy americkými a Čínou, potažmo EU. Pandemie koronaviru sice otázku obchodních vztahů upozadila, opětovnou eskalaci sporů ale není možné vyloučit (např. v rámci snahy „ochránit“ americký průmysl před zahraniční konkurencí a tím ekonomice pomoci překonat dopady pandemie koronaviru).

Cyklický vývoj ekonomiky v kombinaci s nízkými úrokovými sazbami vedl k vysoké dynamice hypotečních úvěrů. Spolu s faktory, které limitují nabídku rezidenčních nemovitostí (z nichž některé jsou specifické pro Prahu), tento vývoj přispěl k výraznému nárůstu cen bytů a jejich určitému nadhodnocení. Kombinace **dluhového financování rezidenčních nemovitostí a rychlého růstu jejich cen** představuje makroekonomické riziko, které by se při očekávaném propadu ekonomiky a případné cenové korekci mohlo začít materializovat. Vzhledem k tomu, že se mnoho domácností v důsledku pandemie koronaviru potýká s přinejmenším dočasným výpadkem části, nebo dokonce veškerých, příjmů, připravila vláda ČR zavedení šestiměsíčního moratoria na splácení hypoték a spotřebitelských i podnikatelských úvěrů. I tak by ale domácnosti nemusely být schopny po skončení moratoria splácet, zejména pokud by se hospodářský útlum výrazněji projevil ve vývoji na trhu práce.

Vzhledem k významu **automobilového průmyslu** pro českou ekonomiku pak riziko představuje silná procykličnost tohoto odvětví, exportní orientace a závislost na dodavatelských řetězcích. Ve středním až dlouhodobém horizontu rizika prohlubují strukturální změny, k nimž v automobilovém průmyslu patrně dojde kvůli postupnému zpřísnování emisních norem. V případě jejich neplnění budou výrobci vystaveni vysokým pokutám. Přejít na alternativní druh pohonu si však vyžádá enormní investice do vývoje technologií, do strojů a zařízení či do infrastruktury. Lze také očekávat dopad na zaměstnanost, dodavatelsko-odběratelské vztahy či ceny energií.

3. Strukturální reformy

3.0 Hospodářská opatření ČR v boji s pandemií COVID-19

Přísná opatření přijatá členskými zeměmi EU a dalšími státy světa pro ochranu života a zdraví svých obyvatel v době pandemie COVID-19 budou mít dle predikcí zásadní dopady na hospodářský vývoj ve formě nevyhnutelné recese. Ve snaze podpořit hospodářství a minimalizovat sociální dopady pandemie byly na úrovni členských států i Unie jako celku operativně uvolněny finanční zdroje a upraveny veřejné politiky. Drtivá většina fiskálních stimulů je financována z národních rozpočtů, EK ostatně i proto také poprvé v historii navrhla aktivaci tzv. všeobecné únikové doložky v rámci Paktu o stabilitě a růstu³. Níže jsou uvedena hlavní hospodářská a sociální opatření přijatá ČR v reakci na pandemii.

Podpora podnikatelů a zaměstnanců

Udržení pracovních míst vláda přímo podpoří českou ekonomiku v objemu 100 mld. Kč a nepřímou pak formou garancí ve výši dalších 900 mld. Kč.

Dne 16. 3. 2020 byl spuštěn program Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB), v němž budou poskytovány **bezúročné dvouleté půjčky s odkladem splátek až na 12 měsíců (včetně)** pro firmy postižené důsledky pandemie koronaviru (program *COVID I*), přičemž prostředky bude možné využít na pokrytí provozních nákladů. Výše úvěru může být 0,5 mil. až 15 mil. Kč. Ke dni 2. 4. 2020 bylo spuštěno přijímání žádostí v rámci programu *COVID II*, který je financován z prostředků Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) a je zaměřen na poskytování záruk. Úvěry budou poskytovány prostřednictvím komerčních bank, přičemž za půjčky bude ručit stát prostřednictvím ČMZRB. Zaručující se úvěry do výše 15 mil. Kč. Na rozdíl od první vlny programu tak budou moci program využít i živnostníci a drobní podnikatelé, kteří měli menší potřebu úvěrových prostředků než COVID I, tzn. úvěry pod 500 tis. Kč. Úvěry bude možné opět využít k úhradě provozních výdajů (mzdy, nájem, energie, materiál či zásoby). Pro pražské společnosti a živnostníky byl 21. 4. 2020 spuštěn program COVID PRAHA, který je financován z Operačního programu Praha pól rozvoje. Tento program obsahuje stejné podmínky jako program COVID II.

Dále vláda schválila dne 20. 4. 2020 návrh zákona o poskytnutí státní záruky ČR na zajištění dluhů ČMZRB vyplývajících z ručení za dluhy z úvěrů v souvislosti se zmírněním negativních dopadů způsobených virem SARS-CoV-2. Po schválení zákona oběma komorami Parlamentu ČR a podpisu prezidenta republiky bude spuštěn program COVID III; předpoklad spuštění je na přelomu dubna a května. COVID III bude portfoliová záruka za provozní úvěry komerčních bank ve výši max. dvojnásobku ročních mzdových nákladů příjemce nebo až čtvrtiny obrátu firmy v roce 2019, maximálně však 50 mil. Kč. Návrh zákona předpokládá maximální výši státní záruky 150 mld. Kč, celkem tak tento program může zaručit komerční provozní úvěry ve výši až 600 mld. Kč. Tento program bude notifikován u EK v rámci schváleného Dočasného rámce pro veřejnou podporu, bude se proto jednat o bankovní záruku bez finančního příspěvku na úhradu komerčních úroků (tuto kombinaci Dočasný rámec neumožňuje).

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) připravilo **cílený program k řešení zaměstnanosti Antivirus**. Podmínky realizace programu podpory firem „Antivirus“ schválené vládou České republiky dne 31. 3. 2020, na základě kterých stát podporuje udržení zaměstnanců v pracovním poměru, obsahují dva režimy. **V režimu A** je zaměstnavateli vyplácen příspěvek jako kompenzace za překážky v práci spočívající v karanténě zaměstnanců nebo uzavření či omezení provozu v důsledku krizových usnesení vlády České

³ Tato doložka se vztahuje na případy závažného hospodářského poklesu v EU nebo eurozóně jako celku.

republiky a mimořádných opatření orgánů ochrany veřejného zdraví ve výši odpovídající **80 % vyplacené náhrady mzdy, včetně odvodů, max. 39 000 Kč na jednoho zaměstnance**. Prostřednictvím režimu B se jedná o kompenzaci překážek v práci na straně zaměstnavatele, u nichž se presumuje příčinná souvislost s nákazou COVID-19. Tyto překážky v práci na straně zaměstnavatele vznikly v důsledku překážek v práci na straně zaměstnanců, výpadku vstupů produkce nebo omezení odbytu zaměstnavatele. Příspěvek je vyplácen ve výši odpovídající **60 % vyplacené náhrady mzdy, včetně odvodů** za zaměstnance a zaměstnavatele, **max. 29 000 Kč na jednoho zaměstnance**.

Z důvodů zmírnění negativních dopadů souvisejících s šířením onemocnění COVID-19 na chráněný trh práce připravilo dále MPSV dílčí úpravy týkající se **zaměstnávání osob se zdravotním postižením** na chráněném trhu práce. Konkrétně se jedná o část první zákona č. 161/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti zaměstnanosti v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020 a o změně zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dne 14. 4. 2020. Ve vztahu k chráněnému trhu práce se při poskytování příspěvku dle § 78a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), jedná o následující opatření:

- 1) Pokud období, za které je příspěvek žádán, spadá do doby platnosti mimořádného opatření při epidemii, zaměstnavatel může v rámci žádosti o příspěvek podle § 78a zákona o zaměstnanosti uplatňovat pro účely stanovení výše příspěvku také náhrady mzdy nebo platu poskytnuté zaměstnancům při překážkách v práci na straně zaměstnavatele.
- 2) Pokud období, za které je příspěvek žádán, spadá do doby platnosti mimořádného opatření při epidemii, není pro účely čerpání příspěvku požadováno splnění podmínky bezdlužnosti. Zaměstnavatel tedy není povinen u příspěvku za dané období dokládat potvrzení o skutečnosti, že nemá v evidenci daní zachyceny daňové nedoplatky, nedoplatky na pojistném a na penále na veřejné zdravotní pojištění a nedoplatky na pojistném a na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Uvedené změny se v tuto chvíli vztahují na poskytování příspěvku za 1. a 2. kalendářní čtvrtletí roku 2020.

Vláda schválila⁴ návrh zákona, kterým se mění zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2020. Součástí tohoto návrhu je v rámci protikrizových opatření **zvýšení pojistné kapacity Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s. (EGAP)** ze 188 na 330 mld. Kč. Cílem těchto opatření je aktivizovat cca 142 mld. Kč na posílení likvidity firem. V této složité situaci je nutné rychle reagovat na vzniklý stav a vytvořit efektivní nástroje k podpoře zejména výrobních podniků s exportním potenciálem. Nástroje EGAP budou rozšířeny o poskytování záruk za úvěry vývozců a výrobců (dodavatelů pro vývoz) na provoz, pracovní kapitál a na náklady na udržení a rozšíření podnikání.

Dále vláda schválila⁵ **Program Czech Rise Up - Chytrá opatření proti COVID-19**, který připravilo Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO). Program vznikl na základě analýzy potřeb na základě širokého průzkumu mezi relevantními subjekty z podnikatelského prostředí a inovační sféry.

Cílem tohoto programu je podpořit rychlé zavedení nových řešení, která mohou napomoci v boji proti koronavirové infekci, a to včetně opatření na zmírnění dopadu dalšího šíření a následného řešení dopadů této situace. Z programu bude možné podpořit projekty nových řešení pro boj proti nemoci COVID-19, a to formou financování nákladů potřebných pro rychlé zavedení inovativních řešení do praxe.

⁴ Usnesením č. 273 dne 23. 3. 2020.

⁵ Usnesením č. 277 dne 23. 3. 2020.

Žádosti o podporu bude možné podávat během měsíce dubna t.r., prozatím se počítá s alokací ve výši 200 mil. Kč, která v případě potřeby může být navýšena.

Dalším programem MPO schváleným usnesením vlády ze dne 23. 3. 2020 č. 294 je program **Technologie COVID**. Cílem tohoto programu je navýšení výrobní kapacity českých malých a středních podniků na výrobu zdravotnického materiálu a pomůcek včetně dezinfekce, přičemž celkový rozpočet programu se předpokládá ve výši minimálně 300 mil. Kč.

Vláda dále dne 4. 5. 2020 vzala na vědomí záměr MPO přispět formou dotačního programu podnikatelům, na které dopadla restriktivní preventivní opatření vlády, na **úhradu nájmů za provozovny**.

Česká agentura na podporu obchodu (CzechTrade) v souvislosti s aktuální situací vzniklou kvůli pandemii COVID-19 zavedla od 20. 3. 2020 **bezplatné individuální exportní poradenství v 58 zemích**, a to jak prostřednictvím pracovníků pražské centrály, tak i zahraničních kanceláří. Kromě standardních služeb jako je screening trhu, sestavení databáze potenciálních kontaktů, analýza konkurence nebo ověření zájmu o výrobek nabízí i bezplatnou asistenci firmám při řešení krizových situací v zahraničí, které vznikly např. v rámci přepravy zboží důsledku zdržení na hranicích či jeho zadržení nebo v oblasti celní problematiky.

V době stavu nouze v důsledku šíření koronaviru pomáhá Ministerstvo zahraničních věcí (MZV) a zastupitelské úřady podnikatelům řešit vzniklé potíže na zahraničních trzích. Zakázky jsou ovlivněny komplikující se logistikou obchodních operací, růstem omezování obchodu a turbulentní poptávkou. Jednotná zahraniční síť zastupitelských úřadů ČR také pomáhá analyzovat příležitosti a vyhledávat vhodné obchodní partnery. Tyto služby jsou poskytovány zdarma nebo s výraznou státní podporou. MZV také připravuje webové semináře a individuální konzultace s ekonomickými diplomaty, které pomohou podnikatelům se zorientovat v současné situaci a nastíjí příležitosti v daných zemích. MZV ve spolupráci s podnikatelskými asociacemi spustilo nástroj na podporu ekonomických aktivit v zahraničí PROPEA, který českým podnikatelům umožní v zahraničí využít služeb místních expertů, kteří zajistí kontinuitu obchodních styků a řešení logistických a jiných problémů spojených s mimořádnými opatřeními. PROPEA byla pilotně spuštěna v 10 zemích.

Vláda usnesením ze dne 26. 3. 2020 č. 302 uvolnila finanční prostředky v r. 2020 z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa, položka Vládní rozpočtová rezerva do výše 1 mld. Kč do rozpočtu kapitoly Ministerstvo zemědělství (MZe) na zajištění aktuálního opatření Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s. na **zabezpečení potravinové soběstačnosti** a snížení dopadů krizové situace způsobené pandemií koronaviru.

Ošetřovné bude vypláceno po celou dobu zákazu školní docházky za předpokladu, že dítěti je méně než 13 let či pokud ošetřující pečuje o postiženou osobu/y. Pro osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) zůstávající doma kvůli zajištění péče o děti ve věku 6–13 let stát přispěje částkou ve výši 424 Kč na den. Všem OSVČ, které mají příjem pouze z podnikání, budou umožněny odklady v placení zdravotního a sociálního pojistného až na dobu 6 měsíců. Odklad se týká částky ve výši minimálního pojistného, tj. 4 986 Kč. **Vláda zároveň odškodňuje OSVČ**, kterým byly kvůli epidemii koronaviru uzavřeny provozovny, jednorázovou částkou ve výši 25 tisíc Kč. Další přímá podpora OSVČ v denní výši 500 Kč se nyní nově vztahuje i na období od 1. 5 do 8. 6. Vláda dne 4. 5. 2020 dále schválila návrh novely zákona o kompenzačním bonusu, který obdobnou podporu jako OSVČ nabídne i společníkům malých s.r.o. Program bude zaměřen na s.r.o. s nejvýše dvěma společníky, kde o podporu mohou požádat oba, nebo s více společníky, kteří jsou členy jedné rodiny.

V polovině března 2020, po vyhlášení nouzového stavu v České republice a uzavření hranic, bylo okamžitě **zastaveno přijímání žádostí cizinců ze třetích zemí** o vstup do ČR za účelem výkonu zaměstnání. V rámci mezirezortní spolupráce (MPSV, MV, MPO, MZV, MZe) byla průběžně operativně řešena opatření pro

využití a propojování disponibilních pracovních kapacit těch zaměstnanců ze třetích zemí, kteří se ocitli na území ČR v ohrožení ztráty zaměstnání, a zaměstnavatelů, kteří naopak novou pracovní sílu hledali (zejména v oblasti zemědělství).

Daňová politika

Byly přijaty dva liberační balíčky. **Liberační balíček I** znamená plošné prominutí pokuty za opožděné podání přiznání k dani z příjmu fyzických a právnických osob, prominutí pokuty za opožděné tvrzení daně a plošné prominutí pokut za opožděné podání kontrolního hlášení ve výši 1 000 Kč, které vznikly mezi 1. 3. a 31. 7. 2020.

Liberační balíček II se vztahuje na prominutí červnové zálohy na daň z příjmů fyzických a právnických osob, plošné prominutí pokuty za pozdě podané daňové přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí a pozastavení povinnosti elektronicky evidovat tržby pro subjekty spadající do všech fází elektronické evidence tržeb (EET). Spuštění závěrečné fáze EET bylo rovněž odloženo. Plánováno je i zavedení institutu *Loss carryback* (zpětné působení daňové ztráty).

Sociální politika

Za účelem ochrany nejohroženějších skupin obyvatel vláda schválila některá další opatření v sociální oblasti. MPSV připravilo zákonný návrh mimořádných opatření, jejichž cílem je zajistit plynulé a včasné poskytování nepojistných sociálních dávek po dobu trvání nouzového stavu. Opatření spočívající mimo jiné ve zjednodušení správního řízení a preferenci dálkové komunikace s klienty mají umožnit zrychlení a zjednodušení dostupnosti dávek a jejich pružnou reakci na (náhlý) pokles příjmu. Na významu nabývají zejména příspěvek na bydlení a dávky pomoci v hmotné nouzi, včetně mimořádné okamžité pomoci, jejichž prostřednictvím proudí k ohroženým skupinám prostředky sloužící k úhradě nákladů na bydlení a základní životní potřeby.

Státní rozpočet, měnová politika a makrobezpečnostní politika

Schválen byl **návrh novely zákona o státním rozpočtu** na rok 2020. Ten počítá s celkovými příjmy 1 428,2 mld. Kč a výdaji ve výši 1 728,2 mld. Kč. Deficit tak bude činit 300 mld. Kč (což je o 260 mld. Kč více oproti původně schválenému rozpočtu).

Od dne 17. 3. 2020 Česká národní banka (ČNB) snížila dvoutýdenní repo sazbu o 50 bazických bodů na 1,75 % a následně dne 26. 3. 2020 tuto sazbu dále snížila o 75 bazických bodů na 1,00 %. ČNB také revidovala proticyklickou kapitálovou rezervu pro expozice umístěné v ČR.⁶

Legislativním procesem rovněž prošla **novela zákona o ČNB**, která uvolňuje stávající omezení v obchodech na volném trhu. Díky ní ČNB bude moci do konce roku 2021 obchodovat i s nástroji se splatností více než jeden rok, a to i s jinými subjekty než pouze s bankami a spořitelními a úvěrními družstvy. Nově mohou být centrální bance obchodní protistranou např. i pojišťovny, penzijní společnosti či další institucionální investoři. V případě obchodování se státními cennými papíry novela nijak neprolamuje zákaz měnového financování státních a veřejných institucí.

⁶ K revidované proticyklické kapitálové rezervě viz podrobněji část 3. 1. 4 Stabilita finančního sektoru.

Využití evropských prostředků

V rámci programů financovaných z evropských prostředků se zvažují přesuny prostředků do oblastí **na podporu podnikatelů postižených důsledky koronavirové nákazy**. ČR podpořila urychlené přijetí dvou balíčků úprav obecného nařízení v rámci Investiční iniciativy reagující na pandemii COVID-19, která umožní flexibilnější užití a rychlejší uvolnění finančních prostředků alokovaných v rámci strukturálních a investičních fondů. Díky flexibilnějším přesunům zdrojů v rámci OP PIK (6 mld. Kč) bude možné nově tyto prostředky využít na půjčky a záruky poskytované prostřednictvím ČMZRB. Dále vláda uvítala nový balík návrhů EK ze začátku dubna, který umožní další flexibilitu pro užití evropských strukturálních a investičních fondů, zejména pokud jde o přesuny mezi fondy, zvýšení míry kofinancování či rozvolnění pravidel tematické koncentrace a snížení administrativní zátěže. Na národní úrovni probíhá analýza dosud nezazávkovaných prostředků z jednotlivých operačních prostředků s cílem identifikace možných přesunů tam, kde by se prostředky daly operativně použít pro řešení následků pandemie.

Vláda rovněž schválila uvolnění 3,3 mld. Kč ze státního rozpočtu pro *Program rozvoje venkova pro rok 2020*. Tyto finance by měly napomoci řešit krizovou situaci podnikatelů v zemědělství a potravinářství. Hlavním důvodem podpory je zajištění potravinové soběstačnosti. Změna programového dokumentu bude projednána s EK.

Financování zdravotnictví

Ve zdravotním sektoru dochází k omezování plánovaných operací a ambulantních vyšetření, a naopak k růstu nákladů poskytovatelů v nemocničním a laboratorním segmentu v souvislosti s COVID-19. Zdravotní pojišťovny flexibilně reagují řadou cílených opatření, kdy pomocí zálohových plateb stabilizují krátkodobé financování poskytovatelů a skrze individuální smluvní politiku navyšují zálohy u těch poskytovatelů, kteří čelí zvýšeným nákladům.

Na příjmové straně se v letošním roce očekává **významný propad výběru pojistného** ve výši cca 50 mld. Kč, který je způsoben poklesem růstu objemu platů a mezd a vládním opatřením v oblasti platby pojistného u OSVČ. Pro kompenzaci tohoto propadu **vláda navýšila platbu pojistného za státní pojištěnce**. Od 1. 6. 2020 se platba za státní pojištěnce navýší o 500 Kč a od 1. 1. 2021 se navýší o dalších 200 Kč, což přinese v letošním roce dodatečných 19 mld. Kč a v příštím roce 53 mld. Kč, v závislosti na vývoji počtu státních pojištěnců.

I přes navýšení platby za státní pojištěnce dojde v letošním roce k propadu celkových příjmů a růstu výdajů na zdravotní péči, což se projeví ve významném navýšení deficitu systému zdravotního pojištění v řádu desítek mld. Kč, který je však možné vykrýt z rezerv pojišťoven.

Vzdělávání

Vládou přijatá opatření nemají negativní vliv na financování školství ze státního rozpočtu v roce 2020.

Pro nastartování vzdělávacího systému se jeví jako stěžejní tzv. šablony, s nimiž má více než 75 % škol v ČR bohaté (mnohaleté) zkušenosti. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) vyhláší 31. 3. 2020 tzv. **III. vlnu šablon** pro mateřské a základní školy. Školám jsou jimi vytvářeny podmínky, aby se s nastalou situací zvládly lépe vyrovnat. Výzva je nastavena tak, aby mohly být podpořeny všechny mateřské a základní školy, které projeví zájem. Vyhlášení této výzvy je pro překonání dopadů pandemie klíčové, neboť školám poskytne např. personální podporu pro vzdělávání dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem, ale také aktivity na doučování žáků, tandemovou výuku aj., což znamená významnou podporu pedagogických pracovníků při překonávání následků omezení školní výuky po dobu uzavření škol. **III. vlna šablon využije téměř celou volnou alokaci OP Výzkum, vývoj a vzdělávání (VVV) Evropského**

sociálního fondu (ESF). V části Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) již OP VVV nedisponuje žádnou volnou alokací.

Technologická agentura ČR (TA ČR) v reflexi na pandemii COVID-19 přijala rozhodnutí o možnosti rozšíření výzkumných témat souvisejících s touto pandemií u příjemců realizovaných projektů. Zároveň mohou zažádat i o navýšení rozpočtu v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb.. Současně byli osloveni příjemci Programu GAMA 2, aby zvážili přednostní podporu těm dílčím projektům, které se zabývají výzkumem souvisejícím s COVID-19. V připravované výzvě programu mezinárodní spolupráce DELTA 2 TA ČR také vyzvala partnerské zahraniční agentury, aby uvážily zaměření projektů na výzkum související s COVID-19.

Opatření v oblasti justice

Vláda schválila návrh zákona, který reaguje na hlavní obtíže, jimž lidé v současné době čelí ve vztahu k **soudním řízením**, v oblasti exekucí a insolvencí či při fungování právnických osob, jako jsou např. obchodní společnosti či družstva. Návrh tak přináší např. rozšíření možnosti prominout zmeškání lhůt v soudním řízení v případě, že lhůta byla zmeškaná v důsledku omezení plynoucího z mimořádného opatření přijatého pro boj s rozšířením COVID-19 (povinné karantény, omezení pohybu a shromažďování osob). Dále by po dobu trvání mimořádných opatření mělo být zjednodušeno rozhodování orgánů právnických osob s využitím technických prostředků nebo rozhodování per rollam. Zároveň se stanoví automatické prodloužení nebo obnovení funkčního období členů voleného orgánu, jimž v době trvání mimořádných opatření uplynulo (se souhlasem dané osoby). Též se prodlužuje lhůta pro svolání valné hromady či členské schůze družstva pro projednání řádné účetní závěrky, a to o 3 měsíce ode dne skončení mimořádných opatření.

V oblasti **insolvencí** se umožňuje např. odklad povinnosti dlužníka podat na sebe insolvenční návrh v případě, že je v úpadku, o 6 měsíců od ukončení mimořádných opatření, a zároveň se stanoví, že k věřitelskému návrhu, který by byl podán do 31. 8. 2020, se nebude přihlížet. Kromě toho se zavádí institut mimořádného moratoria, které podnikatelům nabízí zvláštní ochranný režim (preventivně před i po podání insolvenčního návrhu), po jehož dobu je chráněn před rozhodnutím o úpadku a umožňuje jim provozovat svůj podnik.⁷ Kromě toho se zmírňují i pravidla pro oddlužení zahájená před velkou novelou z r. 2019, která by měla pomoci dlužníkům, kteří budou mít problém s poklesem či výpadkem příjmů (oddlužení zahájená po novele z r. 2019 jsou již nastavená flexibilněji). V oblasti exekucí je tento problém řešitelný již existujícím institutem odkladu exekuce, o který lze požádat i opakovaně. Na základě diskuzí s poslanci byla nicméně připravena i další opatření, která by dlužníkům v exekuci mohla pomoci, např. plošný odklad některých způsobů provedení exekuce.

3.1 Makroekonomická stabilita

3.1.1 Daňová politika

Prioritou vlády je transparentní daňové prostředí, minimalizace distorzí, snižování administrativní náročnosti výběru daní, elektronizace a ochrana zdraví i prostřednictvím daňové politiky. Dále se dokončují projekty v oblasti boje proti daňovým únikům.

Ministerstvo financí (MF) předkládá návrh zákona, díky němuž se výrazně **zjednoduší odvodové povinnosti a administrativní náročnost podnikání malým živnostníkům** z řad OSVČ. Tito podnikatelé,

⁷ Moratorium je dlužník také chráněn před vypovězením smluv na dodávky energií, surovin, zboží a služeb, a umožňuje mu závazky bezprostředně související se zachováním provozu podniku hradit přednostně před staršími dluhy. Po skončení mimořádného moratoria se znepřístupní záznam v insolvenčním rejstříku, což předchází účinkům negativní publicity. Těmito opatřeními by se měl poskytnout podnikatelům čas na řešení své problematické situace způsobené koronavirem, aniž by byli ohrožováni rizikem insolvenčního řízení.

jejichž roční příjem nepřekročí 1 mil. Kč, získají možnost se prostřednictvím jedné paušální daně zbavit povinnosti přiznávat na třech různých formulářích daň z příjmů, sociální pojistné a zdravotní pojistné. Zároveň budou moci odvádět daň z příjmů a pojistné jednou platbou vůči správci daně.

Ke snižování administrativní náročnosti výběru daní značně přispěje revize a postupné rušení zavedených daňových výjimek. Jedním z cílů chystané legislativní úpravy zákona o daních z příjmů je **zjednodušení poskytování příspěvku na stravování** na straně zaměstnavatelů a snížení transakčních nákladů na straně zaměstnavatelů i podnikatelů přijímajících platby prostřednictvím stravenek. Díky tomu zákon umožní využít příspěvek na stravování jako jeden ze zaměstnaneckých benefitů i malým zaměstnavatelům, nebo i těm, kteří na systém distribuce stravenek prostřednictvím poukázek, resp. stravenkových karet, nepřistoupili.

Další chystanou změnou, která bude mít pozitivní vliv na snížení administrativní zátěže podnikatelských subjektů, je **zajištění nové právní úpravy v oblasti účetnictví v ČR** tak, aby obstála v evropské ekonomice a v měnícím se světě. Součástí nové právní úpravy je také racionalizace rozsahu podzákoných předpisů. Chystané nové uspořádání právních předpisů upravujících účetnictví bude lépe odrážet zejména reálné potřeby dotčených účetních jednotek.

Prioritou je i nadále **digitalizace správy daní** a prohloubení proklientského přístupu. Projekt *MOJE daně* (Moderní a jednoduché daně) nadále zůstává vlajkovou lodí postupné elektronizace správy daní a zásadního klientského zjednodušení a svěřičného přístupu pro plátce a poplatníky. Předpokládaný termín účinnosti je stanoven na rok 2020.⁸

Z důvodů nastolené politiky nezvyšování dostupnosti zdraví škodlivých komodit bylo přistoupeno ke **zvýšování sazeb spotřebních daní z lihu a tabákových výrobků** (plán u spotřební daně z tabákových výrobků je rozdělen do několika let).

ČR stále usiluje o zavedení **plošného mechanismu přenesení daňové povinnosti**, který by dále zásadně snížil zbývající úniky na dani z přidané hodnoty (DPH). Aktuálně ČR diskutuje o prodloužení udělené výjimky.

V legislativním procesu je pak návrh **daně z digitálních služeb**, která je postavena na návrhu směrnice o společném systému daně z digitálních služeb⁹. Unilaterální opatření je navrhováno jako časově omezené. ČR významně podporuje práce na globálním řešení v rámci Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).

V příštím roce bude spuštěna poslední **vlna EET**, do níž se zapojí všechna zbývající odvětví. Je spojena se spuštěním „papírového“ systému evidence pro nejmenší podnikatele a snížením sazby DPH na vybrané služby s vysokým podílem lidské práce a některé další statky.

Dalším důležitým nástrojem boje proti daňovým únikům na mezinárodní úrovni je stále se rozvíjející mechanismus **mezinárodní výměny informací** týkajících se správy daní. Aktuálně probíhá implementace nového okruhu informací, které by měly být již od října 2020 sdíleny členskými státy EU v rámci systému

⁸ Jeho součástí je i zřízení portálu *MOJE daně*, což bude virtuální finanční úřad, který mimo jiné poplatníkům nabídne možnost předvyplněných daňových formulářů, kde budou vyplněny základní údaje poplatníka, vstupy o mzdách od zaměstnavatele či data od třetích stran, která jsou důležitá pro finální stanovení daňové povinnosti (informace od bank či penzijních fondů). Nedílnou součástí digitalizace správy daní je zefektivnění výběru daní za využití softwarových (analytických) nástrojů a řízení kontrolní činnosti s podporou výpočetní techniky s cílem snižovat zátěž daňových subjektů prováděnou kontrolní činností. Informace o projektu MF zveřejňuje na webové stránce <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/moje-dane/aktualni-informace>.

⁹ Návrh směrnice Rady o společném systému daně z digitálních služeb jako daně z příjmu z poskytování určitých digitálních služeb, COM/2018/0148 final - 2018/073 (CNS).

tzv. automatické výměny informací. Půjde o typizované informace o daňových optimalizačních schématech, jež jsou riziková z hlediska obcházení daňových povinností.

V rámci podpory mezinárodních standardů řádné správy daní přijala ČR závazek rozšířit působnost ustanovení týkajících se zdanění ovládané zahraniční společnosti (bez zkoumání dalších rozhodných skutečností pro aplikaci těchto ustanovení) na všechny společnosti - ovládající osoby, jejichž ovládané společnosti jsou rezidentem ve státě či jurisdikci zařazených na uvedeném seznamu nespolupracujících jurisdikcí. V takovém případě bude (z hlediska daně z příjmů) nově pohlíženo na činnosti zahraniční ovládané osoby, jako by byly realizovány českou ovládající společností.

3.1.2 Rozpočtový rámec

Je připravena **novela zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech**, která upravuje zejména oblast programového financování se záměrem zpřehlednit údaje o poskytovaných dotacích. Návrh vláda postoupila Poslanecké sněmovně Parlamentu (PSP). V PSP proběhlo 24. 1. 2020 první čtení. Návrh byl přikázán rozpočtovému výboru, který jej projednal a doporučil jej schválit s jím předloženými pozměňovacími návrhy.

3.1.3 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí

ČR je aktuálně EK hodnocena (ve zprávě *Debt Sustainability Monitor 2019*) jako **země bez významných fiskálních rizik** v horizontu jednoho roku i ve střednědobé perspektivě, zatímco z hlediska dlouhodobé udržitelnosti čelí střednímu riziku. Dlouhodobý indikátor udržitelnosti (S2) podle posledních dat EK dosahuje hodnoty 4,8 % hrubého domácího produktu (HDP). Za poslední dva roky došlo k nárůstu tohoto indikátoru o více než 3 procentní body. Důvodem je vliv projektovaného zvýšení nákladů stárnutí (dle *Zprávy o stárnutí populace EK 2018*), které se co do velikosti přesně shoduje s hodnotou celého indikátoru. Z téměř 50 % se na nárůstu nákladů stárnutí podílí penze následované dlouhodobou péčí s vlivem kolem 20 %. Vliv výchozí rozpočtové pozice je neutrální. Dle analýzy dluhové udržitelnosti, která hodnocení udržitelnosti doplňuje, se ČR řadí mezi země s nízkým rizikem.

Důchodový systém

Rok 2019 byl již třetím v pořadí, kdy **příjmy z pojistného na důchodové pojištění převýšily výdaje** na dávky důchodového pojištění. V kapitole MPSV byl dosažen přebytek pojistného nad výdaji ve výši téměř 20 mld. Kč. Současně došlo k obratu v nepříznivém trendu poklesu poměru průměrného důchodu ke mzdě, kdy tento poměr, podle odhadů, v roce 2019 vzrostl o 0,5 p. b., na 38,6 %.

Opatření přijatá v minulých letech k zajištění přiměřenosti důchodů tedy zafungovala a začínají plnit svůj účel. Ze stejného důvodu byl v průběhu roku 2019 **novelizován zákon o důchodovém pojištění**, když bylo zaručeno zvýšení průměrného důchodu od ledna 2020 alespoň o 900 Kč.

V únoru 2019 zahájila svou činnost **Komise pro spravedlivé důchody** jako poradní orgán ministryně práce a sociálních věcí. Komise se během svých jednání věnovala řadě závažných problémů českého důchodového systému - rozdílu mezi důchody žen a mužů, zajištění dřívějších důchodů osobám ve fyzicky náročných profesích a nízké efektivitě doplňkových penzijních schémat. Od září je činnost komise téměř plně věnována výraznější **parametrické reformě důchodového systému**, která spočívá ve vytvoření robustního - nultého - solidárního pilíře a plně pojistného - prvního - pilíře důchodového systému. V lednu 2020 byly představeny tři možné varianty nastavení, které se liší nastavením jednotlivých parametrů a také očekávaným dopadem na veřejné finance. Dlouhodobé dopady uvažovaných variant se pohybují od poklesu výdajů v rozsahu přibližně 0,5 % HDP po zvýšení výdajů o 1,5 % HDP. Návrh je aktuálně projednáván koaliční radou.

Paralelně je připravován návrh řešení dřívějšího odchodu do důchodu **osob v náročných profesích**. Tento návrh by měl být legislativně zpracován v průběhu roku 2020 po dosažení shody vládní koalice na všech jeho bodech. Přípravované řešení by se měla dotknout přibližně 10 % všech zaměstnanců. Rozpočtově by mělo opatření v prvních letech přinést dodatečné příjmy státního rozpočtu na úrovni 0,2 % HDP z důvodu vyššího pojistného hrazeného zaměstnavatelem v náročných profesích; dlouhodobě, po roce 2040, pak nad nárůstem příjmů převáží zvýšené výdaje, a to v rozsahu opět přibližně 0,1 % HDP.

OECD připravuje **studii mapující situaci v českém důchodovém systému** včetně variant návrhu jeho reformy. V lednu 2020 proběhla v ČR mise OECD, která si kladla za cíl seznámit se s představami všech zúčastněných stran. Samotná zpráva by pak měla být vydána v červenci 2020.

Výdaje na zdravotnictví

Dle **hotovostních sald** publikovaných MF hospodařil systém veřejného zdravotního pojištění v roce 2019 s celkovými příjmy ve výši 332,5 mld. Kč, což činí růst o 7,3 % oproti roku 2018. Celkové výdaje za minulý rok činily 319,1 mld. Kč a celkové hotovostní saldo systému přesáhlo 13 mld. Kč. Díky kladnému hospodaření se podařilo navýšit zůstatky na fondech zdravotních pojišťoven na celkovou částku 58,5 mld. Kč ke konci roku 2019.

Pro rok 2020 se dle **zdravotně pojistných plánů zdravotních pojišťoven** očekávaly příjmy ve výši 350 mld. Kč, což činí meziroční růst o 17,5 mld. Kč. Z důvodů spojených s nástupem pandemie COVID a přijatých vládních opatření se však aktuálně očekávají příjmy ve výši 320 mld. Kč. Pro rok 2020 současně došlo v rámci dohodovacího řízení k dohodě 11 ze 14 segmentů zdravotních služeb, kde dohody nedosáhly jen segmenty akutní a následné lůžkové péče a domácí péče, pro které následně úhrady stanovilo Ministerstvo zdravotnictví (MZd) samo v úhradové vyhlášce. I segmentům, které se dohodly v rámci dohodovacího řízení, byly dodatečně v úhradové vyhlášce navýšeny úhrady v rámci celkové valorizace sjednané na vládní úrovni. Celkové výdaje pro rok 2020 se očekávají ve výši 358,4 mld. Kč, což představuje rekordní růst o 39,3 mld. Kč (z čehož minimálně 34 mld. Kč představuje růst nákladů na zdravotní služby v členění 28 mld. Kč skrze úhradovou vyhlášku a 6 mld. Kč prostřednictvím individuálních úhrad pojišťoven). V souvislosti s COVID mohou být výdaje v některých segmentech dále navýšeny. Pro rok 2020 se tudíž očekává významné negativní saldo systému v řádu několika desítek miliard Kč, které do značné míry sníží zůstatky na fondech zdravotních pojišťoven.

Zásadním opatřením pro **zvýšení efektivity poskytování zdravotní péče** zůstává nadále systém pro lůžkovou péči CZ-DRG (*Diagnoses Related Group System*). Předpokládá se, že systém CZ-DRG bude plně implementován do úhradových mechanismů akutní péče v roce 2021. Přesná podoba a rozsah implementace bude specifikován během roku 2020. Systém poskytuje zásadní východisko pro modelování veřejných výdajů na poskytování akutní lůžkové péče.

V roce 2019 byly v rámci **reformy primární péče** zahájeny aktivity související s rozšiřováním kompetencí praktických lékařů a stanovením pravidel mezi primární a specializovanou péčí. Tyto kroky by měly vést k optimalizaci využívání ambulantní péče a nastavení managementu chronických chorob. V roce 2020 budou potom zahájena opatření ke zvýšení dostupnosti primární péče, především tvorba sdružených praxí spolu se zajištěním standardizace vybavení ordinací. Rovněž by měla započít podpora vzdělávání mladých lékařů na lékařských fakultách, specializační vzdělávání a podpora školení primární péče.

Důležitým krokem v oblasti **elektronizace zdravotnictví** jdoucí ruku v ruce se změnami v nastavení primární péče je sdílení lékového záznamu pacienta. Legislativní změna zákona 378/2007 Sb., o léčivech s účinností od 1. 12. 2019 zakotvila tzv. sdílený lékový záznam pacienta, který umožní lékařům a farmaceutům při poskytování zdravotních služeb zohlednit stávající lékovou historii konkrétního pacienta, což povede k omezení nežádoucích interakcí léčivých přípravků a jejich duplicitnímu používání a zajistí

vyšší míru bezpečí pacienta. Zpřístupnění sdíleného lékového záznamu pacienta proběhne během roku 2020.

3.1.4 Stabilita finančního sektoru

Stabilita finančního sektoru je pravidelně posuzována ČNB. Výsledky hodnocení jsou dvakrát ročně zveřejňovány v publikacích Zpráva o finanční stabilitě, resp. Rizika pro finanční stabilitu a jejich indikátory. V souvislosti s tímto hodnocením ČNB rovněž dvakrát ročně posuzuje nastavení svých Doporučení k řízení rizik spojených s poskytováním retailových úvěrů zajištěných rezidenční nemovitostí.¹⁰ Tato Doporučení, která mj. obsahují horní hranice ukazatelů LTV, DTI a DSTI¹¹, nicméně nejsou v současnosti právně vymahatelná. Z toho důvodu ČNB spolu s MF předložila do legislativního procesu **návrh novely zákona o ČNB**, jehož součástí je zmocnění stanovovat horní hranice zmíněných ukazatelů právně závazným způsobem. Jedním z cílů návrhu je zajištění rovných podmínek na trhu a zabránění nekalé konkurenci mezi poskytovateli v budoucnosti, kdy by mohly začít poskytovat hypoteční úvěry v mnohem větší míře i zahraniční instituce, které by nespádaly pod obezřetnostní dohled ČNB. Návrh novely zákona o ČNB schválila vláda v červnu 2019 a v lednu 2020 bylo v PSP zahájeno jeho projednávání v prvním čtení. Skutečnost, že ČNB nemá pravomoc stanovovat horní hranice úvěrových ukazatelů právně závazným způsobem, byla zmíněna i ve varování Evropské rady pro systémová rizika ohledně rizik spojených s trhem rezidenčních nemovitostí ze dne 27. 7. 2019 adresovaném ČR.

Jak je popsáno v kapitole 2 Makroekonomický výhled, významně nepříznivý vývoj domácí i světové ekonomiky v souvislosti s pandemií koronaviru způsobí s vysokou pravděpodobností přechod ekonomik do sestupné fáze ekonomického a finančního cyklu. S cílem podpořit makroobezřetnostní prostor pro úvěrování reálné ekonomiky, ČNB částečně rozpustila proticyklickou kapitálovou rezervu (CCyB) z dosavadní úrovně 1,75 % na úroveň 1 % (stav k 1. 4. 2020). Aby byl naplněn účel rozpuštění CCyB v situaci, kdy ještě nedošlo k vlastní materializaci cyklických úvěrových rizik v bilancích a kapitálové pozici bank, ČNB doporučila odložit výplatu dividend do doby odeznění akutních i dlouhodobějších důsledků pandemie na ekonomiku. Současně také upravila limity Doporučení. Limit DSTI zvýšila na 50 % a LTV na 90 % s možností 5% překročení u každého z limitů a zrušila závaznost limitu DTI, neboť by v současné situaci mohly být nadměrně přísné.

3.2 Spravedlnost: bydlení, práce, sociální politika a vzdělávání

3.2.1 Bydlení

Podle údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) se **nabídkové ceny bytů** v ČR od roku 2010 do roku 2019 zvýšily o 53 %, v Praze dokonce o více než 75 %. Byty jsou vyhledávanou investiční komoditou pro vlastnické bydlení i pro dlouhodobý pronájem, případně pro zahraniční investory, navíc jako podnikatelské projekty zejména v atraktivních lokalitách jsou pronajímány přes online platformy pro soukromý turistický pronájem. Tento trend představuje zásadní sociální problém a je třeba jej urychleně systémově řešit. Problém ve značném množství krátkodobých pronájmů přes online platformy, které využívají především zahraniční turisté, je nyní dobře viditelný (náhlý příliv bytů k pronájmu mj. v centru Prahy). K tomu na druhé straně přistupuje silný faktor nedostatečné nabídky bytové výstavby, a to zejména v důsledku její nízké intenzity, kde hrají roli nekvalitní investorská příprava a povolovací procesy stavebního řízení, dále pak chybějící infrastruktura nebo pomalá revitalizace brownfieldů, zejména jejich ekologické zátěže.

¹⁰ Viz Doporučení ČNB ze dne 11. 6. 2019, 13. 12. 2019 a 1. 4. 2020.

¹¹ Poměr výše úvěru a hodnoty zajištění - *loan-to-value* (LTV), poměr výše dluhu a čistého příjmu žadatele o úvěr - *debt-to-income* (DTI) a poměr celkové dluhové služby a čistého příjmu žadatele o úvěr - *debt service-to-income* (DSTI). ČNB od 1. 4. 2020 v reakci na zasažení ekonomiky pandemií Covid-19 okamžitou platností upustila od povinnosti posuzovat nové hypoteční úvěry podle ukazatele DTI.

V ČR přitom nadále přetrvává preference vlastního bydlení nákupem nemovitosti do vlastnictví. Podle statistik ČNB představovaly **hypoteční úvěry** na bydlení obyvatelstvu koncem roku 2019 objem více jak 1 236,3 mld. Kč, úvěry ze stavebního spoření 82,2 mld. Kč a ostatní úvěry na nemovitosti 11,2 mld. Kč.

Vysoký objem nově poskytovaných úvěrů byl v posledních letech v podmínkách rostoucích cen rezidenčních nemovitostí podporován dynamickým růstem příjmů domácností a relativně nízkou hladinou úrokových sazeb v tomto segmentu úvěrového trhu. Nárůst zadluženosti domácností by v případě zpomalení ekonomiky zvýšil jejich problémy se splácením úvěrů. Úvěry na bydlení splácí zhruba pětina českých domácností. Nejčastěji jde o dvojice s dětmi. Hypotékám nebo úvěrům ze stavebního spoření se přitom nevyhýbají ani domácnosti s nízkými příjmy, které obtížně hledají jinou alternativu.

V důsledku rychlého růstu hypotečních úvěrů ČNB vydala v roce 2018 v souladu s obezřetným postupem **Doporučení k řízení rizik spojených s poskytováním retailových úvěrů zajištěných rezidenční nemovitostí**. Tato doporučení se týkala limitů ohledně ukazatelů DTI a DSTI.

Makro-obezřetnostní opatření a s tím spojené předzásobení trhu před jejich účinností v říjnu 2018, nízká nabídka nemovitostí a zhoršená cenová dostupnost bydlení působily na pokles počtu nových hypoték. V roce 2019 se objem skutečně nových hypotečních úvěrů (tj. bez refinancovaných hypoték) meziročně snížil o 13,6 %, a to i vlivem předzásobení v roce 2018. Poskytovatelé se přizpůsobili regulaci mj. tím, že nabízejí nové typy produktů, např. využívají prostor pro výjimky z LTV cíleně pro nabídku hypotečních úvěrů mladším žadatelům, zavádějí nové typy produktů jako např. štafetová hypotéka (umožňující rodičům, aby si vzali hypoteční úvěr místo svých potomků a předali jim jej až v době, kdy si se splácením poradí) nebo hypotéka na mobilní dům (pro získání peněz na pořízení mobilního domu bez popisného a orientačního čísla).

Nicméně současná mimořádná opatření vlády ČR i jiných států, která jsou přijímána v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19, ovlivňují i celou oblast bydlení (poptávku, nabídku, výstavbu, úvěry, nájemné ap.).

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) je gestorem *Koncepce politiky bydlení ČR do roku 2020 (revidované)* z roku 2016. V roce 2019 byly zahájeny práce na shromáždění podkladů pro **novou koncepci bydlení pro období 2021+**. V současné době se pracuje na návrhové části, nová koncepce má být předložena vládě do konce roku 2020.

Urychlení výstavby pro bydlení je dlouhodobým cílem. Kromě dílčích novel současného stavebního zákona, které mají za cíl urychlení procesů nutných k získání stavebního povolení, se pracuje i na tzv. rekonstrukci veřejného stavebního práva, která je jednou z priorit vlády - více viz kapitola 3.3.1 Investiční politika.

Za účelem zlepšení vymahatelnosti práva a funkčnosti bytového spoluvlastnictví MMR ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti (MŠP) připravilo **novelizaci občanského zákoníku** a zákona o převodu vlastnického práva k jednotkám a skupinovým rodinným domům některých bytových družstev. Cílem je snaha **zjednodušit a zrychlit vznik společenství vlastníků** (a také přesněji popsat správu domu a pozemku bez vzniku společenství vlastníků jednotek). Byla navržena **úprava přechodu dluhů vlastníka jednotky** při převodu jednotky a navrhuje se zrušení předkupního práva a návrat k úpravě před rokem 2018. Novela občanského zákoníku, zákona o obchodních korporacích a některých dalších souvisejících zákonů byla schválena a nabude účinnosti od 1. 7. 2020.

Co se týče **oblasti regulace trhu realitního zprostředkování**, zákon o realitním zprostředkování¹² nabyl účinnosti dne 3. 3. 2020. Zákon by měl vést ke kultivaci realitního trhu a zvýšení ochrany zájemců o koupi či pronájem nemovitosti.

S cílem **rozšíření působnosti Státního fondu rozvoje bydlení (SFRB)** o podporu regionálního rozvoje byl schválen návrh zákona č. 113/2020, kterým se mění zákon o Státním fondu rozvoje bydlení¹³ a některé další zákony. Vzhledem k tomu, že se zaměření fondu touto novelou zákona rozšiřuje o oblast investic do podpory regionálního rozvoje a cestovního ruchu, je od 1. 6. 2020 přejmenován na Státní fond podpory investic (SFPI).

Jako reakce na aktuální vývoj na trhu s byty byla mezi MMR a MPSV zahájena diskuze na téma **dostupného bydlení a možnosti jeho podpory**. Vláda se dlouhodobě věnuje zhoršující se dostupnosti bydlení a s tím souvisejícím sociálním problémům. Nově je do Plánu legislativních prací vlády na rok 2020 zařazen návrh zákona o dostupnosti bydlení, který by se měl zaměřit jak na úpravu sociálního bydlení, tak na možnost bydlení pro osoby bez vymezení, čímž by se měl rozšířit okruh osob, které si jsou schopny své bydlení zajistit samy, tak na regulaci krátkodobých pronájmů přes online platformy. Návrh zákona o dostupnosti bydlení je v kompetenci MMR a má být předložen do konce roku 2020. Současně probíhá aktualizace *Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 - 2025* v gesci MPSV, a to ve změněném názvu *Koncepce dostupného bydlení ČR 2020 - 2025*. K tomuto návrhu však dosud nebylo dosaženo shody mezi všemi rezorty.

Významnou úlohu při zajištění dostupnosti bydlení pro domácnosti s nízkými příjmy, při prevenci ztráty bydlení a zajištění jeho udržitelnosti mají nepojistné sociální dávky. MPSV připravilo změny legislativy, které revidují a sjednocují poskytování dávkové podpory státu v oblasti bydlení. **Diskutovaný návrh dávkové podpory bydlení** směřuje ke zjednodušení systému, rozšiřuje právní tituly zakládající nárok na dávku, nově definuje uznatelné náklady na bydlení. Zvažuje se i rozšíření podmínek nároku na podporu státu zahrnutím testování aktivity příjemce (např. v podobě uplatnění na trhu práce) a dodržování stanovených pravidel (např. řádná školní docházka dětí). Dalšími diskutovanými úpravami jsou minimální základní standardy kvality bydlení, fakticita užívání bydlení či nemajetnost osoby. V současné době je návrh v mezirezortním připomínkovém řízení (MPŘ), k návrhu však dosud nebylo dosaženo dohody všech rezortů.

Podpora sociálního bydlení

MPSV realizuje **podporu sociálního bydlení** prostřednictvím projektu *Sociální bydlení - metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend* financovaného z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF). Tato podpora je založena mimo jiné na mezinárodní spolupráci a přenosu dobré praxe, výzkumných aktivitách projektu a samozřejmě konzultacích s klíčovými aktéry problematiky. Ke zprostředkování metodické podpory ze strany MPSV je zřízeno kontaktní centrum. Výchozím dokumentem je vládou schválená *Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 - 2025*.

V projektu byla navázána úzká spolupráce s 16 obcemi různé velikosti napříč ČR. Dále byl projekt rozšířen o klíčovou aktivitu Podpora Housing First, v němž se jedná o podporu realizátorů těchto projektů, v rámci výzvy č. 108 OP Zaměstnanost (OP Z) – Podpora programu Housing First. Ve zmíněném kontaktním centru projektu Sociální bydlení je nabízena podpora i neúspěšným žadatelům (v rámci výzvy č. 108) a dalším obcím, které jsou odhodlané řešit problematiku bydlení ve své obci. V rámci projektu byl realizován na

¹² Zákon č. 39/2020 Sb.

¹³ Zákon č. 211/2000 Sb.

základě veřejné zakázky *Výzkum sousedských vztahů a postojů k sociálnímu bydlení*, jehož zpracovatelem je Institut evaluací a sociálních analýz.

Na začátku roku 2020 bylo ukončeno hodnocení všech individuálních výzev na sociální bydlení v Integrovaném regionálním operačním programu (IROP) MMR. Byla navýšena výzva č. 80 Sociální bydlení II o 400 mil. Kč z EFRR, takže ze specifického cíle 2.1 IROP bylo na sociální bydlení k dispozici celkem cca 3,9 mld. Kč. V roce 2020 pokračuje příjem žádostí v tzv. integrovaných výzvách IROP - integrované územní investice (ITI), integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ) a komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) - č. 83, 84 a 85, kde je k dispozici ještě cca 600 mil. Kč do konce roku 2023.

Programy na podporu bydlení

Podpora v rámci dotačních a úvěrových programů v oblasti bydlení je v gesci MMR a SFRB. MMR podporuje politiku bydlení programy *Podpora bydlení* a *Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou (SPZ)*. Program *Podpora bydlení* je členěn na 3 podprogramy.

Vzhledem k výši alokovaných finančních prostředků je nejvýznamnějším z nich podprogram *Podporované byty*, který je zaměřen na vznik bytů na území ČR sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby v ekonomicky neaktivním věku - seniory a pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace. Příjemcem dotace jsou vyjmenované typy právnických osob včetně obcí. Na rok 2020 byly v tomto podprogramu vyhlášeny dva dotační tituly - *Pečovatelský byt* a *Komunitní dům seniorů (KoDuS)*, s celkovou alokací stanovenou na 260 mil. Kč, přičemž žadatel může čerpat až 600 tis. Kč na vznik jednoho bytu s regulovaným nájemným.

Cílovou skupinou budoucích nájemníků *pečovatelských bytů* jsou senioři¹⁴ v nepříznivé sociální situaci nebo osoby závislé (ze zdravotních důvodů) na pomoci jiné fyzické osoby. U těchto osob tak dochází k opětovnému získání nebo prodloužení jejich soběstačnosti a nezávislosti, a současně je umožněno efektivní poskytování terénních služeb sociální péče. U dotačního titulu *KoDuS* s cílovou skupinou osob nad 60 let je kromě uchování si soběstačnosti a nezávislosti podpořen komunitní způsob života na principu sousedské výpomoci díky sdíleným domovním prostorům pro volný čas.

Dalším podprogramem jsou *Bytové domy bez bariér*, jehož prostřednictvím MMR v bytových domech se čtyřmi a více nadzemními podlažími spolufinancuje až z 50 % stavební úpravy umožňující bezbariérový přístup do domu a k výtahu (částkou maximálně 200 tis. Kč na jeden vchod) a výstavbu výtahu v bytových domech, které jím nebyly nikdy vybaveny (částkou až 800 tis. Kč na jeden výtah). Příjemcem dotace mohou být (spolu)vlastníci (fyzické i právnické osoby včetně bytových družstev a obcí) i společenství vlastníků jednotek. Alokace v roce 2020 činí 165 mil. Kč.

Třetí podprogram *Technická infrastruktura* cílí na rozšíření nabídky zainvestovaných stavebních pozemků (podporou jejich zasilování) pro následnou výstavbu bytových nebo rodinných domů. Z dotace může příjemce (obec) financovat stavbu pozemní komunikace, vodovodu či kanalizace, přičemž může získat 80 tis. Kč na každý dotčený pozemek určený k zástavbě.

Z programu *Podpora bydlení v oblastech se SPZ* jsou podporovány obce ležící na území dotčeném působením velkého investora s rychle rostoucí nabídkou pracovních příležitosti (konkrétně jde o zónu Solnice-Kvasiny v Královéhradeckém kraji). Program je rozdělen na podprogramy *Výstavba bytů v oblastech se SPZ*, který je zaměřen na rozvoj nájemního bydlení ve vlastnictví obce s alokací ve výši 100 mil. Kč, a *Výstavba technické infrastruktury v oblastech se SPZ*, s cílem podpořit nabídku

¹⁴ Ve věku 65 a více let.

zainvestovaných pozemků pro následnou bytovou výstavbu, kde jsou rozpočtovány finanční prostředky ve výši 20 mil. Kč.

SFRB podporuje bydlení např. *Programem Panel 2013+* (letošní alokace 200 mil. Kč). A také nově¹⁵ *Programem Zateplování*, jež je finančním nástrojem IROP SC 2.5 a umožňuje poskytovat bezúročné úvěry na energetickou modernizaci bytových domů za podmínky dosažení celkové úspory spotřeby energie (nejméně o 20 % oproti stavu před modernizací), s alokací na letošní rok 150 mil. Kč.

Program Nájemní domy formou zvýhodněných nízkouročených úvěrů umožní žadateli (fyzické a právnické osobě, včetně obcí) pořizovat nájemní byty určené vymezeným skupinám znevýhodněných osob¹⁶. Výše úvěru může pokrýt až 90 % nákladů investice, doba splácení je až 30 let od ukončení výstavby. Úroková sazba je od 0,75 % p.a. Alokace pro rok 2020 představuje 400 mil. Kč. Dotačně úvěrový *Program Regenerace sídlišť* má letošní alokaci 120 mil. Kč. Letošní alokace *Programu pro mladé* je 830 mil. Kč.

Program Výstavba pro obce umožňuje poskytnout dotaci na pořízení sociálních nájemních bytů ve vlastnictví obcí určených pro domácnosti, které mají nízké příjmy a nevyhovující bydlení, a zvýhodněný úvěr na pořízení dostupných nájemních bytů ve vlastnictví obce pro běžnou populaci v obcích s nedostatečnou infrastrukturou nájemních bytů. Rozpočet pro rok 2020 je 340 mil. Kč, s možností jeho navýšení v případě potřeby.

3.2.2 Trh práce

K 31. 12. 2019 bylo Úřadem práce ČR (ÚP) evidováno celkem 215 532 uchazečů o zaměstnání a zároveň bylo evidováno 340 957 hlášených volných pracovních míst. Meziročně tak poklesl počet uchazečů o zaměstnání o 16 tisíc, zatímco volných pracovních míst v meziročním srovnání přibylo 16,5 tisíce.

Podíl nezaměstnaných osob poklesl v roce 2019 meziročně o 0,2 p. b. na hodnotu 2,9 %. Vysoká poptávka po pracovní síle se odráží ve snižování dlouhodobé nezaměstnanosti. Ke konci roku 2019 tvořily osoby vedené v evidenci uchazečů o zaměstnání 20,8 % všech uchazečů o zaměstnání, což je o 5,3 p. b. méně než ke konci roku 2018. O téměř 1 p. b. pokleslo rovněž zastoupení osob se zdravotním postižením (OZP), zastoupení starších osob (55+) a mladých (do 25 let), stejně jako osob s nejvýše dosaženým základním vzděláním, zůstalo prakticky nezměněné.

V roce 2020 bude ukončena platnost stávající *Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020*. MPSV proto připravilo návazný strategický dokument pro 20. léta 21. století, který bude v první polovině roku 2020 předložen ke schválení vládě - **Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030** (SRPZ). Při jeho tvorbě se vycházelo jak z analýzy vývoje trhu práce v posledních 10 letech, tak rovněž z dostupných informací o budoucích trendech trhu práce - stárnutí populace a dopadech 4. průmyslové revoluce na trh práce. Zohledněny byly rovněž požadavky, které na politiku zaměstnanosti kladou *Cíle udržitelného rozvoje OSN* a *Evropský pilíř sociálních práv*.¹⁷

¹⁵ Schválený nařízením vlády ze dne 13. 1. 2020.

¹⁶ Jedná se o osoby ve věku 65+, zletilé osoby mladší 30 let nebo osoby s nízkými příjmy, OZP, případně osoby, které byly o bydlení připraveny živelnou pohromou.

¹⁷ SRPZ se opírá o čtyři základní pilíře. **Prvním pilířem je oblast predikcí a prevence** s cílem opřít realizaci politiky zaměstnanosti o funkční predikční systém vývoje trhu práce a poradenství k volbě povolání. **Druhým pilířem je individualizace**, tedy realizovat politiku zaměstnanosti dle potřeb všech aktérů trhu práce – ať se jedná o zaměstnance, nezaměstnané či zaměstnavatele. Obdobně je koncipován **pilíř adaptability**, v jehož rámci budou dále připraveny nástroje posilující přizpůsobení trhu práce a jeho aktérů měnícím se podmínkám, tedy příprava na dopady 4. průmyslové revoluce, demografické stárnutí a ekologické výzvy. **Poslední pilíř, efektivizace**, cílí na posílení rozvoje služeb zaměstnanosti a spolupráce na trhu práce.

Souběžně s dlouhodobou vizí SRPZ 2030 jsou na rok 2020 připravována první opatření zapadající do rámce SRPZ. Jedná se o úpravy v oblasti zprostředkování zaměstnání, aktivní politiky zaměstnanosti a podpory OZP na trhu práce.

Vzhledem k rychle se vyvíjející situaci, kterou celkově na poli hospodářském, tedy i trhu práce ke konci prvního 2020 čtvrtletí vyvolala pandemie související s onemocněním COVID-19, která se významně dotkla i českých podmínek, došlo 14. 4. 2020 k rychlému přijetí legislativních úprav zejména v oblasti zprostředkování zaměstnání, neboť bylo potřeba urychleně umožnit efektivní, ale zároveň neosobní kontakt s ÚP. Dílčí úpravou, ovšem se zásadním dopadem na **zvýšení dostupnosti služeb poskytovaných ÚP**, je zrušení povinnosti podat žádost o zprostředkování zaměstnání osobně na pracovišti ÚP. Podat tuto žádost je nyní možné i prostřednictvím vzdáleného přístupu. Stejně tak je zrušena povinnost učinit tak na kontaktním pracovišti ÚP místně příslušném podle místa trvalého pobytu uchazeče o zaměstnání. Nově může tuto žádost klient podat fakticky na kterékoliv pobočce ÚP, resp. Na té, v jejímž obvodu se pravidelně zdržuje. Smyslem úpravy je podpořit regionální mobilitu pracovní síly a zvýšit dostupnost služeb poskytovaných ÚP.

Další opatření již prošla MPŘ a umožňují vyšší individualizaci služeb poskytovaných ÚP uchazečům a zájemcům o zaměstnání s cílem poskytnout jim adekvátní podporu odpovídající jejich potřebám. Navržena je proto **profilace** osob pohybujících se na trhu práce podle míry jejich znevýhodnění. Návržným opatřením je pak návrh nového nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) - **pracovní místo pro osobu zvláště znevýhodněnou**. Takovéto pracovní místo bude moci zaměstnavatel po dohodě s ÚP vymezit pro osobu zvláště znevýhodněnou až na dobu 3 let. Zároveň bude moci obdržet mzdový příspěvek, jehož výše se však bude v čase snižovat. Nově je navrhován příspěvek na řešení specifických znevýhodnění zaměstnance.¹⁸

Další navržená opatření směřují do podpory odborného rozvoje zaměstnanců a adaptace pracovní síly. Na základě předcházejících zkušeností s realizací projektu v rámci OP Z *Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců* a jemu předcházejících projektů je navrhováno legislativně zakotvit **příspěvek na zapracování a odborný rozvoj zaměstnanců**.

Navrhované změny mohou také přispět k plnění relevantních SDGs, zejména *SDG 10 - Snižit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi* a *SDG 8 - Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný ekonomický růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny*. Na tyto cíle reagují zejména výše uvedená opatření směřující k podpoře znevýhodněných osob na trhu práce a posílení individuální práce s klienty ÚP. Úpravy v oblasti rekvalifikací a příspěvek na zapracování a odborný rozvoj zaměstnanců pak reagují zejména, krom již uvedených SDGs, i na *SDG 4 - Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny*.

V roce 2020 bude pokračováno v intenzivní práci ÚP s uchazeči o zaměstnání, zejména osobami dlouhodobě nezaměstnanými. Stěžejní důraz je na provázání stávajících nástrojů APZ do komplexních celků tak, aby znevýhodněným osobám byla poskytnuta podpora „šitá na míru“. V rámci **projektu OP Z Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání** dochází k postupné kombinaci vybraných zásadních nástrojů APZ při podpoře dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání na trhu práce. Kombinováno je tak poradenství, rekvalifikace a vznik pracovních míst s finančním příspěvkem, a to dle potřeb klientů. Součástí je např. podpora vzniku pracovních míst na zkoušku, tedy krátkodobých

¹⁸ Jedná se o poskytnutí finančního příspěvku zaměstnavateli, který má zájem na řešení specifických znevýhodnění svých zaměstnanců jako jsou např. exekuce. Poskytnutí příspěvku zaměstnavateli umožní zajistit svým zaměstnancům např. dluhové poradenství, a to i v době, kdy jinak vykonávají zaměstnání.

pracovních příležitostí, jejichž smyslem je aktivizovat dlouhodobě nezaměstnané osoby s možností zajištění dalšího řádného pracovního uplatnění.

Připravován je **návrh zákona o sociálním podniku**, jehož cílem je podpořit podnikatelské aktivity firem, při nichž je možné zaměstnat i dlouhodobě znevýhodněné osoby na volném trhu práce. Na podzim 2019 převzalo gesci nad přípravou zákona MPSV. Vzhledem k tomu, že v meziresortním připomínkovém řízení bylo vzneseno přes 500 připomínek a více než polovina zásadních, je v současné době řešena úprava návrhu zákona. Po opadnutí současné krize bude s jednotlivými dotčenými resorty probrán další postup v přípravě zákona tak, aby mohl pokračovat legislativní proces návrhu zákona, který bude přijatelný pro všechny nebo alespoň většinu zainteresovaných stran.

Změny jsou navrhovány rovněž v oblasti **podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením (OZP)**. Zásadní je návrh na diferenciaci odvodu finančních prostředků do státního rozpočtu při neplnění povinnosti zaměstnávat OZP¹⁹. Dle návrhu zaměstnavatelům, kteří tuto povinnost z části plní, by byl snížen povinný odvod do státního rozpočtu. Cílem je motivovat zaměstnavatele na volném trhu práce k zaměstnávání OZP alespoň v minimální míře, resp. reflektovat jejich snahu tak činit. Nadále bude realizován projekt v rámci Operačního programu Zaměstnanost *Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce*, jehož cílem je podpora zprostředkování zaměstnání OZP na volném trhu práce prostřednictvím cílené práce jak s těmito osobami, tak potenciálními zaměstnavateli. K tomu je vytvořena v rámci ÚP síť poradců specificky zaměřených na poradenství OZP a jejich zaměstnavatelům.

MPSV realizuje v rámci OP Z **projekt Predikce trhu práce (Kompas)**, který je zaměřen na nastavení systému predikcí v ČR na národní i především pak regionální úrovni. Predikce budoucích potřeb a trendů trhu práce by pak měly být základem pro možnost kvalifikovaných strategických a koncepčních rozhodnutí nejen v oblasti politiky zaměstnanosti, ale též např. i v nastavení celoživotního učení z hlediska budoucích kvalifikačních potřeb či zohlednění regionálních rozdílů v poptávce po kvalifikacích. Rovněž je navrhováno legislativně ukotvit povinnost ÚP při výběru rekvalifikačních kurzů reflektovat nejen stávající potřeby trhu práce, ale rovněž predikce jeho vývoje. Od roku 2018 provádí ÚP ČR v rámci území jednotlivých krajů dle jednotné metodiky „Průzkumy zaměstnanosti“, které umožňují sledovat aktuální stav a poptávku zaměstnavatelů po pracovní síle.

Účast žen na trhu práce

Potenciál žen na trhu práce není v ČR dostatečně využíván. I když je míra zaměstnanosti žen v ČR nad průměrem EU, míra zaměstnanosti žen s malými dětmi patří k nejnižším v EU (47,2 % vs. průměr EU 63,1 % v roce 2018).

ČR má dlouhodobě nejvyšší míru dopadu rodičovství na zaměstnanost žen, přičemž rozdíl mezi mírou zaměstnanosti žen bez dětí a žen s dětmi do šesti let byl v roce 2018 ve výši 30,5 p.b.²⁰ ČR je v rámci EU také zemí s třetím nejvyšším rozdílem v odměňování žen a mužů, tzv. *gender pay gap* (GPG), který byl v roce 2018²¹ na úrovni 20,1 % (průměr EU 15,7 %), tzv. očištěný GPG činí 11 %, zatímco v jiných zemích EU se pohybuje okolo 5 %. GPG má rovněž výrazný dopad na rozdíl v pobíraných důchodech mužů a žen, který v roce 2018 činil 13 % v neprospěch žen (průměr EU 30 %)²². Důvodem nízké zaměstnanosti žen s malými dětmi je především nedostupnost služeb péče o předškolní děti a nedostatečná nabídka kvalitních flexibilních pracovních úvazků spolu s nízkou úrovní mezd, které často brání dřívějšímu návratu

¹⁹ Podle § 81 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ Eurostat, 2019. Míra zaměstnanosti podle pohlaví, věku, vzdělání a přítomnosti dětí v domácnosti.

Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

²¹ Eurostat 2020

²² Eurostat, 2020.

žen na trh práce z rodičovské dovolené. V roce 2018 pracovalo v ČR pouze 10,8 % pracujících žen ve věkové skupině 20-64 let na zkrácený úvazek, zatímco průměr EU byl 30,8 %.²³

V rámci **projektu OP Z 22 % K ROVNOSTI** zaměřeného na snižování rozdílů v odměňování žen a mužů vzniká *Akční plán pro oblast rovného odměňování*, který navrhne konkrétní opatření s cílem snížit GPG. Projekt zapojuje klíčové aktéry této problematiky, jako jsou Státní úřad inspekce práce (SÚIP), Kancelář veřejného ochránce práv, ÚP, sociální partneři a konkrétní zaměstnavatelé ze soukromého i veřejného sektoru.²⁴

Technologická agentura (TA ČR) se dlouhodobě věnuje problematice nízkého zapojení žen do výzkumu a vývoje mj. prostřednictvím programu ZÉTA, který je zaměřen na podporu spolupráce akademické sféry a podniků prostřednictvím zapojení studentek a studentů vysokých škol a mladých výzkumných pracovníků a pracovníků do 35 let. TA ČR implementuje výstupy projektů Horizontu 2020 v oblasti genderové rovnosti a odpovědného přístupu ve výzkumu a inovacích, jichž se účastní, pilotně do programu ZÉTA. Např. v roce 2019 byl do programu ZÉTA úspěšně pilotně zařazen nástroj Logib, pomocí kterého se provádí kalkulace mzdových rozdílů mužů a žen v organizaci. Na základě předložení kalkulace získalo bonifikaci několik žadatelů. Nástroj Logib není jedinou možností získání bonifikace za pokročilé prostředí péče o lidské zdroje a genderovou rovnost, obdobně jsou v programech ZÉTA a ÉTA akceptovány i držitelství HR Award, TOP Odpovědná firma, Firma roku: Rovné příležitosti aj.

Služby péče o děti

I přes nedávný nárůst kapacity zařízení služeb péče o předškolní děti, rovněž díky podpoře z ESF, je nabídka těchto služeb, především pro děti mladší tří let stále nedostatečná. Účast dětí mladších tří let v zařízeních formální péče (9,1 %) je pod evropským průměrem (35,1 % v roce 2018).²⁵ Cenově i místně dostupné a kvalitní služby péče o děti (především děti předškolního věku) jsou jedním z významných nástrojů pro udržení kontaktu se zaměstnáním v době mateřské a rodičovské dovolené a vstupu (návratu) rodičů na trh práce. Kvalitní systém předškolního vzdělávání je také důležitým nástrojem pro řešení možného sociálního znevýhodnění dětí.

Zákon o dětské skupině²⁶ nastavuje základní parametry služby péče o děti od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky na nekomerční bázi. Souběžná novela zákona o daních z příjmu zavedla daňovou uznatelnost nákladů zaměstnavatele v souvislosti s poskytováním služeb péče o děti svých zaměstnanců a slevu na dani z příjmů pro rodiče, kteří využijí služeb péče o děti v souvislosti se vstupem (návratem) na trh práce. K 31. 1. 2020 MPSV evidovalo 1037 aktivních dětských skupin s přibližně 13 600 místy pro děti.

MPSV od roku 2016 realizuje v rámci OP Z systémový projekt *Podpora implementace dětských skupin*, v rámci něhož je poskytováno komplexní poradenství a metodická podpora poskytovatelům dětských skupin k implementaci zákona o dětské skupině. Systémový projekt OP Z *Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby* je také realizován od roku 2016.²⁷ V současné době je po celé ČR evidováno 95 mikrojeslí s téměř 380 místy pro děti. Součástí

²³ Eurostat, 2019. Full-time and part-time employment by sex, age and educational attainment level.

Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

²⁴ Mezi výstupy projektu patří např. kvantitativní analýzy rozdílů v odměňování žen a mužů v ČR až na úroveň stejné pozice u stejného zaměstnavatele, včetně mezinárodního srovnání, zpráva s výsledky výzkumu veřejného mínění, Mzdová/platová on-line kalkulačka na webu, transformace švýcarského sebeevaluačního softwaru pro zaměstnavatele Logib do ČR a další.

²⁵ EK, Country Report 2020.

²⁶ Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služeb péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, účinný od 29. 11. 2014.

²⁷ Mikrojesle nabízejí péči o děti v malých skupinách do čtyř dětí, nejčastějšími zřizovateli jsou neziskové organizace a obce. Jejich výhodou je, že je rovněž mohou zakládat samotné matky na rodičovské dovolené a současně pečovat o vlastní dítě.

projektu je rovněž revize standardů vzdělávání osob pečujících o nejmenší děti za účelem zvýšení kvality a odbornosti poskytované služby.

V současné době je dle opatření *Koncepce rodinné politiky* připravována **novela zákona o dětské skupině**. Cílem této novely je zkvalitnění poskytovaných služeb, zavedení nové služby péče o nejmenší děti v tzv. mikrojeslích (legislativní ukotvení služby), zavedení zkratky jesle a zajištění systému národního financování těchto zařízení. Novela zákona zajistí udržitelnost stávajících zařízení péče o děti, zejména děti mladší tří let, pro které v současné době neexistuje právní nárok na umístění do mateřské školy, a umožní tak rozšíření kapacit těchto zařízení za účelem integrace pracujících rodičů, především žen-matek s předškolními dětmi na trh práce. Zavádění dětských skupin a mikrojeslí vede také ke vzniku nových pracovních míst pro pečující osoby. Novela zákona o dětské skupině byla počátkem února 2020 zaslána vládě k projednání.

Opatření na podporu sladování pracovního a rodinného života

S účinností od 1. 1. 2020 došlo v systému podpory rodin a rodičovství prostřednictvím **novely zákona o státní sociální podpoře** k několika zásadním změnám. Je **navýšena celková částka rodičovského příspěvku** z 220.000 Kč na 300.000 Kč (v případě dvojčat a vícčetat z 330.000 Kč na 450.000 Kč). Došlo k **navýšení měsíčního limitu pro umístění dětí do 2 let** v zařízení ze 46 hodin na 92 hodin. Byla zvýšena **hranice čerpání měsíční dávky rodičovského příspěvku pro nemocensky nepojištěné rodiče** ze 7 600 Kč na 10 000 Kč.

V návaznosti na Programové prohlášení vlády, *Koncepci rodinné politiky* a požadavky z praxe MPSV v roce 2019 navrhlo úpravu nového právního institutu tzv. **sdíleného pracovního místa** v zákoníku práce. Jedná se o novou formu flexibilního režimu práce, která by měla přispět k lepšímu sladění rodinného a pracovního života zaměstnanců. Sdílené pracovní místo má podpořit zájem zaměstnavatelů nabídnout kratší pracovní úvazky, které jsou pro určité skupiny zaměstnanců jedinou alternativou, jak neopustit trh práce, zejména z důvodu nutné péče o rodinu. Novela zákoníku práce prošla v lednu 2020 prvním čtením v PSP, účinnost je navrhována k 1. 1. 2021.

V roce 2019 připravilo MPSV **Aktualizovanou koncepci rodinné politiky** (Aktualizovaná Koncepce) tak, aby koncepce byla v souladu s platným Programovým prohlášením vlády a reagovala na aktuální potřeby českých rodin. Stěžejními tématy Aktualizované Koncepce je podpora sladění práce a rodiny (např. skrze sdílené pracovní úvazky), podpora veřejných služeb pro rodiny (zejména služeb péče o předškolní děti) a dále pak podpora dostupného bydlení a primární prevence rodin. Aktualizovaná Koncepce byla v srpnu 2019 předložena vládě, nicméně zatím nebyla projednána.

Od roku 2017 MPSV realizuje systémový **projekt OP Z Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů**, jehož cílem je zlepšit koordinaci celostátních a regionálních politik v oblasti podpory rodin, a to prostřednictvím sítě krajských poradců a fungování celostátní i regionálních platforem, které jsou složeny z klíčových aktérů rodinné politiky.

Aktuálně se projekt zaměřuje na cílovou skupinu zaměstnavatelů a také na téma primární prevence určené rodinám.

Aktuálně PSP projednává poslanecký návrh novely zákona, který navrhuje zavést opatření zmírňující některé podmínky nároku na **dlouhodobé ošetřovné**²⁸ (zkrácení nezbytné doby hospitalizace ze 7 dnů na

²⁸ Zavedené od 1. 6. 2018 novelou zákona o nemocenském pojištění jako nová dávka nemocenského pojištění k podpoře pečující osoby ve výši 60 % denního vyměřovacího základu. Od června do prosince v roce 2018 čerpalo tuto dávku 1 494 osob, z toho 344 mužů a 1 150 žen. Celkem bylo vyplaceno 3 236 dávek. V roce 2019 čerpalo dávku 4 255 osob, z toho 958 mužů a 3 297 žen. Celkem bylo vyplaceno 10 939

4 dny, zrušení podmínky hospitalizace při potřebě celodenní péče u osob v inkurabilním stavu, umožnění rozhodnout o potřebě dlouhodobé péče i zpětně). Tato opatření by měla přispět k zajištění péče o větší počet těžce nemocných příbuzných. V rámci Komise pro spravedlivé důchody byly dále diskutovány možnosti, jak eliminovat nepříznivý dopad na výši důchodů pečujících osob. Komisí bylo u období péče doporučeno nahradit princip vyloučené doby principem ocenění období péče vyměřovacím základem odvozeným od průměrného příjmu v ekonomice (v různé úrovni podle stupně závislosti).

Migrace pracovníků ze třetích států do ČR

K 31. 12. 2019 bylo na českém trhu práce přítomno přes 621 tis. zaměstnanců cizí státní příslušnosti, dalších přes 90 tisíc cizinců vyvíjí svoji ekonomickou aktivitu jako OSVČ. Z tohoto počtu je aktuálně jen necelých 16 % cizinců, kteří ke své práci potřebují některé z pracovních oprávnění, zbylých 84 % cizinců může na trh práce vstupovat volně (stejně jako čeští občané).

V roce 2019 byl na základě žádostí ze zastupitelských úřadů povolen dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání celkem 33,4 tis. občanů třetích států (meziroční nárůst o 6,5 tis. osob). V loňském roce tak pokračoval nárůst počtu zahraničních pracovníků přicházejících ze třetích států do ČR, nicméně od září 2019 můžeme vidět mírné zpomalení nárůstu celkového počtu nově přichozích cizinců.

Ukrajina je pro ČR stejně jako v minulých letech nejvýznamnější zdrojovou zemí pracovní migrace²⁹, její občané v roce 2019 tvořili většinu pracovníků s nově povoleným pobytem. V průběhu září až listopadu 2019 byl zdvojnásoben maximální objem žádostí o zaměstnanecké karty nabíraných měsíčně na zastupitelských úřadech na Ukrajině (až na 4 tis. měsíčně) a podařilo se výrazně zkrátit čekací dobu na podání žádosti (na cca 3 týdny).

Novela zákona o pobytu cizinců na území ČR³⁰ (účinná k 31. 7. 2019) zmocnila vládu, aby svým nařízením regulovala objem pracovní migrace ze třetích států, a zavedla rovněž **nový typ pobytového oprávnění - mimořádné pracovní vízum**. Migrace pracovníků ze třetích států do ČR je proto od roku 2019 ve většinovém rozsahu regulována **ročními kvótami** pro příjem žádostí o zaměstnanecké karty³¹ a mimořádná pracovní víza³² na vybraných zastupitelských úřadech ČR.

V rámci stanovených kvót existuje **transparentní systém preferenčního zacházení**. Nástrojem pro výběr migrantů, kterým bude poskytováno přednostní zacházení při příjmu žádostí, jsou **migrační programy** schválené vládou za účelem dosažení ekonomického přínosu pro ČR:

1. *Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec*
2. *Program klíčový a vědecký personál*
3. *Program kvalifikovaný zaměstnanec*
4. *Program mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví*

Na realizaci programů č. 3 a 4 se kromě ústředních orgánů státní správy - MZV, Ministerstva vnitra (MV), MPO, MPSV a MZe spolupodílejí i vybrané podnikatelské reprezentace. Kvóta pro každý zastupitelský úřad je vždy rozdělena tak, že samostatný počet míst je vyčleněn pro účastníky programů, kterým zastupitelský

dávek. Výdaje na dlouhodobé ošetrovné v roce 2018 činily cca 31, 5 mil. Kč, v roce 2019 činily 110 mil. Kč, což je 0,3 % z celkových výdajů na dávky nemocenského pojištění.

²⁹ Z celkem 144 114 Ukrajinců na území ČR jich má přibližně 50 % volný vstup na trh práce, zbytek potřebuje některou z forem pracovního oprávnění (tedy povolení k zaměstnání, modré karty nebo zaměstnanecké karty).

³⁰ Zákon č. 326/1999 Sb.

³¹ Nařízení vlády č. 220/2019 Sb. s účinností k 1. 9. 2019.

³² Nařízení vlády č. 291/2019 Sb. s účinností k 1. 12. 2019.

úřad sám přiděluje termíny podání žádosti, a zbytková kvóta je rezervována pro cizince migrující mimo programy, kteří se nejrychleji objednájí k podání žádosti.

Pracovní migranti o zařazení do programů sami nežádají, žádosti o jejich zařazení podává jejich zaměstnavatel, který musí splnit stanovená kritéria. Do programů nemohou vstupovat zaměstnavatelé, kteří nemají vyrovnané závazky vůči státu, neplní své zákonné povinnosti a porušují právní předpisy a nepříspěvají k rozvoji ekonomiky a zaměstnanosti vytvářením pracovních míst. Jedním z kritérií jsou také **minimální výše mezd pro různé kategorie pracovních migrantů**, které slouží jako prevence sociálního dumpingu a posiluje ekonomické postavení zahraničních pracovníků.

V rámci Programu kvalifikovaný zaměstnanec došlo v roce 2019 k **zavedení mzdového kritéria** ve výši alespoň 1,2násobku nejnižší úrovně zaručené mzdy v příslušné skupině prací. V Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec a Programu klíčový a vědecký personál bylo zavedeno mzdové kritérium ve výši alespoň průměrného výdělku podle příslušné podskupiny klasifikace zaměstnání CZ-ISCO nebo v minimální výši stanovené pro modré karty. Standardní výše minimální mzdy v ČR byla zachována pouze v Programu mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví.

V první polovině roku 2020 proběhne debata o **nastavení kvót pro další rok** se sociálními partnery na půdě Rady hospodářské a sociální dohody. Věcně příslušné rezorty budou ve spolupráci s podnikatelskými reprezentacemi pokračovat v realizaci vládních migračních programů a budou monitorovat vývoj pracovní migrace mimo jejich rámec.

MPSV získalo technickou podporu z Programu na podporu strukturálních reforem (SRSP), v rámci kterého se bude od roku 2020 do roku 2022 vytvářet studie proveditelnosti tzv. **Multikriteriálního bodového systému preferenční migrace**. Mezi přednosti systému patří především posun ke strategickému plánování pracovní migrace ze strany MPSV a možnost flexibilně přizpůsobovat migraci aktuálnímu stavu na trhu práce. V plánu je nový systém přímo navázat na predikce trhu práce a na podíl nezaměstnanosti u jednotlivých profesí, přičemž celý systém bude on-line přístupný jak zaměstnavatelům, tak cizincům.

S účinností k 31. 7. 2019 byl v rámci implementace unijní legislativy zaveden **nový typ pobytového oprávnění - povolení k dlouhodobému pobytu za účelem hledání zaměstnání** nebo zahájení podnikatelské činnosti, který je až na 9 měsíců vydáván občanům třetích států, kteří v ČR úspěšně ukončí vysokoškolské studium nebo vědecký výzkum a mají zájem na území ČR pokračovat dále v pobytu jako zaměstnanci nebo podnikatelé. Opatření slouží k **udržení vysoce kvalifikovaných cizinců v ČR**.

Politika integrace cizinců je nedílnou součástí legální migrace, jejímž cílem je podpořit nekonfliktní soužití majority s cizinci a zabránit vzniku negativních sociálních jevů. Opatření v oblasti integrace cizinců se řídí aktualizovanou *Koncepcí integrace cizinců - Ve vzájemném respektu* přijatou vládou v roce 2016. Úkoly plynoucí z Koncepce jsou každoročně upřesňovány. Konkrétní integrační opatření pro letošní rok jsou stanoveny v dokumentu *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu 2020*³³.

Hlavními aktéry na poli integrace cizinců na regionální úrovni jsou **Integrační centra** (18 samostatných pracovišť), která zajišťují aktivní tvorbu a realizaci regionální strategie integrace cizinců ve všech krajích ČR v souladu s vládní politikou integrace cizinců.

³³ Usnesení vlády ČR č. 918 ze dne 16. 12. 2019.

MV také prostřednictvím dotačních programů podporuje integrační projekty obcí/městských částí na lokální úrovni a dále projekty nevládních neziskových organizací.

Novela zákona o pobytu cizinců na území ČR (účinná od 31. 7. 2019) zavádí pro vybrané kategorie občanů třetích zemí povinnost absolvovat do 1 roku od udělení pobytového oprávnění **adaptačně-integrační kurz**. Tato povinnost se bude týkat těch cizinců, kterým bude pobytové oprávnění uděleno po 1. 1. 2021. Novela dále zavedla ukotvení Integračních center v rámci zákona o pobytu cizinců, čímž bude zajištěna jejich dlouhodobá udržitelnost.

Prevence nehlášené práce

Zatímco v roce 2018 byl oproti roku 2017 zaznamenán výrazný nárůst právě v počtu nelegálně zaměstnaných cizinců, byl v roce 2019 tento počet prakticky shodný s rokem předchozím. Počet zjištěných nelegálně zaměstnaných cizinců tak i nadále vysoce převyšuje počet nelegálně pracujících občanů ČR a EU. Pokračování tohoto trendu odráží přetrvávající situaci na trhu práce a nedostatek pracovních sil. Motivací je tak nejen ekonomický faktor, kdy za tyto nelegálně zaměstnané cizince není zaměstnavateli hrazeno zdravotní a sociální pojištění a tito zaměstnavatelé tak získávají nekalou konkurenční výhodu, ale také snaha zaměstnavatelů obcházet podmínky, které jsou českou legislativou kladeny na zaměstnávání cizinců.

Oblastní inspektoráty práce provedly v roce 2019 celkem 8 160 kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnání, při kterých orgány inspekce práce odhalily celkem 4 342 nelegálně zaměstnaných fyzických osob a to 622 občanů ČR, 207 občanů EU (nejčastěji se jednalo o občany státní příslušnosti Slovenska, Rumunska a Maďarska) a 3 513 cizinců, tedy občanů třetích zemí (nejčastěji se jednalo o občany státní příslušnosti Ukrajina, Moldávie a Vietnam).

Orgány inspekce práce se mimo kontrol zaměřených na umožnění a výkon nelegálního zaměstnávání při své kontrolní činnosti zaměřují také na zastřené zprostředkování zaměstnání, jelikož se zneužíváním institutu agenturního zaměstnávání se inspektoři při kontrolách setkávají stále častěji. Stále se také objevují případy zneužití institutu vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb zaměstnavatelem usazeným v jiném členském státu EU. Nově se inspektoři také ve větší míře setkávají s využíváním bezvízového styku pro občany Ukrajiny pro výdělečnou činnost, což je v rozporu, neboť ten není možné využít za výdělečným účelem. Kontroly zaměřené na výše zmíněné oblasti jsou prioritami inspekce práce i na rok 2020.

3.2.3 Sociální politika

Vláda dne 20. 1. 2020 schválila **Strategii sociálního začleňování na období 2021 - 2030**. Strategie přispívá mimo jiné k naplňování SDGs: *SDG 10 - Snížit nerovnost uvnitř zemí a mezi nimi* a *SDG 1 - Vymýtit chudobu ve všech jejích formách*.³⁴ Strategie zároveň přispívá k naplňování závazků vyplývajících z Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech (CESCR), ke kterému ČR přistoupila v roce 1993. Strategie zároveň naplňuje i tzv. základní podmínku pro čerpání finančních prostředků z ESIF v programovém období 2021 - 2027. Ve strategii byla velká pozornost věnována části *Prevence zadlužování a pomoc s problémem nadměrného zadlužení*.

V průběhu plnění strategie bude připravován tříletý Akční plán obsahující soubor opatření k naplnění cílů strategie a indikátory nastavené dle metody SMART.

³⁴ Strategie zároveň přispívá k naplňování závazků vyplývajících z *Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech* a zohledňuje *15 opatření pro boj s chudobou a sociálním vyloučením*, která vzešla z jednání kulatého stolu konaného v září 2018 za účasti předsedy vlády ČR, zástupců relevantních rezortů (MPSV, MMR, Úřadu vlády), dotčených obcí a neziskového sektoru.

MPSV nyní připravuje zprávy o plnění za rok 2019 pro strategické dokumenty: *Koncepce prevence a řešení bezdomovectví, Strategie pro sociální začleňování 2014 - 2020, Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 - 2025*.

V současné době probíhá **aktualizace Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 - 2025**. Materiál má být předložen vládě do konce června 2020, k jeho návrhu však dosud nebylo dosaženo shody mezi všemi rezorty. Z důvodu zohlednění širšího kontextu této problematiky je mj. navržena úprava názvu koncepce ze „sociálního“ na „dostupné“ bydlení, aby tak bylo zřejmé, že se jedná o problematiku, která potenciálně zasahuje do života všech občanů, včetně stále rostoucí skupiny seniorů.

V roce 2019 pokračovala jednání o **zdravotní péči pro lidi bez domova**³⁵ a na jejich základě vypracovalo MPSV předběžný návrh pilotního projektu *street medicine* pro Prahu, Brno a Ostravu. Dále, MZd je realizátorem projektu *Zvýšení dostupnosti a vytvoření možností zdravotní péče pro osoby bez přístřeší*³⁶, jehož hlavním cílem je zvýšení dostupnosti zdravotních služeb a zdravotní péče v lokalitách ohrožených bezdomovectvím pro osoby bez přístřeší a osoby ztrátou přístřeší ohrožené. Sekundárním cílem projektu je posílení primární prevence u těchto osob.

Na konci roku 2019 předložil rezort MPSV do připomínkového řízení paragrafové znění **novely zákona o sociálních službách** s jeho ukončením ke dni 22. 1. 2020. Cílem novely zákona je optimalizace, stabilizace, zpřehlednění a zjednodušení systému poskytování sociálních služeb a sociální práce, snížení administrativní zátěže, prohloubení spolupráce veřejné správy a posílení mezirezortní spolupráce, což povede k jeho výraznému zefektivnění a také ke zvýšení vstupní a procesní kvality a srozumitelnosti a transparentnosti ve způsobu plánování systému sociálních služeb, vytváření sítě sociálních služeb a financování. V současné době probíhají finální práce na novelizaci tohoto zákona.

V letech 2018-2019 proběhla přípravná fáze projektu spolufinancovaného z ESF realizovaného Státním zdravotním ústavem *Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením*, který reaguje na potřebu ČR zvýšit dostupnost zdravotní péče zranitelným skupinám a přispět ke snížení zdravotních nerovností zapříčiněných socio-ekonomickými znevýhodněními. V každém kraji vzniklo Regionální centrum podpory zdraví, které prostřednictvím komunitních asistentů, *mediátorů podpory zdraví*, poskytuje potřebným osobám individuální poradenství zaměřené na integraci vyloučených osob do sítě zdravotních a návazných sociálních služeb. Vznikla Metodika činnosti mediátorů. V letech 2020-2022 budou regionální centra realizovat intervenční edukační programy, které cílí na primární prevenci nastavováním změn chování tak, aby vedly ke zdravému životnímu stylu.

K projednání vládou byl předložen návrh **novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí**. Cílem zákona je podpořit péči o děti v náhradních rodinách prostřednictvím zvýšení některých dávek pěstounské péče, včetně zvýšení státního příspěvku na výkon pěstounské péče. Zároveň je navrženo omezení umístování dětí do tří let do dětských domovů a v neposlední řadě zavedení tzv. zaopatřovacího příspěvku pro nezaopatřené mladé lidi opouštějící ústavní nebo pěstounskou péči. Tento příspěvek usnadní mladým lidem proces osamostatnění a podpoří je v dokončení studia. Návrh novely zákona dále zpřesňuje podmínky poskytování péče o děti v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc, včetně navýšení státního příspěvku na tuto péči.

³⁵ Ve druhé polovině roku 2019 se uskutečnila dvě setkání ve věci *street medicine*, a to nejen se zástupci dotčených resortů (MZd, Úřadu vlády), ale zejména zástupci velkých poskytovatelů sociálních služeb s celostátní působností v této oblasti (Charita ČR, Armáda spásy, Naděje, Č.A.S.), zástupci velkých pražských nemocnic (Nemocnice Na Františku, Thomayerova nemocnice), Magistrátu hlavního města Prahy i participativních skupin lidí bez domova a zástupců studentské organizace mediků – Medici na ulici.

³⁶ Podpořeného z Operačního programu Zaměstnanost, prioritní osa: 3.2 – Sociální začleňování a boj s chudobou spolufinancovaného z ESF.

Pro systémové zajištění agendy přípravy na stárnutí předložilo MPSV vládě **Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2020 - 2025**, který se komplexně věnuje výzvám spojeným se stárnutím populace. Dokument byl znovu předložen vládě ČR v březnu 2020 pod názvem **Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2020 – 2025**. K podpoře starších osob jsou využívány rovněž dotační programy MPSV, které již mají víceletou tradici. Jedná se o program *Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností* a dotační program na podporu samosprávy v oblasti stárnutí. K podpoře starších osob přispívá také soutěž Obec přátelská seniorům, vyhlašovaná od roku 2017.

Propojení oblasti **zdravotně sociálního pomezí** se ministr zdravotnictví a ministryně práce a sociálních věcí rozhodli realizovat formou změnového zákona. Meziřezortní pracovní skupina k úpravám sociálně-zdravotního pomezí se v roce 2019 zabývala následujícími oblastmi: domovy pro děti do 3 let věku, dlouhodobou péčí a reformou péče o duševní zdraví. V současné době pokračují jednání o finální podobě návrhu a věcně se rozpracovávají teze změnového zákona. Součástí této změny je plánováno nastavení lůžek dlouhodobé péče, k jejichž provozování bude potřeba registrace poskytovatele sociálních služeb a oprávnění k poskytování zdravotních služeb. Tato lůžka budou financována prostřednictvím výkonové úhrady za zdravotní služby a zároveň analogicky jako lůžka služeb sociální péče, na které půjde i příspěvek na péči. Zároveň součástí prováděcího předpisu bude nastavení i personálního a materiálně technického standardu. Materiál bude předložen ke schválení dle rozhodnutí vlády ČR.

Pro zajištění koncepčního systémového řešení reakce na demografické stárnutí populace a nejednotnost systému zdravotní a sociální péče vypracovalo MZd *Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030*, který byl schválen vládou v listopadu 2019. Na oblast zdravotně sociálního pomezí se soustředí specifický cíl *2.1 Implementace modelů integrované péče, integrace zdravotní a sociální péče, reforma péče o duševní zdraví*. Tento specifický cíl usiluje o to, aby byly všem občanům ČR v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu (v důsledku chronických a nevy léčitelných chorob jako například Alzheimerovy nemoci, nemoci spojené se stárnutím apod.), zaručeny spravedlivé příležitosti k užívání zdravotních a sociálních služeb současně, a to v různé intenzitě a měnícím se poměru dle potřeb a ve všech potřebných formách. Součástí tohoto specifického cíle je i pokračování implementace reformy péče o duševní zdraví, implementace Národního akčního plánu pro duševní zdraví, který byl vládou schválen v lednu 2020, implementace připravovaného Národního akčního plánu pro prevenci sebevražd a implementace připravovaného Národního akčního plánu pro Alzheimerovu nemoc a další obdobná onemocnění.

Je připravována novela vyhlášky o vzoru **Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka**, kde je uveden základní systém výkonu činností sociálního pracovníka a která je určena zejména sociálním pracovníkům obecních a krajských úřadů a krajských poboček ÚP.

MPSV připravilo **návrh zákona o zálohovém výživném** pro nezaopatřené dítě, kterým náleží soudem stanovené výživné a povinný rodič tuto svou povinnost řádně a včas neplní. Návrh má za cíl pomoci těm rodinám s dětmi, které se vlivem nehrazení výživného ze strany povinného rodiče mohou dostat do nepříznivé sociální a finanční situace. Dle návrhu bude mít oprávněná osoba nárok na výplatu zálohovaného výživného, pokud povinná osoba neplní vyživovací povinnost a je podán návrh na exekuci nebo soudní výkon rozhodnutí. Účinnost zákona je navrhována k 1. 1. 2021.

Důležitou podmínkou pro účinnost opatření na řešení sociálního vyloučení je adekvátní územní zacílení kapacit a podpor. MMR rozvoj finalizuje metodiku pro posouzení rozsahu sociálního vyloučení v území, která umožní na základě aktuálních dat identifikovat obce s největší potřebností řešení problémů sociálního vyloučení, tj. pro zacílení příslušných národních nebo evropských zdrojů.

Problematika nadměrného zadlužení

Novela insolvenčního zákona³⁷ s účinností od 1. 6. 2019 zpřístupnila institut oddlužení širšímu okruhu poctivých dlužníků odstraněním vstupní bariéry schopnosti splatit nezajištěným věřitelům minimálně 30 % jejich pohledávek, přičemž současně zohledňuje zájmy věřitelů na spravedlivém vyrovnání. Dále optimalizovala procesní stránku institutu oddlužení a zdůraznila význam efektivního dohledu nad dlužníkem ze strany insolvenčního správce.

V roce 2020 MSp (v souladu s Plánem legislativních prací vlády pro rok 2020) připraví transpoziční předpis ke směrnici Evropského parlamentu (EP) a Rady (EU) č. 2019/1023 o restrukturalizaci a insolvenční, která obsahuje požadavek poskytnutí tzv. **druhé šance podnikajícím fyzickým osobám**. Směrnice vyžaduje, aby členské státy zavedly pro podnikající fyzické osoby postupy vedoucí k úplnému oddlužení v době zásadně nepřesahující 3 roky; rozšíření těchto pravidel i na nepodnikající fyzické osoby směrnicí s ohledem na limitovaný právní základ explicitně požadováno není, nepodnikající fyzické osoby ale budou do programu oddlužení zahrnuty.

Novela **nařízení vlády o nezabavitelných částkách**³⁸ s účinností od 1. 6. 2019 zvýšila hranici čisté mzdy, nad kterou se zbytek čisté mzdy dlužníka sráží bez omezení. Daným opatřením došlo k prodloužení intervalu, v němž se příjem distribuuje třetinovým systémem mezi dlužníka a věřitele. Cílem provedené změny bylo motivovat dlužníky, kteří jsou v exekuci nebo v insolvenční ekonomické aktivitě a dosahování vyššího příjmu, což by simultánně vedlo ke zvýšení uspokojení věřitelů. Hranice čisté mzdy (platu), nad kterou se dlužníkům sráží peníze ze mzdy (platu) bez omezení, se pro dlužníka bez vyživovací povinnosti zvýšila z 16 072 na 25 715 Kč (v roce 2020 důsledkem valorizace výchozí částky normativních nákladů na bydlení na 26 432 Kč).

Výhledově následující novela nařízení vlády o nezabavitelných částkách³⁹ s účinností od 1. 7. 2020 naopak **zvýší koeficienty pro výpočet základní nezabavitelné částky**. Dosavadní úhrn dvou třetin součtu částek životního minima a normativních nákladů na bydlení bude nahrazen úhrnem tří čtvrtin; koeficient pro započtení vyživované osoby se zvyšuje z jedné čtvrtiny na jednu třetinu. V souvislosti s paralelně přijatým nařízením vlády o zvýšení částek životního minima a existenčního minima účinným od 1. 4. 2020 dojde v druhé polovině roku 2020 ke zvýšení základní nezabavitelné částky z 6 429 Kč na 7 772 Kč a zvýšení částky připadající na každou dlužníkem vyživovanou osobu z 1 607 Kč na 2 331 Kč.

3.2.4 Vzdělávání

Na konci roku 2018 MŠMT zahájilo přípravu *Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+* (Strategie 2030+). V listopadu 2019 byl zveřejněn výchozí analytický a hodnotový dokument pro strategii s názvem *Hlavní směry vzdělávací politiky ČR do roku 2030+*, který zpracovala externí expertní skupina. Byly zahájeny práce na formulacích jednotlivých opatření vedoucích k naplnění vytyčených cílů Strategie 2030+. Také v této fázi přípravy dokumentu je plánována série diskuzí s odbornou i širokou veřejností tak, aby byly zohledněny podněty co možná nejvíce zainteresovaných aktérů. Dle plánu by Strategie 2030+ měla být dokončena a předložena vládě v průběhu roku 2020.

³⁷ Novela byla ve Sbírce zákonů publikována jako zákon č. 31/2019 Sb.

³⁸ Nařízení vlády z 19. 3. 2019, kterým se mění nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení.

³⁹ Ke dni vyhotovení textu ještě nepublikováno ve Sbírce zákonů; schváleno usnesením vlády ze dne 17. 2. 2020 č. 120.

Předškolní vzdělávání

Od 1. 1. 2020 je v účinnosti **nový systém financování regionálního školství**, který umožnil přestrukturovat třídy mateřských škol. Rozhodujícím faktorem již není počet dětí v mateřské škole, ale vykázaná pedagogická práce. Je možné dělit třídy tak, aby v nich byl menší počet dětí a tím byl umožněn individuálnější přístup zahrnující pedagogickou diagnostiku, při které bude mít pedagog větší prostor na sledování vzdělávacích potřeb dětí.

Na rok 2020 byl vyhlášen rozvojový program *Podpora vzdělávání cizinců ve školách*, který je určen i pro děti v povinném předškolním vzdělávání. Účelem poskytované dotace je podpora výuky českého jazyka přizpůsobená potřebám dětí-cizinců a úprava podmínek pro jejich vzdělávání tak, aby mateřské školy mohly ve třídách přizpůsobit počty dětí náročnosti výuky a činit další opatření k úspěšné integraci dětí-cizinců. Z celkového počtu podpořených dětí a žáků se jednalo o 14 % dětí-cizinců v posledním povinném předškolním roce.

Základní vzdělávání

Od ledna 2020 jsou účinné novely vyhlášek související se **změnami financování regionálního školství**.⁴⁰ Bude pokračovat metodická a informační podpora vedení základních škol a jejich zřizovatelů. V roce 2020 budou pokračovat práce na revizích *rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*. Cílem je nově, jednoznačně a závazně vymezit rozsah a obsah vzdělávání společný pro všechny, který by měl být základem pro individuální rozvoj každého žáka. Bude posílen rozvoj gramotností, digitálního vzdělávání a infromatického myšlení.

Inkluze ve vzdělávání

Od 1. 1. 2020 je účinná novela vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, jež reflektuje potřebu změn v implementaci společného vzdělávání vyplývající z analýz. Jejím cílem je snížit administrativní zátěž pedagogických pracovníků škol i školských poradenských zařízení, nastavit systémové využívání podpůrných opatření personálního charakteru apod. **Asistent pedagoga** není nově poskytován jako podpůrné opatření ve škole nebo třídě zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona⁴¹, ale v souvislosti s reformou financování regionálního školství jsou na tuto pracovní pozici poskytovány finanční prostředky v rámci normativů. Tento krok sníží administrativní nároky spojené s podpůrnými opatřeními a přispěje k systémovému zakotvení pozice asistenta pedagoga ve školách a školských zařízeních. Organizace činnosti asistenta pedagoga je v kompetenci ředitele školy.

Bude vyhlášen rozvojový program *Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji v roce 2020*, jehož účelem je zkvalitnění a sjednocení poskytovaných služeb školských poradenských zařízení.

⁴⁰ Novela vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky. Změna také navazuje na nařízení vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí. Novela vyhlášky č. 48/2005 Sb. zajišťuje, aby pravidla pro stanovení počtu žáků ve třídě základní školy odpovídala novým pravidlům stanoveným pro financování pedagogické práce. Zároveň stanovuje hodnoty PHmax v těch případech, kdy nemohou být stanoveny v nařízení vlády.

⁴¹ V oboru vzdělání základní škola, základní škola speciální, praktická škola jednoletá a praktická škola dvouletá, v mateřské škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona nebo ve třídě zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona v mateřské škole, ve škole při školském zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, ve třídě přípravného stupně základní školy speciální a v oddělení školní družiny tvořeném pouze účastníky uvedenými v § 16 odst. 9 školského zákona.

Digitální vzdělávání

V roce 2018 byl dokončen *Návrh revizí rámcových vzdělávacích programů v oblasti informatiky a informačních a komunikačních technologií* pro předškolní, základní, gymnaziální a střední odborné vzdělávání – Rámcový vzdělávací program (RVP) pro předškolní vzdělávání, resp. RVP pro základní vzdělávání, resp. RVP pro gymnázia, resp. RVP pro střední odborné vzdělávání. V polovině roku 2020 skončí pokusná ověřování *Rozvoje informatického myšlení* (v mateřských, základních a středních školách realizováno od 1. 9. 2018) a *Rozvoje digitální gramotnosti* (od 1. 2. 2019). Finální verze revidovaného kurikula informačních a komunikačních technologií (ICT) v RVP pro základní vzdělávání bude vytvářena za zapojení odborné veřejnosti i učitelské komunity a dokončena do ledna 2021. Aktualizovaný RVP pro střední odborné vzdělávání, které již revizi v oblasti informatiky a ICT obsahuje, v roce 2019 již prošel MPŘ. Po vypořádání připomínek bude aktualizovaný RVP pro střední odborné vzdělávání schválen s účinností od školního roku 2020/2021, přičemž účinnost změn v oblasti informatiky a informačních technologií bude odložena na dobu dle dohody se středními odbornými školami.

Od 31. 10. 2018 do 28. 2. 2019 byla vyhlášena výzva *Implementace strategie digitálního vzdělávání II.* s celkovou alokací 616 980 767 Kč. V rámci této výzvy budou financovány aktivity na **podporu vzniku digitálních vzdělávacích zdrojů**, propojování formálního a neformálního vzdělávání ve spolupráci s dalšími institucemi (kulturními/ paměťovými, ekologickými či vědeckými centry) nebo aktivita na podporu digitálních kompetencí pedagogických pracovníků škol.

MŠMT dále schválilo a zveřejnilo *Rámec digitálních kompetencí učitele*. Společně s rámcem byl schválen i materiál s kroky, které budou zajišťovat jeho implementaci. V návaznosti na schválený *Rámec digitálních kompetencí učitele* byla zprovozněna online aplikace Profil Učitel21, určena učitelům k hodnocení a plánování rozvoje vlastních digitálních kompetencí.

Na podporu **diseminace digitálních vzdělávacích zdrojů** byl zprovozněn reputační systém EMA⁴², který vznikl v projektu Podpora práce učitelů (PPUČ). Reputační systém je provázaný s databází výstupů OP VVV. Postupně probíhá napojování dalších českých úložišť digitálních vzdělávacích zdrojů.

MŠMT se soustředilo i na **metodickou podporu školám a regionům**. V rámci projektu SYPO proto vznikl *Národní kabinet pro Informatiku a ICT*, což přispěje k budování sítě metodické podpory - krajských a oblastních kabinetů pro Informatiku a ICT. Svou práci zahájili i krajské ICT metodici s cílem budovat sítě metodické podpory. MŠMT také spravuje *Českou koalici pro digitální pracovní místa*, tzv. DigiKoalici, která patří k jedné z neaktivnějších z členských zemí EU. V současné době má téměř 190 členů. Mezi aktivity DigiKoalice patří pořádání společných setkání firem, škol a veřejného sektoru, propagace digitálního vzdělávání, sdílení příkladů dobré praxe aj. Tato aktivita v roce 2020 bude rozšířena o pracovní setkání nad palčivými tématy digitálního vzdělávání v ČR a jejich výstupy budou využity v praxi MŠMT.

Posílení kvality škol

Stěžejním nástrojem pro posilování kvality škol jsou aktivity a činnosti České školní inspekce (ČŠI) jako národní autority pro hodnocení kvality a efektivitu vzdělávání ve školách a školských zařízeních zapsaných do školského rejstříku. Již několik let dochází v inspekčních činnostech k významnému umenšování dříve dominujících formálních kontrol (dokumentace, předpisy apod.) ve prospěch **kvalitativního hodnocení pedagogických procesů**, resp. takových činností škol, které mají významný vliv na kvalitu poskytovaného

⁴² Katalog digitálních vzdělávacích zdrojů. Dostupné z: <https://ema.rvp.cz/>

vzdělávání. Zároveň ČŠI postupně doplňuje a rozšiřuje portfolio svých metodických aktivit směrem k podpoře škol v cestě za vyšší kvalitou vzdělávání.

Tvorbu důležitých metodických nástrojů určených k podpoře posilování kvality škol zajišťuje ČŠI zejména v rámci realizace individuálního systémového projektu Komplexní systém hodnocení (podpořeného z OP VVV).

Aktivity České školní inspekce směřující k podpoře kvality škol a akcentující rozšiřování metodického rozměru práce České školní inspekce budou v roce 2020 zásadním způsobem posilovány. Vytvořeny budou např. **specifické tematické kurzy** pro školy zaměřené na práci s kritérii hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání i na využití dalších hodnotících nástrojů v rámci vlastního hodnocení škol. Ve spolupráci s externími vzdělavateli (např. zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků zřizovaná jednotlivými kraji nebo Národní pedagogický institut ČR) budou vytvářeny a realizovány také **metodicko-vzdělávací programy pro ředitele a pedagogické pracovníky konkrétních škol** reagující na zjištění z hodnotících činností ČŠI v kontextu definovaných slabých stránek školy či příležitostí ke zlepšení v konkrétních školách.

Podpora pedagogických a nepedagogických pracovníků

MŠMT bude v roce 2020 a v následném období usilovat zejména o vytvoření podmínek pro zajištění dostatečných personálních kapacit pedagogických a nepedagogických pracovníků, zvyšování atraktivity pedagogické profese, a to zvláště vytvářením podmínek pro **růst platů zaměstnanců regionálního školství, se zaměřením na nenárokové složky, aby reflektovaly rozsah a kvalitu jejich práce.** Cílem je zvyšování kvality výchovy a vzdělávání ve školách a školských zařízeních.

Pro zvyšování atraktivity učitelské profese a pro udržení nových učitelů je důležitá podpora uvádějících učitelů.

Je připravena **novela zákona o pedagogických pracovnících**, která by měla mj. zakotvit dvouleté adaptační období pro začínající učitele, nastavit podmínky pro vstup absolventů magisterského studijního programu a odborníků z praxe do učitelské profese.⁴³ Návrh novely zákona prošel 28. 1. 2020 prvním čtením v PSP. Návrh státního rozpočtu na rok 2020 počítá (jako s vlivem zapracovaným do střednědobého výhledu na rok 2021) s předpokládaným nárůstem platů u pedagogických pracovníků v regionálním školství o 9 % v roce 2021 (s tím, že průměrný plat učitele bude v roce 2021 minimálně na úrovni 45 000 Kč). A dále s nárůstem platů nepedagogických pracovníků v regionálním školství o cca 4 % v roce 2021 (s tím, že průměrný plat nepedagogického pracovníka bude v roce 2021 minimálně na úrovni 24 000 Kč).

Podpora vzdělávání budoucích pedagogů na veřejných vysokých školách (VŠ) je realizována prostřednictvím několika finančních nástrojů. Navýšení institucionálních prostředků pro veřejné VŠ s pedagogickými fakultami s účelovým použitím těchto prostředků na zlepšení podmínek pedagogů na pedagogických fakultách (zejména v mzdové oblasti) v roce 2019 činilo 115 mil. Kč a v roce 2020 pokračuje ve shodné výši 115 mil. Podpora studijních programů (nejen na pedagogických fakultách) vzdělávajících budoucí učitele činila v roce 2019 85 mil. Kč a v roce 2020 na ní bude vyčleněna stejná částka. Podpora studijních programů na nepedagogických fakultách vzdělávajících budoucí učitele

⁴³ Vyučovat všeobecně-vzdělávací předměty na 2. stupni základní školy a na střední škole by dle novely mohli absolventi magisterského studijního programu. Tito učitelé budou mít 3 roky na to, aby získali tzv. učitelskou způsobilost. Ve středním školství, pokud jde o výuku odborných předmětů a praktické vyučování, novela navrhuje umožnit řediteli zaměstnat tzv. odborníky z praxe, a to v případě, že jejich praxe v oboru – alespoň pětiletá – odpovídá charakteru vyučovaného předmětu. Tito učitelé budou mít 3 roky na to, aby získali tzv. učitelskou způsobilost.

v deficitních aprobacích (matematika, fyzika, chemie, biologie a informatika) bude realizována počínaje rokem 2020 ve výši 30 mil. Kč.

Na podporu reflektovaných pedagogických praxí studentů - budoucích učitelů byla v roce 2019 vyhlášena výzva z OP VVV s názvem Pregraduální vzdělávání II. Tato výzva má také zvýšit kompetence studentů v oblasti společného vzdělávání dětí a žáků. Výzva podpoří i rozvoj kompetencí vysokoškolských pedagogů a učitelů spolupracujících škol, kteří se podílejí na výuce studentů - budoucích učitelů. Studenti získají podporu v didaktickém využívání digitálních technologií ve výuce.

Z OP VVV byla v roce 2019 také vyhlášena výzva Inovace v pedagogice. Jejím cílem je podpořit systematické, monitorované a reflektované zavádění inovací ve výuce, podpořit pedagogický výzkum zaměřený na sledování dopadů vybraných opatření vzdělávací politiky v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání a mj. také zefektivnit vedení, řízení a klima škol prostřednictvím inovací.

Odborné vzdělávání

V současnosti se připravovaná opatření na podporu odborného vzdělávání a přípravy zaměřují především na podporu spolupráce škol se zaměstnavateli. MŠMT přistoupilo k **aktualizaci odborné složky RVP** na základě odst. 2, § 4, školského zákona, který ukládá, že rámcové vzdělávací programy musí odpovídat nejnovějším poznatkům vědních disciplín, jejichž základy a praktické využití má vzdělávání zprostředkovat a také z důvodu měnících se potřeb trhu práce, které jsou způsobovány digitalizací, robotizací a modernizací technologických postupů. V odborné složce RVP došlo k aktualizaci obsahové části, zatím ale nedošlo ke změně jejich struktury, ani ke změně hodinové dotace nebo učebního plánu.

Nově byla doplněna kapitola 3.3 Vazba na Národní soustavu kvalifikací (NSK), kde jsou u jednotlivých oborů vzdělání uvedeny úplné profesní kvalifikace a profesní kvalifikace, které souvisí s daným oborem vzdělání a odkazy na registr NSK. Tato kapitola má školám pomoci se orientovat v NSK a motivovat je při tvorbě školních vzdělávacích programů, aby umožnily žákům rozšířit znalosti o další příbuznou oblast prostřednictvím profesní kvalifikace. Současně došlo k aktualizaci vzdělávací oblasti Informatiky a ICT ve všeobecně vzdělávací složce RVP pro střední odborné vzdělávání (viz výše podkapitola Digitální vzdělávání). Aktualizací této oblasti jsou naplňována opatření *Strategie digitálního vzdělávání 2020*. Dále došlo k úpravě oblasti Ekonomického vzdělávání, kde byl zohledněn aktualizovaný standard Finanční gramotnosti.

Aktualizované RVP budou vydány do 30. června 2020 a školy budou povinny upravit školní vzdělávací programy a zahájit vzdělávání nejpozději od 1. 9. 2022 počínaje 1. ročníkem.

V první polovině roku 2020 bude ukončen individuální projekt systémový Modernizace odborného vzdělávání hrazený z OP VVV. Jednou z aktivit projektu je propojení profesních kvalifikací Národní soustavy kvalifikací se specifickou (kvalifikační) částí Školních vzdělávacích programů s cílem větší relevance k potřebám zaměstnavatelů. V rámci projektu došlo taky vytvoření podpory školám při zavedení modulového systému tvorby školních vzdělávacích programů prostřednictvím informačního systému s vzorově vytvořenými moduly.

V roce 2020 dojde také k novele nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání základního, středního a vyššího odborného vzdělání, ve znění posledních předpisů, k zařazení příbuzných oborů vzdělání s maturitní zkouškou kategorie L a výučním listem kategorie H, které umožní ve třetím ročníku získat výuční list a ve čtvrtém ročníku maturitní zkoušku. Jedná se o 29 příbuzných oborů vzdělání, které jsou požadovány trhem práce.

Vysokoškolské vzdělávání

V roce 2020 bude schválen *Strategický záměr pro oblast vysokých škol pro období 2021+*, zaměřující se na 6 prioritních cílů: rozvoj kompetencí pro 21. století; flexibilní formy vzdělávání; kvalita doktorského studia; využívání kapacit v oblasti výzkumu a vývoje (VaV); posílení strategického řízení VŠ; snížení administrativní zátěže. Současně bude vyhlášen *Program na podporu strategického řízení VŠ 2021-2025* posilující aspekty kontraktového financování a význam strategických rozhodnutí vedení VŠ. Implementace *Metodiky 2017+* adaptované pro segment VŠ proběhne v roce 2020 prostřednictvím sebeevaluační a hodnocení prostřednictvím mezinárodních panelů.

Bude předložen **návrh novely zákona o vysokých školách** obsahující úpravu fungování poskytovatelů zahraničního vzdělání. Současně novela reaguje na potřeby studentů úpravou přestupů mezi studijními programy, rozšířením okruhu studentů majících nárok na sociální stipendium a zavedením povinnosti provádět opatření pro studenty se specifickými potřebami. Novela zákona povede také ke snížení administrativní zátěže a podpoří internacionalizaci.

Další vzdělávání

Pokračuje rozvoj NSK, registru profesních kvalifikací existujících na pracovním trhu v ČR. V roce 2020 bude v rámci projektu *Upskilling CZ* pozornost zaměřena na podporu sítě autorizovaných osob NSK, které mají právo organizovat a provádět zkoušky z příslušných profesních kvalifikací, zejména z profesních kvalifikací vedoucích k tzv. úplné profesní kvalifikaci na úrovni EQF⁴⁴ 3 a 4, nebo které provádějí zkoušky u profesních kvalifikací zahrnujících rozvoj digitálních kompetencí. Současně bude probíhat podpora a rozvoj NSK jako nástroje umožňujícího flexibilním způsobem získat kvalifikaci nebo umožnit dosažení stupně vzdělání. V roce 2019 bylo schváleno 317 profesních kvalifikací, 250 aktualizovaných a revidovaných a 67 nových profesních kvalifikací. Zkoušku z profesní kvalifikace úspěšně vykonalo více než 23 tis. osob.

3.3 Produktivita: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa

3.3.1 Investiční politika

Finanční nástroje

V ČR úspěšně fungují dvě iniciativy spuštěné MPO v minulých letech ve spolupráci s Evropským investičním fondem (EIF) na podporu investic rizikového kapitálu a *private equity* – Fond fondů OP PIK a Středoevropský fond fondů. **Fond fondů OP PIK** prostřednictvím vybraných finančních zprostředkovatelů (soukromých fondů) investuje prostředky do rozvoje českých start-upů. Alokace Fondu fondů OP PIK je 40 mil. EUR z OP PIK a 10 mil. EUR z prostředků EIF, další prostředky ve výši nejméně 10 mil. EUR mají pro jednotlivé fondy získat finanční zprostředkovatelé ze soukromých zdrojů. V roce 2020 bude také pokračovat investiční aktivita do inovativních podniků, do konce roku 2023 by mělo být podpořeno více než 80 firem v akcelerační a seed fázi. Projekt **Středoevropský fond fondů (SFF)** je regionálním projektem EIF zaměřeným na investice do rozvíjejících se firem ve fázi expanze. Český vklad do SFF činí 8 mil. EUR hrazených z prostředků státního rozpočtu. Další investiční zdroje získávají jednotlivé vybrané fondy od soukromých investorů a EIF. SFF v průběhu let 2018 a 2019 vybral celkem 7 investičních fondů, z toho tři fondy jsou etablované v ČR a investují primárně do českých firem. Investice budou dále probíhat i v roce 2020.

⁴⁴ Evropský rámec kvalifikací - *European Qualifications Framework*.

V rámci podpory kapitálového a kvazikapitálového financování jsou ke spuštění v roce 2020 připravovány 2 pilotní projekty: **IPO⁴⁵ Fond** a **Fond fondů Brownfields**, oba ve spolupráci s Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou investiční, a.s. – nově založenou dceřinou firmou ČMZRB – a s podporou z OP PIK. **IPO fond** se bude zaměřovat na podporu veřejných úpisů způsobilých firem na alternativních obchodních platformách. Pro malé a střední podniky (MSP), které se budou ucházet o kapitál formou nabídky svých akcií, bude mít IPO fond prostředky ve výši až 13 mil. EUR. **Fond fondů Brownfields** má podpořit investiční aktivitu v oblasti regenerace velkých ploch brownfieldů s cílem jejich přeměny na moderní podnikatelskou infrastrukturu vhodnou pro podnikání MSP. Tento finanční nástroj bude mít k dispozici 20 mil. EUR pro projekty v ostravské aglomeraci.

Prostřednictvím ČMZRB je ČR také zapojena do aktivity **Evropského fondu pro strategické investice (EFIS)** poskytující tzv. protizáruky, která umožní podpořit větší množství projektů než se stávajícími zdroji ČMZRB a MPO. V roce 2020 je plánováno poskytnutí nových záruk pro MSP v objemu 3 mld. Kč, a to prostřednictvím národního programu ZÁRUKA 2015 až 2023. Celkem se předpokládá, že by díky protizáruce EFIS mělo být podpořeno 5 tis. podnikatelských projektů v celkové výši 15 mld. Kč. K podpoře MSP slouží i Program VADIUM 2018 až 2023 a Program Inostart.

MSP mohou také využít podpory poskytované prostřednictvím programu **EXPANZE**, na který je v rámci OP PIK vyčleněna alokace 10,8 mld. Kč. V rámci programu Expanze mohou MSP žádat o bezúročné úvěry, případně záruky ČMZRB za komerční úvěry. Zvýhodněnými úvěry jsou podnikatelé podpořeni v programu **Úspory energie**, v rámci kterého MSP (ale i velké podniky) mohou žádat o podporu na projekty, které povedou ke snížení energetické náročnosti podnikatelského sektoru.

Na podporu podniků, jejichž ekonomické aktivity jsou omezeny v důsledku výskytu koronavirové nákazy a souvisejících preventivních opatření proti šíření onemocnění COVID-19, byly připraveny následující nástroje podpory.

V programu **Úvěr COVID I** se jedná o podporu ve formě zvýhodněných úvěrů ve výši 500 tis. Kč až 15 mil. Kč s nulovou úrokovou sazbou. Úvěry jsou poskytovány až do výše 90 % způsobilých výdajů, se splatností 2 roky a s odkladem splátek na dobu až 12 měsíců. Úvěr může být použit například na pořízení drobného hmotného nebo nehmotného majetku, pořízení a financování zásob nebo další provozní náklady a výdaje. S vyřízením a poskytnutím úvěru ani s jeho případným předčasným splacením nebudou spojeny žádné poplatky. Program je realizován prostřednictvím ČMZRB a doposud hrazen ze zdrojů MPO, respektive revalvovaných zdrojů OP PIK ve výši 0,5 mld. Kč. Program je určen pro OSVČ a MSP pro celé území ČR, včetně hl. m. Prahy.

Z důvodů omezených zdrojů MPO v programu Úvěr COVID I je připravováno rozšíření úvěrového schématu v programu **EXPANZE** ve shodných parametrech jako program Úvěr COVID I. Předpokládá se vyčlenění prostředků ze zdrojů ESIF ve výši 5 mld. Kč. V tomto programu nebude možné podpořit podnikatele z hl. m. Prahy.

Program **COVID II** je záruční program spuštěný v rámci programu **EXPANZE**, podpora je realizována formou portfoliových záruk poskytnutých ČMZRB za provozní úvěry komerčních bank se subvencí úrokové sazby. Výše zaručovaného úvěru je až 15 mil. Kč a minimální částka úvěru je 10 000 Kč, s délkou ručení 3 roky. Žadatel může použít zaručovaný úvěr na úhradu provozních nákladů, mezd zaměstnanců, nájmu provozoven apod. Finanční příspěvek na úroky se vyplácí z části zaručovaného úvěru vyčerpané na způsobilé výdaje projektu a je pásmový - úvěr do 500 tis. Kč: 30 % a max. 150 tis. Kč; úvěr od 500 tis. Kč do

⁴⁵ Zkratka anglického výrazu *Initial Public Offering*.

1 mil. Kč: 20 % a max. 250 tis. Kč; úvěr od 1 mil. Kč do 15 mil. Kč: 15 %, max. 1 mil. Kč. Předpokládaná výše alokace z ESIF by měla činit 5 mld. Program je určen OSVČ a MSP mimo hl. m. Prahy.

Cílem těchto nových opatření je zejména usnadnit přístup k provoznímu financování firmám, jejichž ekonomické aktivity jsou omezeny v důsledku výskytu koronavirové nákazy a souvisejících preventivních opatření.

V rámci OP Životní prostředí (OP ŽP) běží od roku 2017 finanční nástroj na podporu snižování environmentálních rizik prostřednictvím zvýhodněných úvěrů volitelně doplněných o dotaci. Jeho cílem je zvyšovat bezpečnost environmentálně rizikových provozů a omezovat emise látek znečišťujících životní prostředí. Na zvýhodněné úvěry je vyčleněna alokace 480 mil. Kč z prostředků evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF), na dotace je vyčleněno 160 mil. Kč z prostředků SFŽP. V roce 2019 spustil Magistrát hl. města Prahy finanční nástroj INFIN v OP PPR, do kterého dosud převedl 50 milionů Kč. Ve spolupráci s ČMZRB podporuje zvýhodněnými úvěry inovativní podniky na území Prahy.

V rámci OP Z zahájilo MPSV v roce 2019 spolupráci s ČMZRB a do FN sociální podnik převedlo 100 milionů Kč. Zvýhodněné úvěry a poradenství cílí na malé a střední sociální podniky. Během roku 2020 bude spuštěn program Zateplování SFRB. Zvýhodněné úvěry financované z IROP jsou určeny na energetickou modernizaci bytových domů. Na program bylo vyčleněno 600 milionů Kč.

Národní rozvojová banka

Usnesením vlády ČR č. 741 ze dne 14. 10. 2019 vláda uložila MPO ve spolupráci s MF, MMR a MZe připravit Analýzu právních předpisů souvisejících s tématem věcného záměru Zákona o národní rozvojové bance ČR v rámci **Projektu transformace ČMZRB na národní rozvojovou banku ČR**. Cílem Analýzy je vyhodnocení právních předpisů, které se k dané problematice váží, a poskytnout doporučení týkající se potřebnosti úpravy stávajícího právního rámce a přípravy zákona o národní rozvojové bance včetně návrhu dalšího postupu. S posunem termínu do konce roku je zpracováván společný text MPO, MMR a MF.

Národní rozvojový fond

V rámci přípravy Národního rozvojového fondu se spojily síly státu a vybraných komerčních bank, které spolu ve shodě **připravují tento fond k získání povolení ČNB**. Tento fond cílí na podporu partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP) projektů a úvěrově financovaných projektů, který přinese dodatečný kapitál pro financování projektů a současně by měl přispět k tlaku na tvorbu projektů financovaných mimodotačně. Základní prioritou Národního rozvojového fondu je zdravotnictví, věda a vzdělání, doprava a sociální bydlení a bydlení pro seniory (*senior housing*).

Novela stavebního zákona

Projednávaná vládní novela zákona č. 416/2009 Sb., znamená podstatné změny i ve **stavebním zákoně**. Kupříkladu jde o zavedení tzv. fikce souhlasného závazného stanoviska, což v praxi znamená, že pokud se dotčený orgán nevyjádří do stanovené lhůty, platí, že vydal souhlasné závazné stanovisko bez dalších podmínek. Předmětem navrhovaných změn je i úprava lhůty pro vydávání závazných stanovisek a také jejich následný možný přezkum.

Rekodifikace veřejného stavebního práva

Prioritou vlády je komplexní rekodifikace veřejného stavebního práva. Vedle dalšího počítá rekodifikace s **organizačními změnami v rámci stavební správy**, jejichž cílem je zrychlení a zefektivnění výkonu stavební

agendy v ČR. V odůvodněných případech je rovněž předpokládána redukce počtu dotčených orgánů a integrace vybraných agend dotčených orgánů do rozhodování stavebních úřadů, avšak je třeba jasně vymezit veřejný zájem, stanovit věcnou působnost dotčených orgánů a nastavit účinný mechanismus vzájemné spolupráce. Cílem je též další urychlení povolovacích řízení, kdy je navrhováno sloučení dosavadních povolovacích procesů do jednoho řízení. V neposlední řadě rekonstrukce počítá s revizí řady hmotněprávních předpisů upravujících obecné požadavky na výstavbu a dokumentaci. Cílem této revize je **konsolidace hmotněprávních požadavků na výstavbu** do (pokud možno) jediného právního předpisu, který bude platný na celém území ČR.

Věcný záměr nového stavebního zákona schválila vláda dne 24. 6. 2019. Změny, jež věcný záměr stavebního zákona přináší, jsou často přelomové. Paragrafové znění nového stavebního zákona a souvisejícího změnového zákona bylo připraveno ve spolupráci s Hospodářskou komorou ČR (HK) a pracovními skupinami zřízenými MMR v průběhu měsíců červen až listopad 2019. MPŘ proběhlo od 25. 11. 2019 do 23. 12. 2019. Výsledná podoba návrhu paragrafového znění a podoby rekonstrukce stavebního práva bude závislá na výsledcích vypořádání připomínkového řízení se všemi dotčenými rezorty, a může se proto ještě podstatně měnit. Předpokládá se platnost nového stavebního zákona na jaře roku 2021 a jeho postupné nabývání účinnosti do 1. 7. 2023.

Národní investiční plán

V období od července 2018 do listopadu 2019 probíhala opakovaná komunikace s jednotlivými veřejnými investory (se zástupci obcí, měst, krajů, ministerstev) s cílem shromáždit významné investiční podněty. Současně byly formulovány základní principy, na kterých bude Národní investiční plán (NIP) postaven. **První verze NIP byla předložena k projednání vládě 16. 12. 2019** - jedná se o dokument, který ve své první části obsahuje shrnutí principů a předpokladů, na kterých je NIP založen.

MMR dostalo úkol NIP dále aktualizovat a prioritizovat. V souvislosti s tímto úkolem a v návaznosti na programové prohlášení vlády MMR připravuje organizační zaštitění celé agendy kolem NIP, a to v podobě připravovaného zřízení Státní expertízy. NIP bude obsahovat strategické investiční projekty. Součástí práce s investičními náměty je identifikace strategických projektů; důležitým aspektem při hodnocení investičního projektu je soulad s připravovanou Hospodářskou strategií ČR. Nyní je na MMR připravováno metodické zázemí pro tvorbu NIP a pro následnou prioritizaci a výběr vhodného finančního nástroje pro financování vybraných strategických investičních projektů.

Koncepce rozvoje kapitálového trhu

V březnu 2019 byla vládou schválena **Koncepce rozvoje kapitálového trhu v České republice 2019 – 2023**, jejímž primárním cílem je vytvořit dlouhodobou strategii pro rozvoj kapitálového trhu v České republice a tím přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky. Koncepce vychází mimo jiné z doporučení Světové banky, která byla součástí její zprávy o kapitálovém trhu v České republice uveřejněné v říjnu 2017. V březnu 2020 vstoupil do připomínkového řízení návrh zákona uvádějící některá opatření z Koncepce v praxi, ať už se jedná o realizaci účtu dlouhodobých investic nebo např. opatření k posílení trhu s korporátními dluhopisy nebo podpoře investorů typu business angels. Koncepce obsahuje rovněž řadu opatření nelegislativní povahy, která MF průběžně realizuje nebo se na nich podílí.

3.3.2 Výzkum, vývoj a inovace

Národní strategický rámec pro odstranění překážek bránících rozvoji plně funkčního inovačního systému je dán **Inovační strategií ČR 2019 – 2030** z února 2019 (IS 2019+). Jedná se o strategický rámcový plán, který předurčuje vládní politiku v oblasti výzkumu, vývoje a inovací a má pomoci ČR se během dvanácti let posunout mezi nejinnovativnější země Evropy. Skládá se z devíti vzájemně provázaných pilířů, které

obsahují východiska, základní strategické cíle a nástroje k jejich plnění. Podstata IS 2019+ spočívá v průniku resortních koncepcí a strategií, kterými stát definuje konkrétní cíle v oblastech jako digitalizace, strategie chytré specializace, infrastruktura, ochrana duševního vlastnictví a dalších. Jednotlivé pilíře pak představují soubor opatření v konkrétní problematice oblasti, přičemž skutečně klíčové a průřezové nástroje protínají více pilířů.

V prosinci 2019 vláda **schválila systém řízení a koordinace IS 2019+**, který je postaven na konkrétních opatřeních u každého z pilířů, nastiňuje termíny jejich postupné realizace a zároveň obsahuje souhrn již realizovaných projektů. Dokument také konstatuje rozdělení kompetencí u dvou hlavních aktérů IS 2019+, kde Radě vlády pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) připadá řídicí a koncepční role, MPO role výkonná a koordinační. Mezi realizované projekty patří například snižování administrativní zátěže v systému podpory výzkumu, vývoje a inovací, tzv. debyrokratizace (k této problematice byla ustavena pracovní skupina pod vedením místopředsedy RVVI, která probírá potřebná opatření); program The Country For The Future cílící na vznik inovativních firem - high-tech start-upů (MPO); realizace Národní strategie umělé inteligence (MPO); novela pro pravidla daňových odpočtů na VaV (MF); digitalizace stavebnictví s cílem digitalizace stavebních plánů - v přípravě je rekodifikace stavebního práva (MMR), a další projekty realizované MŠMT, Ministerstvem dopravy (MD), ÚPV atd.

Strategický rámec pro rozvoj všech složek výzkumu, vývoje a inovací v ČR představuje Národní politika výzkumu, vývoje a inovací. V roce 2019 probíhala průběžně realizace opatření aktualizace Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR pro období 2019–2020. Současně **je připravována nová Národní politika na období 2021+**, která ve struktuře IS 2019+ představuje jeden z nástrojů plnění cílů v pilíři Financování a hodnocení výzkumu a vývoje. Reaguje rovněž na rizika a hrozby globální povahy 21. století prostřednictvím nově navrženého opatření s cílem podpořit specifické výzkumné programy relevantní pro oblasti definovaných hrozeb s celospolečenským dopadem.

Jedním ze základních implementačních nástrojů Inovační strategie ČR 2019 – 2030 a Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací je Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2014 – 2020 (Národní RIS3 strategie). Tento koncepční dokument zajišťuje efektivní zacílení finančních prostředků (evropských, národních, krajských a soukromých) do prioritních oblastí, tak aby byl plně využit znalostní potenciál ČR. Národní RIS3 strategie vytváří rámec a nastavuje proces pro profilování těchto oblastí (zejména tzv. proces podnikatelského objevování - entrepreneurial discovery proces, EDP), odstraňování hlavních bariér pro jejich rozvoj a vytváření nástrojů jejich podpory. MPO připravuje ve spolupráci s ostatními rezorty revizi Národní RIS3 strategie pro programové období 2021 – 2027. Probíhají práce na aktualizaci analytické i návrhové části Národní RIS3 strategie a projednávání výstupů těchto prací s odborníky a zástupci sféry výzkumu, vývoje a inovací (VaVal). Zároveň probíhají práce na aktualizaci krajských RIS3 strategií. Dokument Národní RIS3 strategie bude v průběhu roku 2020 projednáván s partnery a poté bude do konce roku 2020 předložen k projednání vládou ČR tak, aby byla naplněna základní podmínka pro čerpání prostředků z fondů EU na oblast VaVal.

Legislativní rámec je dán zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů. V současné době je v přípravě rozsáhlá novela zákona, která by měla přinést zejména podporu inovací, zavedení i jiných než dotačních nástrojů podpory výzkumu, vývoje a inovací, zjednodušit a zvýšit flexibilitu systému podpory, zakotvit roli reprezentace aplikovaného výzkumu aj.

Jeden z hlavních nástrojů řízení systému VaVal představuje Metodika 17+, schválená vládou v únoru 2017, jejímž smyslem je změna systému hodnocení výzkumných organizací spočívající v přechodu ze systému založeného na kvantitě k hodnocení kvality a dopadů výsledků výzkumu a vývoje. Metodika 17+ byla

dopracována pro všechny moduly hodnocení v segmentu vysokých škol a byla zahájena implementace prvního komplexního hodnocení počínající na podzim 2019 a končící v roce 2021.

Celkové výdaje na VaV v ČR dosáhly v roce 2018 102,8 mld. Kč, tj. 1,93 % HDP a jejich dlouhodobý růst byl způsoben zejména trvalým růstem podnikatelských výdajů.

V lednu 2020 vláda projednala *Analýzu stavu výzkumu, vývoje a inovací v ČR a jejich srovnání se zahraničím v roce 2018*. Z té vyplývá, že výdaje na výzkum a vývoj jsou téměř z 60 % kryty podnikatelskými zdroji, ve vztahu k HDP vzrostly výdaje na výzkum a vývoj z podnikatelských zdrojů na 1,12 % HDP. Dlouhodobý růst celkových výdajů na výzkum a vývoj v ČR v období 2009 až 2018 byl tedy zapříčiněn zejména trvalým růstem podnikatelských zdrojů. Pokud se týká výdajů na výzkum, vývoj a inovace z podnikatelských zdrojů, je hlavním cílem vytvořit takové podmínky, **aby podnikatelské výdaje tvořily po roce 2024 cca 1,5 % HDP**, což by znamenalo jejich nárůst na cca 90 mld. Kč. Růst podnikatelských výdajů na 1,5 % HDP by měl být ovlivněn zpřehledněním podpory prostřednictvím daňových odpočtů na VaV, ke které došlo v roce 2019 spoluprací Generálního finančního ředitelství, MF, Svazu průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) a RVVI. Veřejné tuzemské zdroje činily v roce 2018 celkem 35 mld. Kč. Můžeme také sledovat postupné zvýšení veřejných zahraničních zdrojů, a to na hodnotu 6,6 mld. Kč. V dalších letech lze očekávat opětovný nárůst veřejných zahraničních zdrojů vlivem čerpání zdrojů ESIF.

Co se týká agendy spočívající v **podpoře velkých výzkumných infrastruktur z veřejných prostředků ČR**, vláda podnikne nezbytné kroky k zahájení dalšího cyklu jejich mezinárodní *peer-review* evaluace, která se uskuteční v roce 2021. Cílem tohoto hodnocení bude získání nezávislých odborných podkladů pro přijetí informovaného politického rozhodnutí vlády o podpoře velkých výzkumných infrastruktur z veřejných prostředků ČR v období budoucího víceletého finančního rámce v letech 2023 až 2029. Metodika mezinárodního *peer-review* hodnocení velkých výzkumných infrastruktur bude reflektovat příklady dobré praxe evaluace výzkumných infrastruktur prováděné Evropským strategickým fórem pro výzkumné infrastruktury (ESFRI).

Podpoře výzkumu a vývoje se významně věnuje Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání v gesci MŠMT, jenž si v dané oblasti klade za cíl dosažení špičkové úrovně českého výzkumu v mezinárodním měřítku, zlepšení spolupráce ve výzkumu, zkvalitnění infrastrukturních podmínek pro přípravu budoucích výzkumníků, rozvoj lidských zdrojů pro výzkum a vývoj a zlepšení strategického řízení na národní a regionální úrovni.

Významným poskytovatelem státní podpory VaV je **TA ČR**. Podporovány jsou projekty VaV zaměřené na dlouhodobou excelentní spolupráci (Národní centra kompetence), projekty mezinárodní spolupráce (DELTA 2), projekty z oblasti společenských a humanitních věd (ÉTA), projekty podporující zapojení mladých výzkumníků a výzkumnic do VaV (ZÉTA) a projekty zaměřené na komercializaci výstupů výzkumu do praxe (GAMA 2). TA ČR je také implementační agenturou tří rezortních programů - programu TREND (MPO), PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT (Ministerstvo životního prostředí) a programu DOPRAVA 2020+ (Ministerstvo dopravy). Dalším rezortům pak TA ČR poskytuje informační systém ISTA a činnosti spojené s hodnotícím procesem pro administraci jejich výzkumných programů (MZe – program ZEMĚ, MV – program IMPAKT). Jednání jsou započata i s Ministerstvem obrany, kde by se TA ČR mohla stát implementační agenturou připravovaného programu aplikovaného výzkumu. Mimo to TA ČR aktivně spolupracuje při tvorbě nové RIS3 strategie a ve spolupráci s dalšími státními orgány se účastní implementace Inovační strategie ČR 2019 – 2030.

TA ČR je zároveň součástí ERA-NET cofundových projektů rámcového programu EK (Horizont 2020), v rámci kterých bude v roce 2020 vyhlášeno 5 mezinárodních výzev: Aquatic Pollutants, M-era.Net 2, CHIST-ERA IV, ERA-MIN, EuroNanoMed3. TA ČR v těchto výzvách finančně podpoří české uchazeče. TA ČR

implementuje také program Výzkum Fondů EHP⁴⁶ a Norska v podobě programu KAPPA, který je zaměřen na mezinárodní spolupráci subjektů z ČR s partnery z Norska, Islandu a Lichtenštejnska. V listopadu 2019 byla vyhlášena první veřejná soutěž tohoto programu se soutěžní lhůtou do února 2020. I v letošním roce bude pokračovat intenzivní spolupráce se sítí evropských inovačních agentur Taftie, již je TA ČR součástí. Stejně tak v roce 2019 pokračovala účast TA ČR v projektech CSA podpořených ze zdrojů Horizontu 2020, a to v projektu GEECCO (Gender Equality in Engineering through Communication and Commitment) a NewHoRRizon (Excellence in science and innovation for Europe by adopting the concept of Responsible Research and Innovation).

Kosmické aktivity

S ohledem na nezanedbatelný význam kosmických aktivit pro národní hospodářství vláda pokračuje v úzké spolupráci s Evropskou kosmickou agenturou (ESA) a Agenturou pro evropský GNSS⁴⁷ (GSA) s cílem zvýšení technologické úrovně českého průmyslu a jeho konkurenceschopnosti. Agentura GSA, sídlící v Praze, **se od roku 2021 přemění na Agenturu pro kosmický program EU (EUSPA)** a její působnost se rozšíří i na další prvky Kosmického programu EU. ČR provádí kroky k zajištění hladkého průběhu transformace Agentury a usiluje o navýšení jejího financování z prostředků EU.

Zastřešující strategický dokument v oblasti kosmických aktivit představuje *Národní kosmický plán*, jehož novou verzi na roky 2020 - 2025 vláda schválila dne 14. 10. 2019. Nový *Národní kosmický plán* na roky 2020 - 2025 reflektuje vývoj kosmických aktivit v evropském i světovém měřítku i posun v kapacitách českého kosmického průmyslu, a stanoví prioritní oblasti a směry pro český kosmický sektor na vymezené období.

Investice do kosmických aktivit

Klíčový nástroj pro realizaci kosmických aktivit v ČR představují **programy ESA**, které umožňují českým společnostem a akademickým institucím se přímo účastnit evropských kosmických projektů. Těchto programů se aktuálně účastní již přes 70 průmyslových a akademických subjektů z ČR, což se promítlo do růstu českého kosmického průmyslu. V návaznosti na nový *Národní kosmický plán* a za účelem zajištění dalšího rozvoje kosmického sektoru v ČR a etablování ČR jako evropsky významného partnera v této oblasti schválila vláda **navýšení příspěvků ČR na volitelné programy ESA blízké průmyslovým cílům** pro následující roky z 555 mil. Kč na 830 mil. Kč ročně.

Vláda také schválila pokračování financování *Rámcového projektu k implementaci podpory, kterou ESA poskytne aktivitám týkajícím se vesmíru v ČR* (Rámcový projekt) v současné hladině 375 mil. Kč ročně. Rámcový projekt umožní českým subjektům připravit si technologie do takové úrovně, aby mohly následně účinně konkurovat technologicky vyspělejším zahraničním konkurentům. To výrazně zvýší šanci českých subjektů na účast ve velkých konsorciích a následně dodavatelských řetězcích. Vznik a pokračování Rámcového projektu vyplývají z *Národního kosmického plánu*.

3.3.3 Podnikatelské prostředí a vnitřní trh

Jednou z nejdůležitějších priorit působení ČR v EU je vnitřní trh. ČR se proto dlouhodobě snaží o jeho prohlubování a odbourávání přetrvávajících překážek (podrobněji rozepsáno ve vládním dokumentu *Priority v agendě vnitřního trhu EU 2015-2020 – aktualizace 2019*). Dlouhodobou prioritou ČR je ve spolupráci s podobně smýšlejícími státy EU ohledně vnitřního trhu docílit dokončení volného trhu se službami. Je potřeba co nejvíce upozorňovat na důležitost vnitřního trhu, aby se toto téma opětovně

⁴⁶ Evropského hospodářského prostoru.

⁴⁷ Globální navigační družicový systém.

zařadilo mezi hlavní priority úřadující EK. ČR bude implementovat opatření v souladu s *Dlouhodobým akčním plánem pro lepší provádění a prosazování pravidel vnitřního trhu EU*. V této souvislosti je potřeba klást větší důraz na posílení, uplatňování a včasné vymáhání pravidel, které musí být společným závazkem EK a členských států EU v rámci snahy o odstraňování překážek a zefektivnění vnitřního trhu EU. ČR bude i nadále podporovat rychlé schválení návrhu notifikační směrnice, jehož přijetí má pomoci zlepšit notifikace předpisů v oblasti služeb.

V roce 2020 bude ČR nadále zvyšovat povědomí českých podnikatelů a občanů o jejich právech a příležitostech na vnitřním trhu EU pomocí existujících informačních nástrojů, které zahrnují Jednotná kontaktní místa (JKM), Kontaktní místo pro výrobky (ProCoP) a síť SOLVIT. Důležitou reformní aktivitu v souvislosti s informováním podnikatelské sféry představuje implementace nařízení o zřízení **Jednotné digitální brány**. Ta bude v okamžiku své plné funkčnosti rozcestníkem, odkud občané i podnikatelé naleznou cestu k informacím, postupům a asistenčním službám, které v daný okamžik potřebují, a to i v cizím jazyce. V konečném důsledku tak Jednotná digitální brána nahradí e-JKM. Na konci roku 2020 bude spuštěna informační část Jednotné digitální brány.

V roce 2020 bude MPO ve spolupráci s podnikatelskými reprezentacemi rovněž pokračovat v organizování regionálních seminářů, které se zaměřují na témata spojená s přeshraničním poskytováním služeb a vysíláním pracovníků. Samotnými podnikateli a spolupracujícími partnery jsou tyto semináře vítány a kladně hodnoceny.

V únoru 2020 byly zveřejněny výsledky online dotazníkového šetření MPO pro podnikatele podrobně mapujícího překážky na vnitřním trhu EU, které jsou sdíleny s relevantními partnery na národní i unijní úrovni. Na základě 140 odpovědí bylo zjištěno, že překážky na vnitřním trhu EU jsou vnímány jako více problematické pro společnosti poskytující služby než pro ty nabízející zboží. Mezi největší překážky při poskytování služeb na vnitřním trhu EU patří podmínky a administrativní náročnost spojená s vysíláním pracovníků a zaměstnáváním místních pracovních sil. Dále se podnikatelé často setkávají s nedostatečnou předvídatelností chování a komunikace ze strany místních úřadů a skutečností, že administrativní procedury spojené s přeshraničním poskytováním služeb jsou pomalé/složitě/často se mění. Zjištěné překážky korespondují s překážkami identifikovanými ve sdělení EK o překážkách na jednotném trhu zveřejněného v květnu 2017.

Podnikatelské prostředí

V oblasti snižování administrativní zátěže podnikatelů již byla zrealizována řada dílčích opatření, a to průřezově v několika oblastech výkonu podnikatelské činnosti. Na webových stránkách MPO jsou každoročně zveřejňovány aktuální informace o této agendě.⁴⁸ K dosažení nastaveného cíle „snižit zátěž prostřednictvím 40 opatření do konce roku 2020“, zbývá splnit ještě 7 opatření. Lze předpokládat splnění stanoveného cíle. V kontextu úsilí o snížení administrativní zátěže podnikatelů je třeba zmínit, že v září 2019 MPO zahájilo další etapu tzv. **Ekoaudit** (sběr a řešení návrhů a podnětů od podnikatelské sféry na snížení administrativní i finanční zátěže v souvislosti s aplikací právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí). Na konci roku 2019 byly návrhy po provedení verifikace předány k dalšímu zpracování Ministerstvu životního prostředí (MŽP). V průběhu roku 2020 projedná MŽP nové návrhy s MPO a zástupci podnikatelské sféry. Finální dokument, který bude obsahovat nově navrhovaná opatření legislativní i nelegislativní povahy a též přehled splněných úkolů z předcházejících etap Ekoaudit, bude do konce roku 2020 předložen vládě ke schválení.

⁴⁸ Dostupné z: www.mpo.cz/AZ

MPO ve spolupráci s MF a dalšími rezorty připravilo 10 hlavních opatření, která zlepší podnikatelské prostředí⁴⁹:

- **Podpora rodinného podnikání**

- MPO připravilo ve spolupráci s Asociací malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP) definici rodinné obchodní korporace a rodinné živnosti. Tato definice byla přijata vládou formou usnesení vlády dne 13. 5. 2019.
- Velkou výzvou je pro rodinné firmy fáze, kdy původní majitelé odchází do penze a řeší otázku, jak naložit se svou firmou resp. „Jak předat rodinnou firmu další generaci?“ na toto téma MPO připravilo a vydalo publikaci.⁵⁰
- Aby bylo možné lépe a efektivněji zacílit podporu pro rodinné firmy, MPO ve spolupráci s podnikatelskými svazy (AMSP a HK ČR) a ČMZRB, a.s., spustilo v březnu 2020 připravovaný systém registrace rodinných podniků.
- V oblasti podpory rodinných podniků vyhlásila, na základě rozhodnutí MPO, ČMZRB, a.s., k 1. 1. 2020 nové speciální finanční nástroje na podporu rodinných firem (program Záruka 2015 - 2023 a program EXPANZE).
- **Jednodušší rozjezd** – propojením Portálu občana s obchodním rejstříkem je možné ohlásit živnosti a vyřídit žádost o koncesi, a to včetně registrace k daním a odvodům. V roce 2019 byla spuštěna služba elektronického podání prostřednictvím Portálu občana, čímž se zároveň podařilo splnit jeden z důležitých úkolů v rámci snižování administrativní zátěže.
- **Změny v zákonech jen dvakrát ročně** - Příslušná novela zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, která zavádí jednotná data účinnosti pro všechny právní předpisy (1. 1. a 1. 7.), až na některé výjimky, byla dne 6. 11. 2019 publikována ve Sbírce zákonů s účinností od 31. 12. 2019.
- **Konec daňovým výjimkám** - Cílem je zjednodušení daňového systému, které povede k jeho odlehčení od řady sporných a nesystémových výjimek.
- **Jednotná databáze formulářů** - Byla provedena aktualizace všech formulářů a souvisejících údajů na portálu BusinessInfo, včetně auditu aktuálního stavu. V další etapě budou vybrané formuláře upravovány do podoby „inteligentních“ formulářů tak, aby bylo možné připravit a zajistit úplné elektronické podání.
- **Všechny povinnosti na jednom místě** - Od 1. 1. 2020 byly spuštěny nové webové stránky pro podnikatele na portálu www.businessinfo.cz. Napomoci této snaze přispívá i zprovoznění informačního systému pro podnikatele (PES) HK, ve kterém snadno najdou přehled svých povinností vůči veřejné správě.
- **Omezení statistických průzkumů** - Na základě spolupráce ČSÚ a Generálního ředitelství cel se podařilo zvýšit práh pro vznik povinnosti podnikatele vykazovat statistické údaje Intrastatu z 8 na 12 mil. Kč/rok. Téměř 1 700 podnikatelů nebude již muset ze zákona, tj. povinně, tyto údaje vykazovat. Do budoucna je cílem tuto hranici dále navýšit až na 20 mil. Kč/rok.

⁴⁹ Splnění těchto opatření je vůči podnikatelům komunikováno prostřednictvím webu www.zivnostensky-balicek.cz

⁵⁰ Ta je k dispozici zdarma v tištěné nebo elektronické podobě dostupná z: www.mpo.cz/rodinnepodnikani

- **Jednodušší daně pro malé firmy** - Připravováno je zavedení jedné paušální platby pro živnostníky s ročním obrátem do jednoho milionu Kč. Daňovým subjektům pak komunikaci se státem usnadní přehledné a intuitivní rozhraní online finančního úřadu, jehož spuštění pod názvem Moje Daně plánuje rezort financí v roce 2020.
- **Kompenzace exekučních nákladů** - Problémy s exekucemi má v současné době až 900 tisíc občanů. A pokud jsou zaměstnaní, má jejich zaměstnavatel s výkonem exekuce nemalé administrativní a finanční náklady. Proto je nezbytné prosadit kompenzační systém, který tyto náklady pokrývá, nebo zásadním způsobem novelizovat příslušnou legislativu.
- **Vstřícnější stavební úřad** - Živnostník nebo podnikatel (stavebník) předloží žádost včetně dokumentace prostřednictvím informačního systému Portálu stavebníka, tzn. elektronicky, stejným způsobem, tedy elektronicky, si stavebník opatří všechna povinná vyjádření dotčených orgánů a vlastníků veřejné technické a dopravní infrastruktury.

Podpora malých a středních podniků

ČR usiluje o cílenou podporu MSP zejména ve třech prioritních oblastech, jde o: vytváření příznivého podnikatelského prostředí, zlepšení přístupu MSP k finančním prostředkům a usnadnění vstupu na zahraniční trhy. Důraz je kladen především na využívání prostředků z OP PIK (jehož celková alokace aktuálně činí 103,1 mld. Kč) a na zvyšování zapojení návratných forem podpory podnikání.

MPO se bude rovněž zabývat dalším vývojem problematiky revize stávající definice MSP, neboť se jedná o velice závažné změny z hlediska čerpání státní podpory, fondů EU či jiných forem přístupu MSP k financím mající mezirezortní přesah. EK poprvé informovala o chystané revizi definice v létě 2017 v rámci prvotního posouzení dopadů, aby následně započala hodnocení dosavadní implementace současně platné definice (na základě Doporučení 2003/361/ES ze dne 6. 5. 2003 týkající se definice mikro, malých a středních podniků) ve spolupráci s členskými státy. Tato definice je rovněž zakotvená v zákoně č. 47 z roku 2002 Sb. o podpoře malého a středního podnikání za účelem odstranění rozdílů, které by mohly vyvolat narušení hospodářské soutěže a pro usnadnění koordinace mezi jednotlivými iniciativami Společenství a vnitrostátními iniciativami, které se týkají MSP.

MSP rovněž tvoří přibližně jednu třetinu všech podpořených účastníků TA ČR a finanční podpora těchto MSP dosahuje jedné čtvrtiny celkového objemu finanční podpory vyplacené TA ČR. Důležitým nástrojem k podpoře MSP je mimo jiné program **MPO TREND**, který implementuje TA ČR. Hlavním cílem programu je zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků rozšířením jejich trhů v zahraničí, pronikáním na trhy nové či posunem výše v globálních hodnotových řetězcích. V programu TREND je pro rok 2020 plánováno vyhlášení dvou veřejných soutěží a to v Podprogramu 1 *Technologičtí lídři* i v Podprogramu 2 *Nováčci*.

Aktuálně je v gesci MPO nově připravován **OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK)**, který se bude v rámci přímé podpory MSP zaměřovat na témata výzkumu, vývoje a inovací, růstu a konkurenceschopnosti MSP a rozvoje dovedností, dále pak na témata související s posunem k nízkouhlíkovému hospodářství, čistou mobilitou, efektivnějším nakládáním se zdroji či rozvojem digitální infrastruktury v souvislosti s celkovou digitální transformací ekonomiky. Nedílnou součástí bude rovněž nepřímá podpora MSP zejména ve smyslu poradenství či poskytování specializovaných služeb.

V průběhu roku 2020 MPO dokončí přípravu **Strategie podpory MSP v ČR pro období 2021 - 2027**, která se stane klíčovým dokumentem pro podporu malého a středního podnikání a bude obsahovat klíčová opatření a iniciativy na rozvoj podnikání, které mají napomoci českým MSP čelit celé řadě výzev v éře digitalizace, rostoucího významu služeb, klimaticko-energetických změn či významných demografických

změn, které by mohly snížit konkurenceschopnost tuzemských MSP. Cílem tohoto rámcového dokumentu je vhodně nastavit politiku podpory MSP a vytvořit takové podmínky, aby regulace pozici českých MSP v globální konkurenceschopnosti nezhoršovala, a naopak, aby předpoklady spojené s technologickým, vzdělávacím a vědeckým prostředím byly přeměněny v posilování mezinárodní pozice ČR, přičemž bude navazovat na zastřešující strategické materiály jako *Hospodářská strategie ČR 2020 - 2030* či *Inovační strategie ČR 2019 - 2030*. Strategie by měla rovněž zajišťovat synergie a komplementarity v rámci jednotlivých programů podpory na národní či unijní úrovni.

3.3.4 Kvalita veřejné správy

Provádění zákona o státní službě

V rámci pokračující implementace **zákona o státní službě** byly vydávány předpisy vztahující se k dílčím procesům státní služby. V této souvislosti byl připraven například Služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 4/2019 ze dne 5. 11. 2019, kterým se stanoví Rámcová pravidla vzdělávání ve služebních úřadech, který ve svém obsahu stanovuje pravidla vzdělávání státních zaměstnanců i zaměstnanců, jimiž bylo dočasně obsazeno služební místo v návaznosti na § 178 a 178a zákona o státní službě. V návaznosti na probíhající implementaci zákona o státní službě byl rovněž aktualizován Metodický pokyn náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 2/2019, kterým se stanoví podrobnosti ke změnám služebního poměru.

V neposlední řadě byla v souvislosti s prováděním zákona o státní službě zpracována **Analýza účinnosti zákona o státní službě** formou tzv. ex post hodnocení dopadů regulace (RIA), v rámci které byly vyhodnoceny reálné dopady zákona o státní službě po několika letech jeho účinnosti, a to ve vztahu k naplnění cílů a základních principů právní úpravy státní služby v ČR definované mj. ze strany EK.

Řízení kvality ve služebních úřadech

V rámci zavádění řízení kvality ve služebních úřadech a na základě vládou schválené *Metodiky zavádění řízení kvality ve služebních úřadech* a schváleného *Metodického pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech* probíhá i nadále zavádění konkrétních opatření vedoucích ke zvýšení kvality služebních úřadů, přičemž MV realizuje metodickou podporu implementace uvedeného Metodického pokynu.

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 - 2020

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 - 2020 (SRRVS) představuje základní dokument vymezující rozvoj veřejné správy (VS) i eGovernmentu do konce roku 2020. V průběhu roku 2019 probíhalo plnění specifických cílů a opatření, které jsou specifikovány v Implementačních plánech k SRRVS.

Cílem opatření je větší transparentnost financování VS, zjednodušení struktury územního členění VS, zkvalitnění strategického řízení v institucích VS, zavedení procesního modelování agend, redukce regulatorní zátěže a zavádění metod kvality, vytvoření metody a systému monitorování a hodnocení výkonu VS z hlediska její efektivity, hospodárnosti, úspornosti, účelnosti a přiměřenosti, zvýšení dostupnosti VS prostřednictvím eGovernmentu, profesionalizace a rozvoj lidských zdrojů ve VS.

V průběhu roku 2019 byl vytvořen nový koncepční materiál ***Klientsky orientovaná veřejná správa 2030***, včetně prováděcího *Akčního plánu na léta 2021 - 2023*. Koncepce byla předložena vládě ke schválení. Připraven byl také aktualizovaný systém měření a hodnocení VS, který bude vládě předložen ke schválení v prvním pololetí roku 2020. Novelizována byla *Metodika pro stanovení režijních nákladů na výkon státní správy*, jež se má stát praktickým průvodem pro předběžné hodnocení nákladů na výkon státní správy,

kteří jsou generovány nově připravovanými právními předpisy. Metodika bude vládě předložena ke schválení v první polovině roku 2020.

V červnu 2020 bude vládě předložena *Výroční zpráva o stavu veřejné správy za rok 2019*, která popíše aktuální stav VS a zaměří se na vybraná aktuální témata. V roce 2020 proběhne další běh vzdělávacího programu pro volené zástupce měst a obcí *Zastupitel v kurzu III*. V návaznosti na ukončení legislativního procesu zákona o územně správním členění státu budou všechny relevantní subjekty informovány o jeho dopadech. Plánováno je rozpracování výkonového financování ve vztahu k dalším agendám VS, vykonávaným v přenesené působnosti. Zahájeno bude také výběrové řízení ke zpracování **analýzy obsoletních právních předpisů**, dále rozvíjeno bude také využití *Metodiky easy-to-read* na obou úrovních VS.

K celkovému zlepšení strategického prostředí ve veřejné správě přispěla v lednu 2019 vládou schválená aktualizovaná **Metodika přípravy veřejných strategií**. Metodika bude v roce 2020 doplněna grafickými publikacemi a dalšími šablonami, které usnadní její používání v praxi. Na základě projektu *Mapování strategické práce v institucích veřejné správy a návrhy na její zefektivnění* vznikla celá řada doporučení pro zlepšení strategické práce, kterým bude v roce 2020 věnována pozornost. V roce 2019 dokončený vzdělávací program **STRATeduka** byl březnu 2020 akreditován a je nyní nabízen. Tvorbu a hodnocení strategických dokumentů, stejně jako praktický přehled o nich, napomáhá zajišťovat průběžně rozvíjený elektronický nástroj strategického řízení a plánování **Databáze strategií**⁵¹. Pro obce je také zajišťována metodická a technická podpora při tvorbě programu rozvoje obce prostřednictvím aplikace **ObcePRO**⁵².

MV realizuje od roku 2018 projekt **Vzdělávání zaměstnanců veřejné správy a propagace aktivit v oblasti eGovernmentu**. Tento projekt je zaměřen na zvýšení povědomí občanů o existenci moderních nástrojů eGovernmentu, orientace v elektronické veřejné správě, porozumění fungování jednotlivých nástrojů a ujištění o jejich bezpečnosti.

Strategický rozvoj veřejné správy po roce 2020

Vizí nového koncepčního materiálu VS **Klientsky orientovaná veřejná správa 2030** je dosáhnout v roce 2030 takové VS, která bude maximálně klientsky orientovaná a bude vytvářet podmínky pro další zvyšování kvality života obyvatel a růst prosperity ČR. Vize je rozpracována v pěti strategických cílech, zaměřených na dosažení věcného posunu v konkrétních oblastech fungování VS. V prvních třech letech budou tyto strategické cíle implementovány na základě zpracovaného Akčního plánu na léta 2021 - 2023.

Jedním z cílů je zlepšení vzájemné koordinace a řízení VS. Na základě analýzy zahraniční *best practice* a analýzy kompetencí bude, ukáže-li se to jako optimální řešení, připraven **nový kompetenční zákon**. Reakcí na vysokou fragmentaci územních samosprávných celků bude také **posílení meziobecní spolupráce v hranicích obcí s rozšířenou působností**.

Posilováno bude **evidence-informed rozhodování**, zaveden bude rovněž **systemový přístup k tvorbě inovací**, a to prostřednictvím vzniknuvší inovační laboratoře, v rámci které budou realizovány motivační vzdělávací programy, budou síťováni inovační aktéři apod. Zlepšena bude také komunikace s veřejností a participace občanů, pokračovat bude zvyšování odborných kompetencí volených zástupců i úředníků územně samosprávných celků a pracovníků státní služby.

V koncepci budou ukotveny i některé oblasti, které jsou v ČR kontinuálně zlepšovány. ČR se např. stále potýká s kvalitou **strategického řízení a plánování**. V rámci připravované koncepce bude prosazován další

⁵¹ Dostupné z <https://www.databaze-strategie.cz/>

⁵² Dostupné z <http://www.obcepro.cz/>

rozvoj a implementace metod a nástrojů, inovací ve strategické práci a celkové zlepšování prostředí pro strategické řízení. Dále budou rozvíjeny funkcionality a moduly systému Databáze strategií.

Projekt e-Sbírka a e-Legislativa

Úspěšně pokračuje realizace projektu e-Sbírka a e-Legislativa, jehož cílem je modernizace legislativního procesu a zvýšení dostupnosti a srozumitelnosti práva. V oblasti právní úpravy v tuto chvíli zbývá k řešení implementace elektronického legislativního procesu do jednatého řádu Senátu, která je propojena s aktuálně projednávaným návrhem na změnu Ústavy ČR.

Spuštění obou systémů do ostrého provozu se předpokládá k 1. 1. 2022 a je navázáno na nabytí účinnosti zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv. Pilotní provoz systému je plánován od září 2020.

Společně s tímto projektem bude rovněž vytvářen elektronický informační systém Sbírkou právních předpisů územních samosprávných celků a některých správních úřadů. Tento informační systém, jehož zřízení je v současné době projednáváno PSP, by měl být následně integrován do e-Sbírkou.

Veřejné zakázky

Zákon o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ) a jeho prováděcí právní předpisy, který nabyt účinnosti dne 1. 10. 2016, celkově u zadávání veřejných zakázek (VZ) po vzoru zadávacích směrnic významnou měrou snížil administrativní zátěž a posílil flexibilitu na straně zadavatelů i dodavatelů. Gestor VZ uživatelům ZZVZ i široké veřejnosti poskytuje masivní metodickou, edukační a konzultační podporu v oblasti zadávání VZ. Sama EK ve Zprávě o ČR 2020 konstatuje zlepšování právního rámce zadávání VZ, kvituje například přípravu novely ZZVZ nebo edukační aktivity směřující k profesionalizaci procesu zadávání VZ také na municipální úrovni. V současné době probíhá projednávání novely ZZVZ, která zapracovává drobné výhrady EK k transpozici evropských zadávacích směrnic. Za účelem poskytování metodické podpory k ZZVZ byly u gestora ZZVZ zřízeny kontaktní e-mailová adresa a infolinka, na kterých kdokoliv může klást dotazy k zadávání VZ.

Gestor ZZVZ průběžně organizuje **akce v rámci Vzdělávacího programu**, jehož cílem je posílení odbornosti uživatelů v oblasti VZ v souvislosti s právy a povinnostmi zadavatelů, dodavatelů a kontrolních orgánů. V rámci této aktivity proběhlo v roce 2019 téměř 60 vzdělávacích akcí, při kterých bylo proškoleny 2 130 účastníků. Nad rámec Vzdělávacího programu proběhla školící kampaň *Dotace EU a VEŘEJNÉ ZAKÁZKY* pořádaná Eurocentry po celé ČR, série odborných seminářů pro nemocnice v pozici zadavatelů nebo akce *Den s veřejnými zakázkami* - pásmo přednášek zaměřených na konkrétní a aktuální instituty z oblasti VZ. V roce 2019 byl spuštěn modul školení pro kontrolory VZ s pro pracovníky Centra pro regionální rozvoj. S podobnou frekvencí a obsahem školení a počtem proškolených účastníků se počítá i v roce 2020.

Implementace Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020

ČR pokračuje, v souladu s doporučením Rady EU, v realizaci opatření ke zvýšení transparentnosti a efektivnosti při zadávání VZ. V lednu 2016 vláda schválila *Strategii elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020, vyhodnocení efektivity fungování a návrh dalšího postupu využívání elektronických tržišť veřejné správy a návrh povinného používání Národního elektronického nástroje (NEN)*.

V roce 2020 jsou průběžně realizována opatření např. monitoring zahraničních *best practices* v oblasti elektronizace zadávání VZ zahrnující posouzení možné implementace nejlepších řešení do legislativního prostředí ČR; informační akce zaměřené na zavádění elektronického zadávání VZ; poradenství zadavatele i dodavatele; revize a vytváření metodik k ZZVZ a k jeho prováděcím předpisům s ohledem na výrazné posílení povinností zadavatelů a vytvoření nového systému uveřejňování informací.

V různé fázi rozpracovanosti jsou opatření k zajištění optimalizace provozu jednotlivých modulů začleněných do Národní infrastruktury pro zadávání VZ (např. sjednocení Věstníku VZ a Informačního systému o VZ) nebo implementace opatření souvisejících s elektronizací VZ vzešlých z rozvoje jak národních, tak evropských projektů elektronizace VS (např. zajištění souladu elektronických nástrojů s evropským nařízením eIDAS nebo směrnice o elektronické fakturaci při zadávání VZ).

Boj s korupcí

Základní institucionální a obsahové vymezení vládní protikorupční politiky, jejímž koordinátorem je Ministerstvo spravedlnosti, stanoví **Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022**. Na Koncepci navazují jednoleté akční plány boje s korupcí s konkrétními protikorupčními opatřeními a stanovením jasné gesce nad jejich realizací.

Vládou byl dne 9. 12. 2019 schválen **Akční plán boje s korupcí na rok 2020**. Akční plán mimo jiné obsahuje opatření zaměřená na implementaci tzv. 5. AML⁵³ směrnice v podobě návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů a novely zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Akční plán dále obsahuje opatření týkající se oblasti VZ, a to jak legislativní povahy, v podobě novely zákona o zadávání VZ, tak nelegislativní povahy v podobě metodické a vzdělávací činnosti. Kromě vládou schváleného **návrhu zákona o svobodném přístupu k informacím** bude nově předložena i transpoziční novela téhož zákona. Mezi důležitá protikorupční legislativní opatření, jejichž legislativní proces pokračuje z předchozích let, patří vládou schválený návrh zákona o lobbování a návrh na rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), a také návrh zákona o ochraně oznamovatelů, jehož předložení vládě je plánováno na 09/2020. V neposlední řadě Akční plán sleduje novelu zákona o soudech a soudcích a dosud vládou neprojednaný návrh zákona o státním zastupitelství, které naplňují některá z doporučení uložených ČR skupinou GRECO.

Hodnocení dopadů regulace (RIA)

ČR se dlouhodobě potýká s růstem počtu právních předpisů a jejich zhoršenou přehledností. Hodnocení dopadů regulace (RIA)⁵⁴ je jedním z mezinárodně uznávaných nástrojů zvyšování kvality legislativy. Přesto se v praxi ukazuje, že dochází k formálnímu zpracování RIA a je téměř opomíjen přezkum účinnosti regulace (ex post RIA). V roce 2020 plánuje Úřad vlády (ÚV; Sekce Legislativní rady vlády) **předložit vládě návrh jednotného provádění ex post RIA**, a to s cílem zavést jednotné a systematické zpracování přezkumů. V průběhu února 2020 k návrhu probíhalo MPŘ. Chystaná opatření si vyžádají změnu Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace a Statutu Legislativní rady vlády. Zároveň bude ze strany gestora poskytnuta metodická a koordinační pomoc pro zpracovatele ex post RIA ve formě metodického manuálu a školení.

3.3.5 Digitální agenda a eGovernment

Zpráva o ČR 2020

EK v letošní Zprávě o ČR uvádí, že digitální služby veřejné správy jsou stále více dostupné, ale poukazuje mj. na pomalý nárůst počtu uživatelů eGovernmentu a na nízké využití eObčanky. Nelze opomenout, že využívání digitálních služeb veřejností se rok od roku zlepšuje s tím, jak přibývají dostupné online služby (v březnu bylo více než 130 služeb), a rozšiřuje se nabídka jiných prostředků umožňujících přístup do online prostředí. V souladu s Informační koncepcí ČR bude pokračovat realizace uživatelsky přívětivých a efektivních online služeb pro občany a firmy. Připravuje se národní katalog a vyhledávač služeb veřejné

⁵³ *Anti money laundering* – opatření proti praní špinavých peněz.

⁵⁴ *Regulatory Impact Assessment*.

správy, který bude publikován na Portálu veřejné správy a jeho dílčí části na webových stránkách jednotlivých úřadů. Vláda **dle zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby**, stanoví harmonogram a technické způsoby provedení postupné digitalizace úkonů obsažených v katalogu služeb, které dosud nejsou poskytovány jako digitální služby nebo prováděny jako digitální úkony a jejichž povaha to nevyklučuje, pro období následujících 4 let.

Program Digitální Česko

Program Digitální Česko (DČ)⁵⁵ je souborem koncepcí zajišťujících předpoklady dlouhodobé prosperity ČR v prostředí probíhající digitální revoluce. DČ zastřešuje tři hlavní pilíře (dílní koncepce/strategie), které tvoří jeden logický celek s velkým počtem vnitřních vazeb, ale zároveň ve struktuře reflektující zacílení na různé příjemce a rovněž odlišnosti dané současným legislativním vymezením: *1. Česko v Digitální Evropě (ČDE)*, *2. Informační koncepce ČR (IKČR)*, *3. Koncepce Digitální ekonomika a společnost (DES)*.

Výše zmíněným usnesením bylo dále uloženo ministru vnitra předložit vládě **aktualizované implementační plány**. Momentálně probíhají práce na jejich aktualizaci. Od září 2019 do 31. 1. 2020 byl otevřen k editaci katalog záměrů pro všechna zainteresovaná ministerstva a úřady. Po řádné úpravě záměrů a jejich potvrzení gestory z nich byly vytvořeny implementační plány pro rok 2020 včetně předpokládané finanční alokace. Z důvodu nutnosti souladu aktualizovaných implementačních plánů se zajištěním jejich financování dle návrhu rozpočtu pro rok 2021 a v souvislosti s mimořádnou situací ohledně epidemie onemocnění COVID-19, byl termín předložení materiálu vládě posunut do 31. 5. 2020.

První z pilířů, **Česko v digitální Evropě (ČDE)** (ČDE), má primárně za cíl zajistit efektivní prosazování pozice ČR při vyjednávání evropské legislativy a dalších iniciativ EU v oblasti digitální ekonomiky a společnosti. Dle implementačních plánů schválených vládou v dubnu 2019 má koncepce ČDE dva hlavní cíle - zajistit institucionální potřeby pro efektivní koordinaci a financování implementace koncepce a zajistit účinnou komunikaci o aktuálních tématech a příležitostech v digitální agendě EU.

Plnění implementačních plánů ČDE: Důležitou roli v plnění cílů hraje **Výbor pro jednotný digitální trh v Evropě**, zřízený ÚV, který prostřednictvím členské základny pomáhá formulovat českou pozici k aktuálním legislativním i nelegislativním iniciativám EU. V rámci pilíře probíhá rovněž velké množství komunikačních aktivit směrem k EU i českým občanům s cílem posílit obraz ČR, jakožto země zaměřené na digitalizaci a podporu inovativních řešení. V roce 2019 byly uspořádány workshopy k datové ekonomice, kulatý stůl a veřejná konzultace k programu Digitální Evropa a prostřednictvím sítě regionálních Eurocenter se konala řada seminářů k aktuálním tématům digitální ekonomiky. V připravované aktualizaci implementačních plánů dojde ke konkretizaci dílčích cílů a doplnění třetího hlavního cíle, který bude reflektovat priority nové EK v oblasti digitální agendy.

Druhým z pilířů DČ je **Informační koncepce ČR (IKČR)**. Jedná se o základní dokument, který stanovuje cíle ČR v oblasti informačních systémů veřejné správy (ISVS) a obecné principy pořizování, vytváření, správy a provozování ISVS v ČR do roku 2023.

Realizace koncepce vyžaduje spolupráci ústředních orgánů státní správy se samosprávami měst a obcí, a to nejen při digitalizaci agend státní správy a výkonu státní správy v přenesené působnosti, ale také v samostatné činnosti samospráv.

⁵⁵ Program DČ byl schválen usnesením č. 629 dne 3. 10. 2018.

MV uveřejnilo navazující koncepční dokumenty k IKČR: *Metody řízení ICT veřejné správy ČR, Slovník pojmů eGovernmentu, Národní architektonický rámec, Národní architektonický plán*⁵⁶. Všechny tyto navazující dokumenty, informace a povinnosti v nich obsažené, mají za cíl zefektivnění, nikoli však nutně snížení, výdajů na státní IT, lepší dostupnost služeb eGovernmentu státní správě, samosprávě, ale hlavně klientům VS - občanům, právnickým osobám, cizincům.

Elektronická identifikace

Zákonem č. 250/2017 Sb. o elektronické identifikaci je stanoveno přechodné období dvou let, na základě kterého je možné po tuto dobu ověřovat totožnost osob při přihlašování k online službám, které vyplývají z výkonu působnosti nebo u kterých je zákonem vyžadováno ověření totožnosti, pomocí jiných systémů elektronické identifikace (potažmo prostředků pro elektronickou identifikaci) než těch, které splňují požadavky zákona o elektronické identifikaci.

Od 1. 7. 2020 má být dle zákona používáno pro přístup k takové online službě pouze **přihlášení prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace**, resp. prostředku pro elektronickou identifikaci vydaného kvalifikovanými správci (identity providery), kteří jsou připojeni k Národnímu bodu pro identifikaci a autentizaci (NIA). Výjimkou jsou případy, kdy svou povahou zvláštní právní předpis stanoví explicitně jiný způsob prokázání totožnosti fyzické osoby pro konkrétní agendu či službu. Orgány veřejné moci by se měly na konec přechodného opatření připravit a připojit své online služby/portály, které vyžadují ověření totožnosti, k NIA.

Aktuálně existují dva státní kvalifikované systémy elektronické identifikace, které vydávají následující prostředky pro elektronickou identifikaci:

- **Občanský průkaz s aktivovaným čipem vydaným po 1. 7. 2018.**
- **Uživatelský účet (jméno, heslo, SMS).**

V lednu roku 2020 byla udělena akreditace pro správu kvalifikovaného systému elektronické identifikace společnosti První certifikační autorita, a. s., která bude vydávat prostředek s vysokou úrovní záruky. Lze očekávat, že portfolio prostředků pro elektronickou identifikaci vydaných soukromoprávními kvalifikovanými správci (identity providery) se bude postupně rozšiřovat a to rovněž s ohledem na projekt bankovní identity (<https://bankovni-identita.cz/>).

S ohledem na aktuálně dostupné online služby připojené k NIA, je v současné době s využitím např. nového elektronického občanského průkazu občanům umožněno vzdáleně využívat více než 130 služeb VS, některé za podmínky existence datové schránky⁵⁷. Nové služby postupně přibývají.

Probíhají práce na zajištění systému elektronické identifikace prostřednictvím bezpečné mobilní aplikace na tzv. chytrém mobilním telefonu. Tato forma doplní již existující prostředky pro elektronickou identifikaci, tzn. občanský průkaz s čipem a uživatelský účet.

Portál občana

Portál občana je transakční částí Portálu veřejné správy a je přístupný pouze po přihlášení se zaručenou identitou. V březnu 2020 nabízel více než 130 služeb, např. archivaci datových zpráv včetně možnosti činění předpřipravených podání či jednoduchého platebního rozhraní, dále zobrazení a správu údajů

⁵⁶ Dostupné z: <https://archi.gov.cz>

⁵⁷ Seznam služeb, kam je možné se přihlásit, je dostupný z: <https://info.eidentita.cz/sep/>

z informačních systémů VS, upravené úložiště dokumentů, nastavení vybraných notifikací prostřednictvím push zpráv, e-mailu nebo SMS či nové služby připojených ústředních správních úřadů, krajů nebo obcí. Dále přibyla možnost obstarat si prostřednictvím Portálu občana další výpisy bez nutnosti být držitelem datové schránky a strukturovaný seznam odkazů na formuláře dostupné na spolupracujících portálech. V Portálu občana je registrováno 50 tisíc uživatelů, přičemž průměrná týdenní návštěvnost se pohybuje mezi třemi až čtyřmi tisíci návštěvami.

Práce na Portálu občana dále pokračují, např. **strategie Digitální Česko počítá s jeho rozvojem minimálně do roku 2024**, podobně další rozvoj ukládá také nový zákon o právu na digitální služby⁵⁸ (viz níže). Nadále je rozvíjen také design systém MV, který postupně přebírají další úřady pro své weby a aplikace.

Integrovaný cizinecký agendový systém

V rámci strategie Digitální Česko a v souladu se záměrem digitalizace VS je záměrem ČR digitalizace cizinecké pobytové agendy. Za tímto účelem bude v roce 2020 dokončena analýza proveditelnosti nového Integrovaného cizineckého agendového systému (ICAS), která je financovaná EK a realizovaná v rámci Programu na podporu strukturálních reforem. Výsledkem tohoto projektu pak vedle komplexní analýzy bude rovněž architektonický návrh řešení informačního systému, jakožto podklad pro zadávací dokumentaci a následnou realizaci nového informačního systému pro cizineckou agendu, který přinese nejen zefektivnění výkonu státní správy, ale rovněž nové digitální služby pro veřejnost zastoupenou v tomto případě zejména cizinci včetně občanů EU. Samotný informační systém by měl být vybudován do roku 2025. Ministerstvo vnitra dále již realizuje projekt, v rámci kterého se chystá vybudovat Informační portál pro cizince se zapojením umělé inteligence a návodného prostředí s cílem zlepšení kvality a dostupnosti poskytovaných informací cizincům a usnadnění tak jejich přístupu k informacím a tedy i usnadnění jejich integrace jako takové. S vybudováním tohoto informačního portálu se počítá do konce roku 2021. Informační portál pro cizince by měl být následně interface pro výše uvedený nový Informační cizinecký agendový systém.

Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR do roku 2020

Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR do roku 2020 (GeoInfoStrategie) byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 8. 10. 2014 č. 815 a rozpracovává základní principy rozvoje VS a eGovernmentu v oblasti prostorových informací.

Problematika rozvoje **Národní infrastruktury pro prostorové informace** (dále jen „NIPI“) zasahuje průřezově téměř do všech oblastí VS a napříč působnostmi jednotlivých rezortů a úrovní VS. Mezirezortní charakter GeoInfoStrategie s sebou přinesl nutnost při formulování cílů zohlednit rozdílné právní, procesní, institucionální, ale i ekonomické podmínky, v jejichž rámci aktivity VS v různých oblastech probíhají. V tomto kontextu představují formulované cíle GeoInfoStrategie ony základní veřejnou správou sdílené principy pro další žádoucí rozvoj NIPI a tato strategie má tak charakter strategického rámce.

Akční plán GeoInfoStrategie

Implementace GeoInfoStrategie probíhá na základě **Akčního plánu Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR do roku 2020** (AP GeoInfoStrategie) pod koordinací Pracovního výboru pro prostorové informace (PVPI).

⁵⁸ Zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů.

Aktualizace AP GeoInfoStrategie v roce 2017 (usnesením vlády ČR ze dne 9. 1. 2017 č. 12) mj. uložila ministru vnitra a předsedovi RVIS koordinovat realizaci aktualizovaného AP GeoInfoStrategie, předložit informaci o jeho realizaci k 31. 7. 2018 a 2020 a **předložit vládě souhrnnou informaci o plnění AP GeoInfoStrategie do 31. 7. 2021.**

Výše zmíněným usnesením vlády č. 815 bylo uloženo ministru vnitra zpracovat ve spolupráci s předsedou Českého úřadu zeměměřického a katastrálního, ministry obrany, životního prostředí, dopravy, zemědělství, financí a ministrem pro místní rozvoj a vládě předložit do 31. 12. 2021 **návrh Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR po roce 2020.**

Přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru

Dne 9. 4. 2019 nabyt účinnosti **zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací**, který transponuje směrnici EP a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26. 10. 2016 o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru.

Na základě tohoto zákona byl připraven **Metodický pokyn k přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací**, ve kterém jsou popsány obecné požadavky na přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací, a to včetně požadavků harmonizované normy k přístupnosti. Aplikace pravidel přístupnosti, které jsou uvedeny v metodice, vyžaduje odborné znalosti související s tvorbou a správou internetových stránek a mobilních aplikací.

MV provádí od 1. 1. 2020 kontroly, zda povinné subjekty dodržují zákonem stanovené podmínky. Kontroly se realizují průběžně v souladu s plánem kontrol na dané období.

Úplné elektronické podání

Významnou prioritou v rozvoji eGovernmentu v ČR je zajištění **úplného elektronického podání**, jehož cílem je zvýšit uživatelský komfort a kvalitu služeb poskytovaných subjekty VS, zvýšit rychlost a kontinuitu úřadování a zvýšit využívání eGovernmentu občany. V roce 2020 budou dokončeny klíčové metodické dokumenty, doporučení a standardy (v legislativní, motivační, procesní i technické rovině), které přispějí k hladšímu prosazování a jednotnosti konceptu úplného elektronického podání ve VS ČR.

Portál veřejné správy a Informační systém datových schránek

Portál veřejné správy (PVS) je nástrojem k zajištění kvalitních služeb při poskytování důvěryhodných a garantovaných informací a spolu s Informačním systémem datových schránek (ISDS) zjednodušuje komunikaci s úřady pro občany ČR a cizince. Na rok 2020 je plánován další rozvoj ISDS, např. **zřízení datových schránek po přihlášení eOP**, zavedení přihlašování elektronickými prostředky od úrovně značná (požadavek zákona o elektronické identifikaci), možnost přenosu identity ztotožněného uživatele ISDS do NIA pomocí elektronického prostředku **Mobilní klíč**, podpora přihlašování uživatelů NIA aplikací Mobilní klíč, a zavedení doručování přístupových údajů do datových schránek fyzických osob elektronickou cestou a příprava na **zřízení schránek soudních znalců a tlumočnicků** (účinnost 2021). V budoucnosti je plánováno vytvořit pro uživatele portálu možnost pracovat interaktivně s dokumenty či formuláři na PVS v online režimu.

Zákon o právu na digitální služby

V březnu 2019 byl jako poslanecký návrh předložen **návrh zákona o právu na digitální služby**. Návrh prošel legislativním procesem a nabyt účinnosti k 1. 2. 2020 jako zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů. Některá ustanovení zákona nabydou účinnosti až k 1. 2. 2022.

Jeho hlavním cílem je zásadním způsobem posílit práva fyzických a právnických osob (klientů orgánů veřejné moci) v pozici uživatelů služeb, na poskytnutí služeb orgánů veřejné moci elektronicky, tj. formou digitální služby. Samotný zákon č. 12/2020 Sb. o právu na digitální služby mimo jiné upravuje právo uživatelů na poskytování digitálních služeb ze strany VS, právo činit digitální úkon vůči orgánům veřejné moci, vytvoření katalogu služeb, právo na úřední ověření elektronického podpisu, právo na sdílení údajů, právo na poskytnutí osvědčení o digitálním úkonu, právo na zápis práva, povinnosti nebo právní skutečnosti do registru práv a povinností.

Lze konstatovat, že hlavním přínosem nové právní úpravy bude větší penetrace digitálních služeb mezi občany, mnohem efektivnější sdílení dat mezi jednotlivými orgány veřejné moci a v neposlední řadě zmapování služeb orgánů veřejné moci a způsobu jejich poskytování.

Implementace zákona je rozložena na období následujících dvou let tak, aby nejen stát, jakožto správce nejvýznamnějších informačních systémů VS, ale též územní samosprávné celky měly dostatečný prostor k přijetí potřebných technických, organizačních, personálních a v neposlední řadě též finančních opatření.

Třetí z pilířů DČ, *Koncepce Digitální ekonomika a společnost* (DES) na základě v dubnu 2019 vládou schválených implementačních plánů stanovuje 8 hlavních cílů. Tyto plány zahrnují přibližně 100 záměrů, které jsou plněny dle stanoveného harmonogramu.

Novela zákona o bankách

Prostřednictvím zákona č. 49/2020 Sb. došlo k novelizaci zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, kdy bude bankám nově povoleno poskytovat identifikační služby jako podnikatelskou činnost od 1. 1. 2021.

Projekt bankovní identity má za cíl zejména umožnit klientům bank, potažmo klientům poboček zahraničních bank, použít svoje přihlašovací údaje do internetového bankovníctví také pro přístup k online službám VS a dalších třetích stran.

Dále je novelizací zákona č. 21/1992 Sb. upravena možnost použití bankovních identifikačních prostředků rovněž mimo rámec tzv. kvalifikovaného systému elektronické identifikace (tj. mimo komunikaci s Národním bodem dle zákona o elektronické identifikaci) pro účely autentizace pro služby třetích stran a pro služby VS, jejichž poskytovatelé nespádají do kategorie státních orgánů nebo územně samosprávných celků.

Bankám a pobočkám zahraničních bank se rovněž nově přiznává možnost přístupu do základních registrů ČR dle zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, které obsahují aktuální údaje o jejich klientech. Přístup k těmto registrům by pak bankám a pobočkám zahraničních bank napomohl efektivně plnit povinnosti související s identifikační činností dle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Plnění implementačních plánů DES

Národní strategie umělé inteligence v ČR byla schválena usnesením vlády č. 314 ze dne 6. 5. 2019 a navazuje a naplňuje cíle Inovační strategie ČR 2019-2030 a koncepce Digitální ekonomika a společnost. Za naplňování této strategie je zodpovědná nejen vláda, ale také SP ČR jakožto zástupce zaměstnavatelů. Technologie označované jako umělá inteligence (AI) zahrnují programy a algoritmy, které díky tzv. strojovému učení za využití velkého množství dat umožňují činit automatizovaná rozhodnutí a mají tak potenciál nahrazovat lidské zdroje zejména v oblastech charakterizovaných rutinními činnostmi. Využívání AI je prvním krokem k podpoře vzniku inovační ekonomiky v ČR. Hlavním cílem této strategie je vybudování Centra excelence pro AI v ČR, které by sdružovalo špičkové vědce z tuzemska i zahraničí.

Získání jednoho z evropských center excellence má potenciál zajistit ČR prestiž, přilákat nové investory a vědce a zaručovalo by finanční zdroje z rozpočtu EU, a to zejména z komunitárních programů, jako je například program *Digital Europe*. Prvním krokem k **vybudování Evropského centra excellence** je účast špičkových týmů z ČR v rámci programu *Horizon 2020* (ICT-048 *Towards a vibrant European network of AI excellence centres*). K uzavření výzvy došlo 14. 11. 2019 a za ČR byly podány dva projekty (ETERNITIS a AIZEN).

Tématem **tzv. Center pro digitální inovace (DIH)**⁵⁹ se v ČR zabývá koncepce DES, která v souladu s programem *Digitální Evropa* předpokládá vznik a rozvoj mezinárodní sítě Center pro digitální inovace v koordinaci s programem *Digital Europe*. Tato centra budou neziskovými subjekty, resp. neziskovými koordinovanými skupinami subjektů disponujících odbornými znalostmi a kapacitami, a organizací VS a vzdělávacích institucí. Cílem těchto subjektů bude podporovat prostřednictvím diseminace znalostí a know-how digitální transformaci společnosti, zejména malých a středních podniků.

Digitalizace stavebního řízení a územního plánování

Navrhované řešení digitalizace stavebního řízení a územního plánování bude tvořeno jednotlivými funkčními celky - informačními systémy VS, které mohou fungovat i samostatně. Celý systém sestávající z jednotlivých komponent bude navržen tak, aby mohl být průběžně upravován podle požadavků nové legislativy a praktických potřeb uživatelů. Jednotlivé systémy se začnou soutěžit v letošním roce, tak aby informační systémy byly předány do produkčního použití k 1. 7. 2023.

Dále budou v letošním roce připraveny prováděcí předpisy k zákonu 47/2020 Sb., a nezbytné pro soutěžení informačních systémů bude realizace studií proveditelnosti pro všechny informační systémy.

Digitalizací stavebního řízení a územního plánování (DSŘ) se zavede soustava následujících centrálních informačních systémů, které jsou součástí novely stavebního zákona:

- Integrovaná platforma digitalizace stavebního řízení
- Informační systém evidence územních a stavebních postupů
- Informační systém evidence elektronických dokumentací
- Informační systém pro územní plánování a správu územních plánů (Národní geoportál územního plánování)

V etapě navazující na realizaci projektů DSŘ bude realizováno:

- Doplnění potřebného technického vybavení (hardwaru) stavebních úřadů a úřadů územního plánování.
- V návaznosti na připravovanou celkovou rekonstrukci stavebního řízení centrální řešení agendového informačního systému, který je součástí nového stavebního zákona pod §21.

Pro stavebníka DSŘ zjednoduší opatřování podkladů před zahájením řízení, zajistí vedení elektronického správního spisu s veškerými dokumenty a zjednoduší podání prostřednictvím interaktivních formulářů, umožní získávání informací o stavu řízení, umožní správu projektových dokumentací staveb ve standardizovaných formátech (pdf, dwg a BIM), aby bylo možné jejich další využití. Umožní také oprávněným osobám přístup k těmto strukturovaným datům pro využití pokročilejších funkcí (např. pro propojení dat o územním plánování, dat o území a infrastruktuře s daty o stavbách a řízeních s cílem

⁵⁹ *Digital Innovation Hubs.*

zefektivnit procesy přípravy, umístování a povolování staveb). Realizace DSŘ umožní mj. sdílení podkladů (projektové či územně plánovací dokumentace a příslušných stanovisek) pro urychlení daného procesu a zvýšenou transparentnost při jejich posuzování stavebním úřadem územního plánování a vyjadřování se k nim z titulu dotčených orgánů.

Digitální technické mapy

Nezbytnou podmínkou dosažení DSŘ je zavedení digitálních technických map (DTM) s úplnými a aktuálními informacemi o veškeré dopravní a technické infrastruktuře, a to plošně na území celé ČR. Ačkoli technické mapy již zavedla většina měst, krajů a některé obce, jejich plnému využití zejména v přípravě, povolování a umístování staveb brání skutečnost, že nejsou standardizované, nejsou k dispozici plošně na celém území ČR, datové zdroje jsou roztržštěné, k datům chybí jednotný přístup a data nejsou úplná a aktuální. MMR proto ve spolupráci s Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, MPO, MV, Institutem plánování a rozvoje hlavního města Prahy a s dalšími partnery připravilo potřebnou koncepci tvorby DTM. Potřebná legislativa byla přijata zákonem 47/2020 Sb., který ukládá všem krajům povinnost vést DTM a zavádí povinnosti správců dopravní a technické infrastruktury při předávání údajů pro aktualizaci DTM.

OP PIK v březnu 2020 vyhlásil dotační výzvu na tvorbu DTM. Kraje v roce 2020 připraví ve spolupráci s obcemi studie proveditelnosti a přeloží projekty na zavedení DTM ve všech krajích. Od roku 2021 do 2023 pak bude probíhat realizace těchto DTM.

Uživatelé informací DTM po jejím vytvoření budou všichni účastníci územního plánování a stavebního řízení, od občanů, podnikatelů, projektantů, po orgány VS a vlastníky infrastruktury. Údaje z DTM také zlepší koordinaci stavebních prací a sdílení fyzické infrastruktury ve smyslu zákona 194/2017 Sb., o opatřeních ke snížení nákladů na zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací, čímž přispějí k rychlejšímu pokrytí celého území ČR vysokorychlostním internetem.

Navrhovaná DSŘ povede ke vzniku informačního systému, ve kterém stavebníci, projektanti i úřady budou mít na jednom portálu přístup k informacím o průběhu řízení, mapám, projektovým dokumentacím a dalším potřebným dokumentům pro přípravu, umístění a povolení stavby.

Mapování budoucích kompetencí

V období let 2019 - 2022 je v gesci MPSV realizován **projekt Mapování budoucích kompetencí** jako součást systémových opatření pro vymezení požadavků trhu práce (Kompetence 4.0). Cílem projektu je nastavit mechanismy, které umožní s předstihem identifikovat nové kompetence, jež budou na trhu práce vyžadovány a přiřadit je k existujícím nebo nově vznikajícím povoláním a kvalifikacím. V roce 2020 budou analyzovány metody mapování budoucích kompetencí s využitím zahraničních zkušeností, proběhne výběr sektorů, zpracování metodik a vytvoření odborné komunikační platformy, tzn. vytvoření 10 sektorových a průřezových pracovních skupin, jež budou základem pro mapování budoucích kompetencí.

Z hlediska kvalifikační připravenosti pracovní síly na důsledky 4. průmyslové revoluce je velmi důležitý též **rozvoj digitálních kompetencí**, jež má také celkově pozitivní dopad na zvýšení dovedností a kvalifikace občanů ČR. V posledním roce implementace *Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 až 2020* budou i nadále naplňována konkrétní opatření vedoucí k rozvoji digitálních kompetencí, a to v následujících oblastech: zaměstnanost; konkurenceschopnost; sociální začleňování; podpora rodiny; elektronické služby veřejného sektoru; podpora systému vzdělávání a učení prostřednictvím digitálních technologií.

3.3.6 Územní dimenze

V roce 2020 bude vládě předložen **Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 - 2022** jako implementační dokument *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+* a *Koncepce rozvoje venkova* (tj. dvou stěžejních strategických dokumentů schválených vládou v roce 2019, resp. 2020). Pozornost bude věnována regionálním nerovnostem, a to na úrovni krajů i správních obvodů obcí s rozšířenou působností (viz hospodářsky a sociálně ohrožená území definovaná Strategií regionálního rozvoje ČR 2021+). V průběhu roku 2020 bude aktualizován **Strategický rámeček hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského (RE:START)** kraje jako základní dokument pro rozvoj tří dotčených regionů a vládě předložen čtvrtý Souhrnný akční plán implementující tuto koncepci. V souvislosti s podporou strukturálně postižených regionů bude rovněž řešen způsob implementace Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), a to zejména prostřednictvím Plánů spravedlivé územní transformace, které by do značné míry měly vycházet z výše uvedených strategických dokumentů.

Ve vztahu k evropským fondům bude vládě v roce 2020 předložen dokument **Územní dimenze v operačních programech 2021+**, jehož cílem je definovat, ve kterých specifických cílech/aktivitách OP je očekáváno uplatnění nástrojů (např. ITI, CLLD a regionální akční plány) a forem územní dimenze (např. specifické výzvy a bonifikace). V roce 2020 budou zahájeny práce na přípravě ITI a strategií CLLD.

Cestovní ruch

V 1. pol. 2020 bude dokončena **Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021 – 2030**.⁶⁰ Pandemie COVID-19 a související bezpečnostní opatření měly za následek bezprecedentní útlum odvětví cestovního ruchu. Proto bylo rozhodnuto o zpracování **mimořádného akčního plánu podpory cestovního ruchu na roky 2020 – 2022**. Plán bude zahrnovat jak protikrizová opatření pro stabilizaci odvětví cestovního ruchu, tak i opatření pro restart odvětví v jednotlivých fázích obnovy. Akční plán bude zahrnovat i kontinuální opatření a aktivity jako je realizace satelitního účtu cestovního ruchu (TSA)⁶¹. Předložení mimořádného akčního plánu se předpokládá do 30. 6. 2020.

Dne 1. 11. 2020 nabude účinnosti novela zákona č. 159/1999 Sb.⁶², kterou se nově upravují podmínky pro poskytování průvodcovských služeb v oblasti cestovního ruchu. V současné době jsou v legislativním procesu další návrhy související s cestovním ruchem. Prvním je vládní návrh novely zákona č. 159/1999 Sb., kterým se zavádí povinnost internetových platforem sdílet s kontrolními orgány údaje o poskytovatelích služeb (sněmovní tisk č. 814). Dále, vládní návrh některých opatření ke zmírnění dopadů epidemie COVID-19 na odvětví cestovního ruchu (sněmovní tisk č. 820) se zaměřuje příslušné aspekty vztahů mezi zákazníky a cestovními kanceláři.

⁶⁰ Původně plánované předložení vládě k 30. 6. 2020 však posunuto z důvodu nutnosti promítnout do strategie opatření pro obnovu cestovního ruchu v kontextu pandemie na nový termín 30. 9. 2020.

⁶¹ *Tourism Satellite Account*.

⁶² Novela zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů, provedená zákonem č. 117/2020 Sb.

3.4 Udržitelnost: životní prostředí, doprava a energetika

3.4.1 Změna klimatu, životní prostředí a zemědělství

Změna klimatu

V roce 2020 bude pokračovat implementace *Politiky ochrany klimatu v ČR* (Politika). Zároveň bude zahájena práce na vyhodnocení Politiky, které bude předloženo vládě do konce roku 2021. Na základě tohoto vyhodnocení bude následně do konce roku 2023 předložena vládě aktualizace Politiky. V návaznosti na cíl dosažení klimatické neutrality EU do roku 2050, schválený Evropskou radou v prosinci 2019, budou v roce 2020 zpracovány konkrétní scénáře, zhodnocení nákladů a potenciálu možných opatření k **dosažení klimatické neutrality do roku 2050 na úrovni ČR**, včetně uvažovaného navýšení cíle do roku 2030. V roce 2020 bude dokončena diskuze k **nastavení podpory v rámci Modernizačního fondu**, který bude zásadním nástrojem k financování rozvoje obnovitelných zdrojů, energetické účinnosti a opatření ke snižování emisí skleníkových plynů od roku 2021. Probíhat bude rovněž diskuze k **nastavení nového FST** a příprava podpory k dosažení cílů v oblasti energetiky a klimatu v rámci nového programového období 2021 - 2027.

Ochrana klimatu a adaptace na jeho změnu

V roce 2020 bude pokračovat plnění *Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu*⁶³ (NAP adaptace), který je implementačním dokumentem *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR*⁶⁴. Oba uvedené strategické dokumenty vytvářejí celostátní rámec opatření pro adaptaci na změnu klimatu s cílem snížení rizik a negativních dopadů změny klimatu na území ČR.

Adaptační opatření jsou finančně podporována z prostředků fondů EU: OP ŽP, Program rozvoje venkova (PRV), program LIFE aj., a dále z národních programů, např. Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK), Program péče o krajinu (PPK) a Národní program Životní prostředí (NPŽP). V lednu 2020 bylo vládě předloženo **Vyhodnocení plnění NAP adaptace na změnu klimatu**. Z něho vyplývá, že z celkem 350 úkolů NAP adaptace je aktuálně 70 % plněno průběžně či splněno, 19 % jako částečně plněno a 11 % jako neplněno. Daří se zavádět např. opatření s cílem zadržet vodu v krajině i ve městech.

Vzhledem k prohlubujícím se projevům změn klimatu a rozšířené znalostní i datové základně zahájilo MŽP již v roce 2019 práce na aktualizaci *Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR* a NAP adaptace. Oba aktualizované dokumenty budou v roce 2020 předloženy vládě. Vyhodnocení plnění NAP adaptace, spolu s Hodnocením zranitelnosti ČR vůči projevům změny klimatu a Aktualizací Komplexní studie dopadů, zranitelnosti a zdrojů rizik souvisejících se změnou klimatu v ČR, tvoří základní podklady pro aktualizaci výše uvedených strategických materiálů.

Modernizační fond

V návaznosti na úpravu evropské směrnice 2003/87/ES o systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů byl novelizován zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (zákon č. 1/2020 Sb.).

Těmito změnami byl zakotven **Modernizační fond**, který je novým zdrojem finančních prostředků určených především na snižování emisí skleníkových plynů, zvyšování energetické účinnosti a využití obnovitelných zdrojů energie. Prostředky Modernizačního fondu budou spravovány Státním fondem

⁶³ Schválený usnesením vlády č. 34 ze dne 16. 1. 2017.

⁶⁴ Schválená usnesením vlády č. 861 ze dne 26. 10. 2015.

životního prostředí. Jejich celkový objem závisí na tržních cenách emisních povolenek a na období 2021 - 2030 se odhaduje na 130 mld. Kč. Prostředky by měly být k dispozici od roku 2021, tj. v roce 2020 bude probíhat příprava implementační struktury a věcného zaměření. Věcné zaměření je plánováno komplementárně k relevantním operačním programům financovaným z fondů EU (Fond soudržnosti, EFRR, FST) a dalším programům financovaným z dražeb povolenek na emise skleníkových plynů (nástupnický program programu Nová zelená úsporám). Část prostředků Modernizačního fondu je prioritně určena provozovatelům zařízení na výrobu elektřiny za účelem modernizace, diverzifikace a dekarbonizace odvětví energetiky. Zvýhodnění by měly mít i projekty realizované v regionech postižených útlumem těžby uhlí.

České podniky budou mít rovněž příležitost předkládat projekty v rámci **Inovačního fondu**, který bude financován z prodeje emisních povolenek v období let 2020 až 2030 v předpokládané hodnotě okolo 10 mld. EUR. Tento fond je zaměřen na podporu inovativních nízko-uhlíkových technologií a procesů v energeticky náročných odvětvích, inovativní obnovitelné zdroje energie, zachytávání a ukládání nebo využívání uhlíku (CCS a CCU) a inovační projekty v oblasti ukládání energie. V roce 2020 by měla EK vyhlásit první výzvu k podávání projektů.

Nová zelená úsporám

Cílem programu Nová zelená úsporám je snížení energetické náročnosti budov a přispět ke snížení emisí CO₂. Snahou MŽP je zvýšit zájem o podporu z tohoto programu a v důsledku toho snížit spotřebu energie na vytápění objektů a zvýšit podíl energie získané z obnovitelných zdrojů (OZE). Zvýšení zájmu o dotační program je dosahováno zjednodušením a zefektivněním administrace pro žadatele a rozšířením portfolia podporovaných opatření o podprogramy *Adaptační a mitigační opatření* a *Poskytnutí finančních záruk*. V současné době se postupně ukončuje stávající programovací období a připravuje se nástupnický program pro období 2021 - 2030.

Nakládání s odpady

MŽP zpracovalo **návrhy nového zákona o odpadech**, zákona o výrobcích s ukončenou životností a novelu zákona o obalech v návaznosti na nutnost transpozice revidovaných směrnic v oblasti odpadového hospodářství, které byly vydány v rámci tzv. balíčku k oběhovému hospodářství. Návrhy zákonů byly 9. 12. 2019 schváleny vládou a v roce 2020 bude pokračovat jejich projednání v PČR. Zároveň probíhá příprava prováděcích předpisů k novým zákonům a aktualizace *Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2015 - 2024*.

Pokračuje **příprava Strategického rámce oběhového hospodářství v ČR - Cirkulární Česko 2040**. Cílem strategického rámce bude analyzovat stávající situaci, definovat priority ČR v oblasti oběhového hospodářství, formulovat jednotlivé cíle v rámci těchto priorit a určit, jakými opatřeními a nástroji jich ČR má dosáhnout. V říjnu 2019 byl zahájen projekt k přípravě strategie oběhového hospodářství ČR financovaný z unijního SRSP, v rámci kterého je do přípravy strategického rámce zapojeno také OECD. Přijetí dokumentu se očekává na začátku roku 2021.

Ochrana ovzduší

Strategický rámec pro řízení kvality ovzduší je v ČR určen především *Národním programem snižování emisí ČR* a *programy zlepšování kvality ovzduší* zpracovanými pro jednotlivé zóny a aglomerace v ČR, kde dochází k překračování imisních limitů. Oba typy dokumentů jsou zakotveny v zákoně č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s požadavky evropské legislativy.

Národní program snižování emisí ČR byl v roce 2019 aktualizován.⁶⁵ Harmonogram plnění opatření Národního programu snižování emisí je stanoven až do roku 2030. Programy zlepšování kvality ovzduší, které byly vydány v polovině roku 2016, se momentálně aktualizují, předpoklad ukončení aktualizace je přibližně polovina roku 2020. V rámci aktualizace programů zlepšování kvality ovzduší byla dokončena analytická část (imisní analýza, emisní analýza a analýza znečištění ovzduší) a dále byl zhodnocen vývoj kvality ovzduší se stávajícími opatřeními. Momentálně se zpracovávají návrhové části obsahující opatření. Nové programy zlepšování kvality ovzduší obsahově naváží na programy předchozí, přičemž se zohlední vývoj kvality ovzduší a očekávané efekty opatření k jejímu zlepšení v horizontu 2020+.

V rámci výměny zastaralých spalovacích zařízení na pevná paliva v domácnostech z OP ŽP (tzv. kotlíkové dotace), byly již vyhlášeny tři výzvy pro kraje, které následně přerozdělují finanční prostředky přímo jednotlivým domácnostem. Během prvních dvou výzev již byla podpořena výměna cca 60 tisíc zastaralých spalovacích zdrojů a v rámci třetí výzvy se počítá s dalšími 30 tisíci výměn. Celkem dojde k vyčerpání cca 10 miliard Kč a ke značné úspoře emisí.

Snižování rizika povodní a dopadů sucha

Výzvu pro ČR představuje další snižování rizika povodní především v oblastech s významným povodňovým rizikem. ČR hodlá i nadále uplatňovat zásady a cíle ze schválených plánů pro zvládnání povodňových rizik a podporovat realizaci obecných opatření nestavebního charakteru a také přírodně blízkých a technických protipovodňových opatření. Zároveň probíhá první plánovací cyklus dle povodňové směrnice 2007/60/ES pro období 2015 až 2021. V roce 2021 dojde ke schválení aktualizace plánů pro zvládnání povodňových rizik pro období 2021 až 2027.

Co se týče problematiky sucha a jeho dopadů, nadále je pokračováno v implementaci doporučených opatření vycházejících z *Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR*. Stav realizovaných opatření je součástí každoroční Poziční zprávy o pokroku při plnění Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR.⁶⁶ ČR podporuje zejména opatření zaměřená na zadržení vody v krajině, výstavbu nových vodárenských nádrží, propojování vodovodních soustav, výstavbu a obnovu rybníků, mokřadů a dalších vodních prvků, závlahových zařízení, výsadbu zeleně, revitalizace vodních toků apod.

V prosinci 2019 byl odsouhlasen kompromisní text nařízení EP a Rady *o minimálních požadavcích na opětovné využití vody pro zavlažování*. Nařízení vstoupí v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie* a použije se tři roky ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost. Nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech; není tedy nutná jeho adaptace do národní legislativy členských států EU.

Zemědělská politika

V roce 2020 budou pokračovat na národní úrovni i na půdě institucí EU **diskuze k budoucí podobě Společné zemědělské politiky (SZP)**. Cílem unijních vyjednávání je dosáhnout co nejdříve pokroku/dohody ve vyjednávání nové podoby SZP, což do značné míry závisí rovněž na pokroku ve vyjednávání o rozpočtových otázkách. V současné chvíli optimistický scénář předpokládá, že dohody na nové podobě SZP by mohlo být dosaženo do konce roku 2020, nicméně realitou může být i rok 2021. Vzhledem ke zpoždění v rámci debat pokračují rovněž práce na přípravě přechodného období, kde je ČR přesvědčena, že s ohledem na zajištění bezproblémového přechodu mezi stávajícím a novým programovacím obdobím musí být minimálně dvouleté (EK prozatím navrhuje jednoleté období). ČR zpracovává příslušný

⁶⁵ Usnesením vlády č. 917 ze dne 16. 12. 2019

⁶⁶ Dostupné z: www.suchovkrajine.cz

programový rámec – *Strategický plán SZP pro období 2021 – 2027*. Předpokládá se jeho předložení Vládě ČR pro informaci v polovině roku 2020 a EK do konce roku 2020.

SZP je jednou z hlavních prioritních oblastí ČR a měla by i nadále zůstat silnou společnou, avšak modernizovanou a zjednodušenou, politikou, která bude nadále schopná naplňovat své cíle a čelit novým výzvám. Klíčovými tématy pro vyjednávání jsou pro ČR zajištění dostatečných zdrojů financování, snaha o prosazení dobrovolnosti v otázkách zastropování a aplikace institutu skutečného/aktivního zemědělce, snaha o udržení či případné navýšení stávající finanční obálky na podporu citlivých komodit, a dále pak zjednodušení v podobě odstranění povinnosti plánování výstupů a finančních ukazatelů na úrovni intervence na roční bázi. Jednání by měla v roce 2020 pokračovat k nastavení a financování významného prvku nové SZP, kterým je upravený systém ozelenění poskytovaných podpor. Nový systém tzv. Zelené architektury by měl dle návrhu Evropské komise zohledňovat ambicióznější environmentální cíle. Opatření v rámci tohoto systému pro řešení degradace životního prostředí a změny klimatu mají být zaměřena na výsledky. ČR podporuje a naplňuje řadu environmentálních cílů zaměřených na lepší zadržování vody v krajině, zlepšení stavu půdy či boje proti erozi půdy s tím, že nová Zelená architektura nesmí ohrozit konkurenceschopnost zemědělského sektoru a musí zajistit hospodářskou stabilitu zemědělských subjektů s cílem dalšího posílení potravinové soběstačnosti a s důrazem na živočišnou výrobu a citlivé komodity.

Podpory v rámci SZP na období 2014 - 2020 jsou i nadále čerpány z Evropského zemědělského záručního fondu - přímé platby a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) – PRV na období 2014 - 2020. Příjem žádostí o přímé platby a některá opatření z PRV probíhá prostřednictvím tzv. jednotné žádosti. V roce 2020 je konečný termín pro podání jednotné žádosti posunut na 15. 6. V rámci přímých plateb mohou zemědělci žádat o jednotnou platbu na plochu, *greening*, platbu pro mladé zemědělce a podpory na tzv. citlivé komodity. V roce 2020 je na tyto podpory vyčleněno zhruba 22 mld. Kč.

Poskytnutí přímých plateb, některých plateb PRV i Podpory na restrukturalizaci a přeměnu vinic je podmíněno dodržováním podmínek udržování půdy v Dobrém zemědělském a environmentálním stavu a dodržováním Povinných požadavků na hospodaření v rámci tzv. podmíněnosti (*Cross Compliance*). S účinností od 1. 1. 2021 se budou podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES) 7d vztahovat na veškerou půdu s kulturou standardní orná půda a současně budou upraveny podmínky pro využití výjimky u biopásů pro díl půdního bloku (DPB) větší než 40 ha.

V souvislosti s ukončováním programového období došlo v rámci PRV k ukončení příjmu žádostí o zařazení do pětiletého závazku v rámci agroenvironmentálně-klimatických opatření a opatření ekologické zemědělství. V roce 2020 bude možné vstoupit (s výjimkou podopatření zatravňování orné půdy) **pouze do zkrácených navazujících závazků** v délce trvání dva roky tak, aby bylo možné překlenout přechodné období SZP u víceletých závazků, dále jsou to opatření Natura 2000 na zemědělské půdě, platby pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, dobré životní podmínky zvířat a lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů. Kontinuální příjem žádostí v rámci opatření zalesňování a zakládání lesů bude probíhat do konce listopadu 2020.

Zatím bylo spuštěno 8 kol příjmů žádostí, ve kterých bylo možné podpořit investice do zemědělských, potravinářských i lesnických podniků a projekty spolupráce. Na jaře proběhne také 9. kolo příjmu žádostí pro projektová opatření. Podporovány budou vzdělávací a informační projekty a spolupráce v rámci **krátkých dodavatelských řetězců** (KDR). V létě proběhne 10. kolo pro Investice do zemědělských podniků a Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. Na podzim je plánováno 11. kolo pro další opatření směřované na projekty zejména následujících operací: Vzdělávací a informační akce; Investice do nezemědělských činností; Zahájení činnosti mladých zemědělců; Podpora agroturistiky; Lesnická infrastruktura; Technika a technologie pro lesní hospodářství; Technické vybavení dřevozpracujících

provozoven; Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin; Přeměna porostů náhradních dřevin a Obnova lesních porostů po kalamitách.

V souvislosti s implementací evropských právních předpisů dojde v následujících měsících ke změně stávající národní úpravy právních předpisů. V případě transpozice Směrnice EP a Rady (EU) ze dne 17. 4. 2019 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci, byla předložena do legislativního procesu **novela zákona č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle**, kterou budou upřesněny základní pojmy týkající se hranice ročního obratu odběratele, který disponuje významnou tržní silou z 5 mld. Kč na 7 mld. Kč, dále upraví základní náležitosti smlouvy mezi dodavatelem a odběratelem, rozšíří katalog zakázaných praktik u odběratele a upravuje působnost Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Kromě částečné transpozice směrnice je cílem návrhu řešit problematiku dvojí kvality potravin.

Dále byla předložena do legislativního procesu novela zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve které bude upravena **nová právní úprava úředních kontrol**. Zároveň předmětná novela zákona nad rámec adaptace nařízení (EU) o úředních kontrolách upraví rovněž zákaz dvojí kvality potravin, dojde k upřesnění pojmu „česká potravina“, stanovení podmínek pro dobrovolné označení pro výrobce na obale a určení Státní tiskárny cenin, která jako jediná na území ČR vydává identifikátory pro tabákové výrobky.

Dále jsou připravovány novely zákona č. 219/2003 Sb., o oběhu osiva a sadby a č. 156/1998 Sb., o hnojivech. Novelou zákona o oběhu osiva a sadby dojde k rozšíření úpravy některých institutů jako např. rozmnožovacího materiálu chmele, kde je potřeba reagovat na aplikační problémy v praxi, zkvalitnit se možnost kontroly a dohledu nad procesem výroby a uvádění rozmnožovacího materiálu do oběhu a zpřesní se některé podmínky a postupy registračního řízení. Novelou zákona o hnojivech bude především provedena první fáze adaptace nových předpisů EU o hnojivech. V souvislosti s oběma projednávanými zákony se připravuje také vydání návazných prováděcích vyhlášek nebo jejich novel. Oba zákony by měly nabýt účinnosti během druhého nebo třetího čtvrtletí roku 2020.

Pokud jde o živočišnou výrobu, jsou připravovány dvě novelizace veterinárního zákona č. 166/1999 Sb. a navazující prováděcí vyhlášky, kterými budou adaptovány aktualizované právní předpisy EU.

Dále je připravována novela zákona č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele, kterou budou zohledněny aktualizované požadavky v souvislosti s vedením evidence chmelnic, zejména jejími náležitostmi a kompetencemi Ústředního kontrolního ústavu zemědělského. Novela zákona by měla nabýt účinnosti během první poloviny roku 2021.

V oblasti ovoce a zeleniny v průběhu tohoto roku je očekáváno přijetí návrhu novely nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou. Přijetím předmětné novely nařízení vlády dojde k právní úpravě v souvislosti s unijními pravidly administrace žádostí o podpory, které podávají organizace producentů ovoce a zeleniny. Novela nařízení vlády by měla nabýt účinnosti v průběhu třetího čtvrtletí roku 2020.

Zároveň byla Vládou ČR schválena **novela zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství**, kterou dojde k úpravě některých ustanovení v souvislosti s nařízením (EU) o ekologické produkci a označování ekologických produktů. Přijetím novely bude rovněž adaptováno nařízení (EU) o úředních kontrolách, jako rovněž změny, které vyplývají z praktických zkušeností ze sektoru ekologického zemědělství.

Pro efektivnější ochranu zemědělské půdy a směřování k cíli dosáhnout neutrality degradace půdy (LDN) bude do konce roku 2020 ustavena pracovní skupina pro vytváření *Koncepce ochrany zemědělské půdy ČR*.

3.4.2 Dopravní infrastruktura

Navzdory určitému pokroku v kvalitě a funkčnosti české dopravní infrastruktury dosaženému (nejen) díky strukturální politice EU nedosahuje ještě stále stav dopravní sítě v ČR úroveň „starých“ členských států (EU 15). Výzvu představuje především dobudování páteřní dopravní infrastruktury, napojení zbývajících regionů a hlavních průmyslových center na hlavní české i evropské trasy. Vláda deklaruje, že jde o jeden z klíčových předpokladů udržitelného ekonomického růstu a zlepšení konkurenceschopnosti českého hospodářství, nicméně poslední změny např. během příprav stavebního zákona mohou přinést problémy. Pozitivní skutečností je fakt, že od schválení *Dopravních sektorových strategií - 2. fáze* v roce 2013 se každoročně daří dodržovat potřebné finanční objemy pro údržbu a provoz stávající infrastruktury v souladu s tímto strategickým materiálem. Výstavba nové dopravní infrastruktury však stále neprobíhá potřebným tempem.

Zákon o urychlení výstavby dopravní a jiné infrastruktury

Zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů byl naposledy novelizován v roce 2018 zákonem č. 169/2018 Sb. s účinností převážné většiny ustanovení od 31. 8. 2018, zbylá část zákona nabyla účinnosti 1. 8. 2019. Tato novela by měla přinést, mimo jiné, zásadní zlepšení v oblasti **majetkoprávní přípravy staveb**.

Další **novela tohoto zákona** (jejímiž spolugestory jsou kromě Ministerstva dopravy také MPO a MMR) je již schválena vládou a bylo zahájeno její projednávání v PSP ČR. Cílem novely je zejména umožnit povolování dopravních staveb ve společném řízení s nižší mírou podrobnosti dokumentace a odstranění nezbytnosti vydávání samostatných správních aktů dle zákona o ochraně přírody a krajiny⁶⁷. Tyto správní akty by svodně měly být nahrazeny tzv. **jednotným závazným stanoviskem**, čímž by se mělo v případě přípravy dopravní infrastruktury předejít multiplikovanému správnímu napadání řetězcích se rozhodnutí vztahujících se ke stavbám dopravní infrastruktury, jak je tomu dnes. Dále návrh zákona mj. obsahuje administrativní zjednodušení realizace železničních přejezdů.

Efektivní strategické plánování a jeho realizace

Každoroční plánování procesu přípravy staveb a navázání nejdůležitějších investičních projektů dopravní infrastruktury na státní rozpočet a rozpočet Státního fondu dopravní infrastruktury zajišťují strategické dokumenty: *Dopravní politika ČR pro období 2014 - 2020 s výhledem do roku 2050* a *Dopravní sektorové strategie*. V současné době probíhá **příprava nové Dopravní politiky ČR pro období 2021 - 2027** s předpokládaným termínem předložení vládě do konce tohoto roku. Na základní strategické dokumenty pak navazují dílčí koncepce, jež rozpracovávají řešení a způsob zajištění a financování jednotlivých oblastí.

Jednou z klíčových dlouhodobých priorit je rozvoj dopravní infrastruktury, a to i s využitím konceptu PPP pro připravenost rezortu na optimalizaci cashflow a pro urychlení a zkvalitnění výstavby dopravní infrastruktury. V roce 2020 se očekává možnost uzavření smlouvy na **pilotní projekt PPP** pro dostavbu a dlouhodobý provoz **dálnice D4** v jejím chybějícím úseku.

Kontinuální prioritou je rovněž harmonizace podmínek na přepravním trhu, rozvoj železniční a vodní dopravy, zlepšení kvality silniční dopravy, podpora multimodálních přepravních systémů, stabilizace financování veřejné hromadné dopravy či vytváření infrastruktury pro alternativní pohony (CNG, LNG, vodík a elektřina). V této souvislosti stojí za zmínku uvést dotační program na podporu výstavby dobíjecích

⁶⁷ Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

a vodíkových/LNG plnicích stanic. V letech 2018-19 bylo z tohoto programu podpořeno 375 rychlodobíjecích stanic, přes 600 běžných dobíjecích stanic, 13 LNG plnicích stanic a 4 vodíkové plnicí stanice. Naplňování těchto priorit bude pokračovat i v roce 2020, kdy lze např. očekávat přijetí **Aktualizace Národního akčního plánu čisté mobility** (NAP ČM).

V tomto dokumentu jsou mj. stanoveny cíle pro rozvoj příslušné infrastruktury pro alternativní paliva do roku 2030. Do roku 2025 plánuje mít ČR dle aktualizovaného NAP ČM vybudováno 15 plnicích vodíkových stanic a 6 200 - 11 000 dobíjecích bodů a do roku 2030 80 plnicích vodíkových stanic a 19 000 – 35 000⁶⁸ dobíjecích bodů. Dále aktualizovaný NAP ČM počítá s infrastrukturou cca 350 až 400 veřejných plnicích stanic CNG a 30 LNG plnicích stanic do roku 2030. V souvislosti s mezinárodními závazky ČR v oblasti klimatu i s postupným zpřísněním limitů pro emise CO₂ z osobních a lehkých, ale i těžkých užitkových vozidel je potřebné mít rozvoj čisté mobility jako prioritu, navýšit finanční alokaci, stanovit závazné cíle a zrychlit budování dobíjecích infrastruktury na území ČR.

V oblasti **městské mobility** v roce 2019 všechna města nad 50 000 obyvatel zpracovala plány udržitelné městské mobility (SUMP) nebo jejich zjednodušenou verzi rámce udržitelné městské mobility (SUMF, což je první etapa plánu udržitelné městské mobility dle platné *Metodiky pro přípravu plánů udržitelné mobility měst ČR*). Na základě těchto plánů bude pokračovat podpora městských projektů přispívajících k udržitelné mobilitě.

Prioritní projekty v rámci budování infrastruktury

Co se týče **železniční infrastruktury**, prioritní je aktuálně dobudování tranzitních železničních koridorů včetně železničních uzlů (do roku 2025) a modernizace dalších tratí na hlavní a globální síti Transevropské dopravní sítě (TEN-T). Podstatná je však i modernizace tratí mimo TEN-T zajišťujících napojení důležitých průmyslových zón nebo tratě důležité pro příměstskou dopravu. Dalšími prioritami je zavádění zabezpečovacích systémů ETCS⁶⁹ a přechod na střídavou napájecí soustavu 25 kV, 50 Hz.

V roce 2020 by měla být dokončena studie proveditelnosti pro **vysokorychlostní spojení Praha - Ústí n/L - Drážďany**⁷⁰ a taktéž by v roce 2020 měla být dokončena studie proveditelnosti vysokorychlostní tratě Praha - Brno - Břeclav. Během roku 2019 bylo zahájeno zpracování studie proveditelnosti tratě Brno - Přerov - Ostrava a během roku 2020 se předpokládá zahájení zpracování studie proveditelnosti tratě Praha - Wrocław ve spolupráci s polskou stranou.

Roku 2018 byly vybrány **pilotní úseky vysokorychlostních tratí** (VRT) se zrychleným režimem projektové přípravy. Jedná se o úseky Praha Běchovice - Poříčany, Brno - Vranovice a Přerov - Ostrava, během roku 2019 byly mezi pilotní úseky dále zařazeny úseky Praha - Lovosice/Litoměřice, Ústí nad Labem - státní hranice s Německem, Poříčany - Světlá nad Sázavou a Velká Bíteš - Brno. Pro pilotní úsek Praha Běchovice - Poříčany probíhá výběrové řízení na zpracování dokumentace pro územní rozhodnutí. Pro přípravu VRT byly přijaty francouzské technické standardy SNCF a na základě spolupráce mezi Správou železnic a SNCF byl vytvořen manuál pro projektování na úrovni dokumentací pro územní rozhodnutí. V dalších letech se předpokládá pokračování spolupráce s možným rozšířením i pro ostatní státy Visegrádské skupiny (V4).

Zahájení realizace pilotních úseků se předpokládá nejdříve v letech 2025 - 2028, proto je třeba paralelně věnovat zvýšenou pozornost také dalšímu rozvoji konvenční železniční sítě. Se zapojením vysokorychlostní

⁶⁸ Reflektuje dva scénáře rozvoje elektromobility v ČR – počty dobíjecích bodů budou záviset na počtu elektrických vozidel ve vozovém parku ČR v daných letech (pro rok 2030 220 tis. až 500 tis. ks).

⁶⁹ *The European Train Control System*.

⁷⁰ V souvislosti se zpracováním studie proveditelnosti Praha – Ústí nad Labem – Drážďany dále probíhá intenzivní mezinárodní spolupráce na přípravě přeshraničního úseku a je zpracovávána územně technická studie řešící možnost napojení Letiště Václava Havla na tuto trasu.

železnice do železničního uzlu Praha je nutno urychleně řešit jeho dostatečnou kapacitu i pro vlaky z těchto tratí, neboť stávající kapacita nedostačuje ani pro dnešní poptávku osobní i nákladní dopravy. Pro řešení modernizace železničního uzlu Praha se předpokládá zahájení zpracování studie proveditelnosti během roku 2020. Stejnou měrou se počítá se zapojením vysokorychlostní železnice do železničního uzlu Brno. Pro řešení modernizace železničního uzlu Brno se předpokládá zahájení realizace v roce 2028. Z hlediska přípravy vysokorychlostních tratí bude co nejdříve potřeba provést stabilizaci v územně plánovacích dokumentacích, která již zejména v pilotních úsecích probíhá.

V případě **silniční dopravy** lze uvést např. probíhající realizaci dvou úseků dálnice D6 a jednoho úseku dálnice D48, které budou zprovozněny na konci roku 2020. Jedná se o stavby D6 Řevničov, obchvat a D6 Nové Strašecí - Řevničov a D48 Rybí - mimoúrovňové křižovatky Rychaltice. V roce 2020 pokračuje realizace dálničního obchvatu Českých Budějovic na D3, tří dalších dálničních úseků na D6, tří dalších úseků na D48 a úsek na dálnici D56, která propojuje tuto dálnici D56 s dálnicí D48. Zároveň bude pokračovat výstavba prvních dvou úseků na nově budované dálnici D35 mezi Hradcem Králové a Mohelnicí a dvou dálničních úseků na D11 od Hradce Králové po Jaroměř. Dále probíhá realizace na D55 a D7. Zároveň na všech nezahájených úsecích na plánované dálniční síti probíhá projektová příprava. Dokončení v současné době sledované dálniční sítě je plánováno do roku 2030.

U obchvatů silnic I. třídy postupně probíhá realizace dle dopravní potřeby a připravenosti projektů. V roce 2020 budou zprovozněny čtyři stavby obchvatů a dalších pět obchvatů je v realizaci. Velká pozornost bude věnována i zlepšení legislativních podmínek v rezortu dopravy a rozvoji **inteligentních dopravních systémů** (ITS), které jsou rovněž nástrojem optimalizace využití kapacity dopravní infrastruktury. Dále budou rozvíjeny kooperativní systémy ITS (C-ITS) založené na komunikaci (obousměrné výměně dat) týkající se aktuální situace v silničním provozu⁷¹, a to jak mezi samotnými vozidly, tak také mezi vozidly a zařízeními na silniční infrastruktuře.

Pro rozvoj základní sítě **vodních cest** v současné době probíhá projekt zvýšení parametrů vltavské vodní cesty spolufinancovaný z prostředků Nástroje pro propojení Evropy (CEF)⁷². Základním cílem je zlepšit splavnost Labe. V roce 2019 byla dokončena studie proveditelnosti vodního koridoru Dunaj-Odra-Labe. Je doporučeno sledovat dále přípravu severojižního napojení Dunaj-Odra. Jako perspektivní se jeví zejména napojení průmyslové oblasti Moravskoslezského kraje na postupně budovanou oderskou vodní cestu a námořní přístav Štětín-Svinoústí pilotním úsekem Kožle-Ostrava.

V rámci **Implementačního plánu ITS** (a jeho aktualizací) se sleduje příprava a stav řešení bezmála sto projektů (projektových záměrů) ITS, přičemž mnohé z projektů se zaměřují na budování základní infrastruktury ITS nebo na modernizaci dopravních informačních center. Perspektivy dalšího rozvoje shrnují aktuální Akční plán rozvoje inteligentních dopravních systémů (ITS) v ČR do roku 2020 (s výhledem do roku 2050) a jeho návazný ročně aktualizovaný Implementační plán rozvoje ITS.

U **železniční dopravy** se jednalo například o další rozvoj Centrálního dispečerského pracoviště (CDP) v Přerově a v Praze, druhou fázi Kontrolně analytického centra řízení železničního provozu, rozšiřování traťové části systému automatického vedení vlaku na tratích Správy železnic. Do zkušebního provozu byl v roce 2019 uveden systém ETCS na I. koridoru v úseku Kolín - Břeclav státní hranice Rakousko/Slovensko a dokončena byla na II. koridoru realizace stavby ETCS Petrovice u Karviné - Ostrava - Přerov - Břeclav, s jehož uvedením do zkušebního provozu se počítá v roce 2020.

⁷¹ Zejm. takové, která může zapříčinit ohrožení dalšího účastníka silničního provozu nebo být příčinou dopravní nehody.

⁷² *Connecting Europe Facility*

Na vnitrozemských vodních cestách se jednalo např. o projektový záměr pokrytí sítě vybraných vodních cest obousměrnou hlasovou komunikací mezi plavidly a střediskem Říčních informačních služeb, dálkové ovládání plavebních komor atd.

V roce 2019 pokračovala **realizace projektu C-Roads Czech Republic** zaměřeného na ověření do konce roku 2020 v reálném silničním provozu v praxi dosud nevyzkoušené, nové a masově nenasazené technologie, která přinese běžnému řidiči nový způsob získávání informací o dopravní situaci před vozidlem, ale i za ním a v jeho okolí. Pilotní provoz projektu v roce 2020 skončí a bude postupně přeměněn do provozu ostrého.

Autonomní mobilita

Vzhledem k výraznému zaměření české ekonomiky na sektor automobilového průmyslu je žádoucí implementovat opatření umožňující **rozvoj automatizované a autonomní mobility**. Klíčová opatření v této oblasti jsou obsažena ve strategickém dokumentu *Vize rozvoje autonomní mobility* a v navazujícím dokumentu *Akční plán autonomního řízení*. Další prioritní oblasti jsou definovány rovněž v Memorandum o budoucnosti automobilového průmyslu v ČR a jeho Akčním plánu. Konkrétními prioritními projekty jsou:

- analýza právního prostředí a identifikace případných změn potřebných pro provoz automatizovaných vozidel,
- vytvoření Katalogu testovacích oblastí pro autonomní vozidla,
- vybudování Polygonu pro výzkum, vývoj a testování datově propojených a automatizovaných vozidel v ČR (v případě, že bude doporučeno Studii příležitosti).

Usnesením vlády ze dne 11. 10. 2017 č. 720, o *Vizi rozvoje autonomní mobility*, bylo MD uloženo zpracování materiálu *Akční plán autonomního řízení* a jeho předložení vládě. V jeho rámci byla definována základní východiska konceptu autonomní mobility, představeny jednotlivé perspektivy autonomní mobility a identifikovány hlavní oblasti, které je nutné dále rozvíjet. Akční plán na Vizi rozvoje autonomní mobility přímo navazuje a podrobněji rozpracovává témata jí stanovená. Akční plán autonomního řízení byl předložen vládě.

Tyto otázky zároveň zapadají do širšího záměru podpořit rozvoj automobilového průmyslu v ČR tak, jak jednotliví členové vlády deklarovali na vládním kolokviu, které se uskutečnilo 16. 2. 2017 v Mladé Boleslavi. Vláda a Sdružení automobilového průmyslu dne 25. 9. 2017 společně podepsali zásadní dokument k posílení budoucí perspektivy českého automobilového průmyslu - Memorandum o budoucnosti automobilového průmyslu. Kromě zmíněného Memoranda schválila vláda svým usnesením č. 686 ze dne 25. 9. 2017 *Akční plán o budoucnosti automobilového průmyslu v ČR - Český automobilový průmysl 2025*. Ústředními tématy zmíněného Memoranda jsou elektromobilita, autonomní řízení a digitalizace. Ty jsou důležité jak pro zajištění konkurenceschopnosti a dlouhodobé zaměstnanosti v automobilovém průmyslu, tak pro úspěšný a trvale udržitelný rozvoj ČR, coby tradičního výrobce automobilů, resp. silničních vozidel. V tomto Akčním plánu bylo navrženo celkem 25 opatření, která se týkají především pobídek a infrastruktury pro nízkoemisní a bezemisní vozidla, standardizace a právních aspektů automatizovaného řízení, vysokorychlostního internetu, digitálních a mobilních služeb, vzdělávání a výzkumu a vývoje pro automobilový průmysl. V roce 2020 proběhne **aktualizace Akčního plánu o budoucnosti automobilového průmyslu**.

3.4.3 Energetika a zdroje surovin

Změna tarifního systému

Cílem je změnit tarifní systém tak, aby rozdělení plateb k pokrytí nákladů energetických sítí účelně a efektivně reflektovalo probíhající technologické změny v energetice a respektovalo princip spravedlivé alokace nákladů z hlediska příčin jejich vzniku. Za tímto účelem bude nutné přehodnotit i alokaci fixních a variabilních nákladů sítí tak, aby tarifní systém dostatečně zohledňoval charakter těchto nákladů. Zároveň je důležité dostatečně motivovat uživatele sítí k úsporám energie a řídit svůj odběrový diagram s ohledem na technické možnosti sítě, a tím současně nevyvolávat nepřiměřené nároky na investice do posilování sítí.

Energetická účinnost

V **legislativní oblasti** byla schválena novela zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů, která upravuje oblast povinnosti realizovat energetický audit, upravuje oblast energetických specialistů s cílem zvýšení jejich kvalifikace a zkvalitnění jimi poskytovaných služeb. V souladu s právem EU novela zákona adaptuje nařízení o energetickém štítkování výrobků.

V oblasti podpory realizace energeticky úsporných opatření z operačních programů (zejména OP PIK a IROP) došlo ke **zvýšení objemu poskytnutých prostředků**, resp. zvýšenému zájmu ve formě vyššího počtu žádostí v důsledku odstranění hlavních překážek pro čerpání.

S cílem aktivovat trh s poskytováním energetických služeb zapojením třetích stran do zvyšování energetické účinnosti národního hospodářství bylo ve spolupráci s externími subjekty dohodnuto znění **dobrovolné dohody**. V roce 2020 se očekává podpis prvních dobrovolných dohod.

V **oblasti budov** se v ČR míra renovací, tj. kolik procent fondu budov je ročně renovováno, pohybuje dle aktuálního zjištění na úrovni 1,4 %, což je horní hranice intervalu průměru EU⁷³. V roce 2020 budou dokončeny práce na **Dlouhodobé strategii renovace budov**, která je zpracovávána dle požadavku směrnice 2018/844, kterou se mění směrnice 2010/31/EU o energetické náročnosti budov.

Pokračuje realizace **programu ENERG**, v jehož rámci jsou poskytovány bezúročné úvěry k financování projektů energetických úspor pro podniky působící na území Prahy. Dne 1. 1. 2020 **byla vyhlášena 3. výzva k podávání žádostí o podporu**. Na podporu investičních opatření a opatření neinvestičního charakteru se dlouhodobě zaměřuje **program EFEKT**. V průběhu roku 2020 budou probíhat **přípravy na spuštění Státního programu na podporu úspor energie na období 2022 - 2026**, tzv. program EFEKT III. Snižování energetické náročnosti je rovněž součástí komplexní **renovace bytových domů** v rámci národního programu *Panel 2013+*.

Nástrojem podpory VaVal v oblasti energetiky je **program THÉTA** poskytovaný TA ČR, jehož cílem je přispět ve střednědobém a dlouhodobém horizontu k naplnění vize transformace a modernizace energetického sektoru prostřednictvím podpory projektů zaměřujících se na modernizaci energetického sektoru včetně výzkumu ve veřejném zájmu a energetických strategií. Program je realizován v letech 2018 - 2025, celkové výdaje státního rozpočtu činí 4 mld. Kč. V říjnu 2020 se předpokládá vyhlášení čtvrté veřejné soutěže tohoto programu.

⁷³ EK v dokumentu Evropská zelená dohoda uvádí, že míra renovací se v EU pohybuje v rozmezí 0,4 - 1,2 %.

Opatření zaměřená na energetickou účinnost jsou v OP ŽP 2014 - 2020 podporována z prioritní osy 5 - Energetické úspory. K 28. 1. 2020 bylo v rámci plnění SC 5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití OZE schváleno 1843 projektů za cca 6,8 mld. Kč prostředků EU. V případě SC 5.2 Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov bylo dosud schváleno k realizaci 22 žádostí s požadavkem na podporu 584 mil. Kč z prostředků EU. Vzhledem k překročení alokace na tuto oblast podpory byla následně otevřena možnost podpory pasivních novostaveb v rámci SC 5.1. V rámci výzvy pro nový SC 5.3 zaměřený na budovy ústředních vládních institucí bylo k 3. 2. 2020 podáno celkem 32 projektů s požadavkem na prostředky EU ve výši 443 mil. Kč. V březnu 2020 byla vyhlášena poslední výzva pro SC 5.1 a vyhlášení poslední výzvy pro SC 5.3 je plánováno v červenci 2020.

Obnovitelné zdroje energie

ČR pokračuje v implementaci *Státní energetické koncepce* z května 2015, která podporuje plnění cílů v oblasti OZE a energetické účinnosti, jejímž cílem je dosažení jejich podílu na výrobě elektřiny na úrovni nejméně 18 %.

Dlouhodobě stabilní a udržitelné podmínky podpory výroby energie z OZE jsou nastaveny prostřednictvím *Národního akčního plánu ČR pro energii z OZE (NAP)*, jehož aktualizace byla schválena v lednu 2016. Ten předpokládá v roce 2020 dosažení 15,3% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie a 10% podílu energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě v dopravě.

V oblasti decentralizace výroby elektrické energie je dosud nevyužitý velký potenciál obnovitelných zdrojů, např. formou domácích elektráren nebo uplatnění těchto systému na veřejném osvětlení či veřejných budovách.

Další vývoj v oblasti OZE bude uveden ve *Vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu* (tzv. národním klimaticko-energetickém plánu), zpracovaném podle nařízení EP a Rady o správě Energetické unie přijatého v rámci zimního energetického balíčku. Dokument byl 13. 1. 2020 schválen vládou a následně zaslán EK. Plán obsahuje cíle a politiky ve všech pěti rozměrech Energetické unie na období 2021 - 2030 s výhledem do roku 2050. Stěžejní část vnitrostátního plánu tvoří nastavení příspěvku ČR k tzv. klimaticko-energetickým cílům EU v oblasti snižování emisí, zvyšování podílu OZE a zvyšování energetické účinnosti. Vnitrostátní plán vychází ze dvou hlavních strategických dokumentů, *Státní energetické koncepce ČR*, schválené v roce 2015, a *Politiky ochrany klimatu v ČR*, schválené v roce 2017. Struktura a náležitosti vnitrostátního plánu respektují výše zmíněné nařízení.

V oblasti OZE byl odsouhlasen celoevropský cíl podílu obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie do roku 2030 na úrovni 32 %. Přepracované znění směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů dále obsahuje požadavky na podcíle v sektoru vytápění a chlazení a sektoru dopravy. ČR navrhuje příspěvek k evropskému cíli do roku 2030 na úrovni 22 %, což je nárůst o 9 p.b. v porovnání s vnitrostátním cílem ČR na úrovni 13 % pro rok 2020, v sektoru vytápění a chlazení pak navrhuje meziroční růst o 1 %. V oblasti dopravy je cíl stanoven závazně pro všechny členské státy na úrovni 14 %.

Uhelná komise

Usnesením vlády č. 565 ze dne 30. 7. 2019 byla zřízená tzv. **uhelná komise**. Této komisi předsedá ministr průmyslu a obchodu společně s ministrem životního prostředí. Komise je složena z celkem 19 členů. Zastoupeny jsou klíčové rezorty a úřady, odborové a průmyslové/hospodářské svazy, neziskové organizace, kraje, PSP a akademická sféra. Působnost uhelné komise je vymezena následujícími výstupy: i) zhodnocení budoucích potřeb hnědého uhlí se zaměřením na posouzení jednotlivých velkých spalovacích zdrojů ve formě ucelené analýzy a ii) analýza možností budoucího odklonu od využití uhlí ve spalovacích

zdrojích. Uhelná komise v návaznosti na zadané úkoly ustavila tři pracovní skupiny, jež se zabývají těmito tématy: i) stanovením harmonogramu útlumu využití uhlí, a to v celkovém kontextu energetického mixu ČR a ochrany klimatu; ii) stanovením parametrů pro případný útlum zdrojů a problematikou legislativy a iii) identifikací sociálních a ekonomických dopadů.

Nerostné a druhotné suroviny

Přechod na oběhové hospodářství v oblasti průmyslové výroby je reálný za předpokladu udržitelného využívání zdrojů. Tohoto cíle lze dosáhnout snížením materiálové náročnosti výroby a nahrazováním primárních přírodních zdrojů druhotnými surovinami. Nové úkoly stanovené v *Politice druhotných surovin ČR pro období 2019 - 2022* mají přispět k dosažení hodnoty indikátoru⁷⁴ pro sledování přechodu z lineární ekonomiky na cirkulární ze současných 7,6 % za ČR na hodnotu průměru EU ve výši 11,7 % a postupně tuto hodnotu zvyšovat. Tímto opatřením lze přispět k surovinové bezpečnosti státu.

⁷⁴ Indikátor míry cyklického využívání materiálů je definován na evropské úrovni jako Circular material use rate (CMU). Členské státy EU zasílají do EUROSTATU data pro výpočet indikátoru, kterým se monitoruje přechod k oběhovému hospodářství v oblasti druhotných surovin <https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/indicators/monitoring-framework>.

4. Pokrok v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020

Tabulka 1: Přehled plnění kvantitativních cílů strategie Evropa 2020 (zdroj: ČSÚ, Eurostat)

Oblast	Národní cíl	Referenční hodnota (referenční rok)	Aktuální stav plnění (k jakému období)
1. Zaměstnanost	Zvýšení celkové míry zaměstnanosti osob ve věku 20–64 let na 75 %	70,4 % (2010)	80,4 % (Q4 2019)
	Zvýšení míry zaměstnanosti žen (20–64 let) na 65 %	60,9 % (2010)	72,7 % (Q4 2019)
	Zvýšení míry zaměstnanosti starších osob (55–64 let) na 55 %	46,5 % (2010)	67,4 % (Q4 2019)
	Snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15–24 let) o třetinu proti roku 2010	18,3 % (2010)	5,4 % (Q4 2019)
	Snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0–2) o čtvrtinu proti roku 2010	25 % (2010)	10,2 % (Q4 2019)
2. Chudoba a sociální vyloučení	Snížení počtu osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou o 100 000 osob oproti roku 2008	1566 tis. (2008)	1.264,2 tis. (2018)
3. Vzdělávání	Snížení počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání na 5,5 %	4,9 % (2010)	6,7 % (2019)
	Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 32 % podílu obyvatelstva s terciárním vzděláním	20,4 % (2010)	35,1 % (2019)
4. Výzkum, vývoj a inovace	Dosáhnout úrovně veřejných výdajů na vědu, výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP	0,65 % (2010)	0,78 % (2018)
5. Klimaticko-energetická politika	Snížení emisí skleníkových plynů - maximální přípustný nárůst emisí mimo systém EU ETS 9 %	0,0 % (2005)	+3,6 % (2018) ⁷⁵
	Zvýšení podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie (13 %) a podíl obnovitelných zdrojů v dopravě (10 %)	6 % (2005) a 0,5 % (2005)	15,15 % (2018) a 6,52 % (2018)
	Zvyšování energetické účinnosti - vnitrostátní cíl energetické účinnosti, tzn. snížení konečné spotřeby energie na maximálně 25,3 mil. tun ropného ekvivalentu do roku 2020.	- (2014)	25,32 (2018) Mtoe

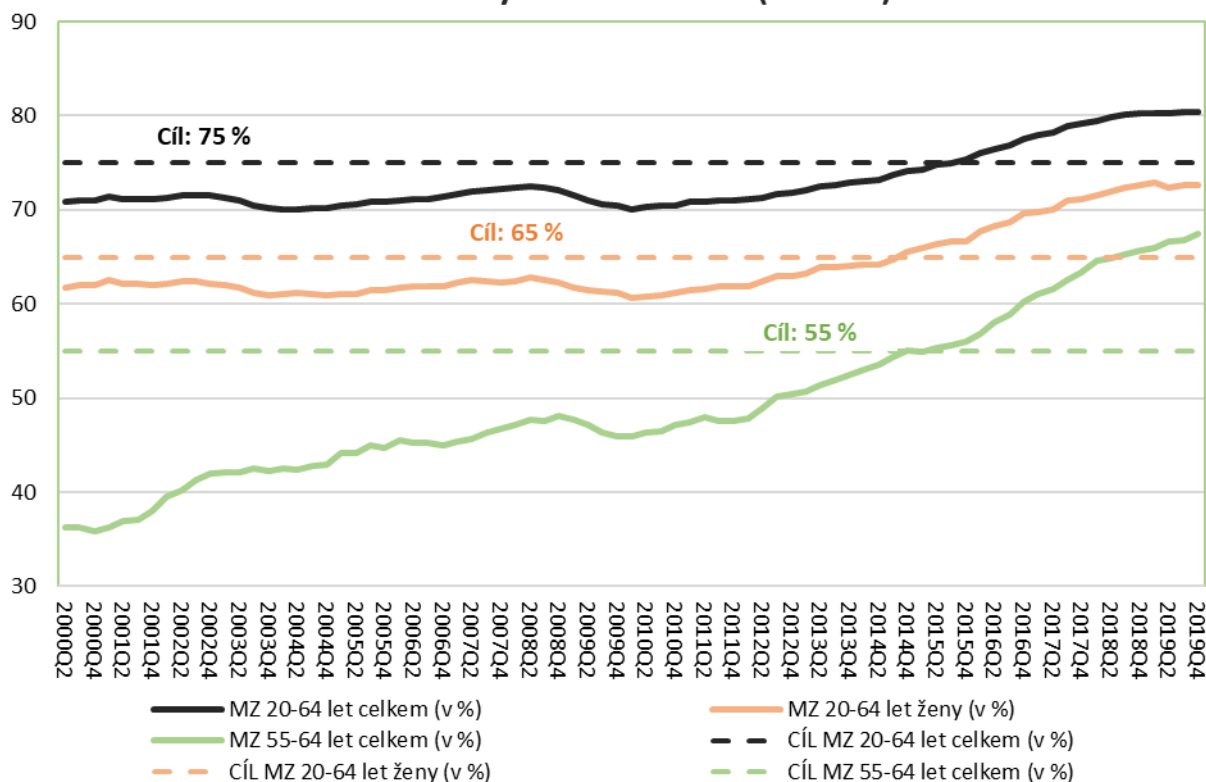
⁷⁵ Jedná se o předběžný údaj. Skutečná hodnota nárůstu bude pravděpodobně nižší.

4.1 Zaměstnanost

Všech cílů politiky zaměstnanosti bylo dosaženo nejpozději v 1. čtvrtletí 2017 a od této doby jsou vytyčené cílové hodnoty plněny. Národní cíl zvýšit míru zaměstnanosti ve věkové skupině 20 - 64 let na 75 % byl dosažen ve 3. čtvrtletí 2015 a ve 4. čtvrtletí 2019 příslušný ukazatel dosáhl hodnoty 80,4 % (4. nejvyšší mezi členskými státy EU). Rovněž došlo k jeho mírnému meziročnímu růstu o 0,1 p. b. Míra zaměstnanosti žen ve věku 20 - 64 let dosáhla ve 4. čtvrtletí 2019 hodnoty 72,7 % (12. nejvyšší mezi členskými státy EU) a národní cíl je tak překročen téměř o 8 p. b., dosaženo jej bylo v závěru roku 2014. Meziročně se zaměstnanost žen nezměnila. Výraznějšího růstu bylo dosaženo u starších osob, když míra zaměstnanosti ve věku 55 - 64 let vzrostla ve 4. čtvrtletí 2019 meziročně o 1,7 p. b. na hodnotu 67,4 % (8. nejvyšší mezi členskými státy EU). Cílová hodnota byla v tomto případě překročena o více než 12 p. b. a bylo jí dosaženo již v roce 2015.

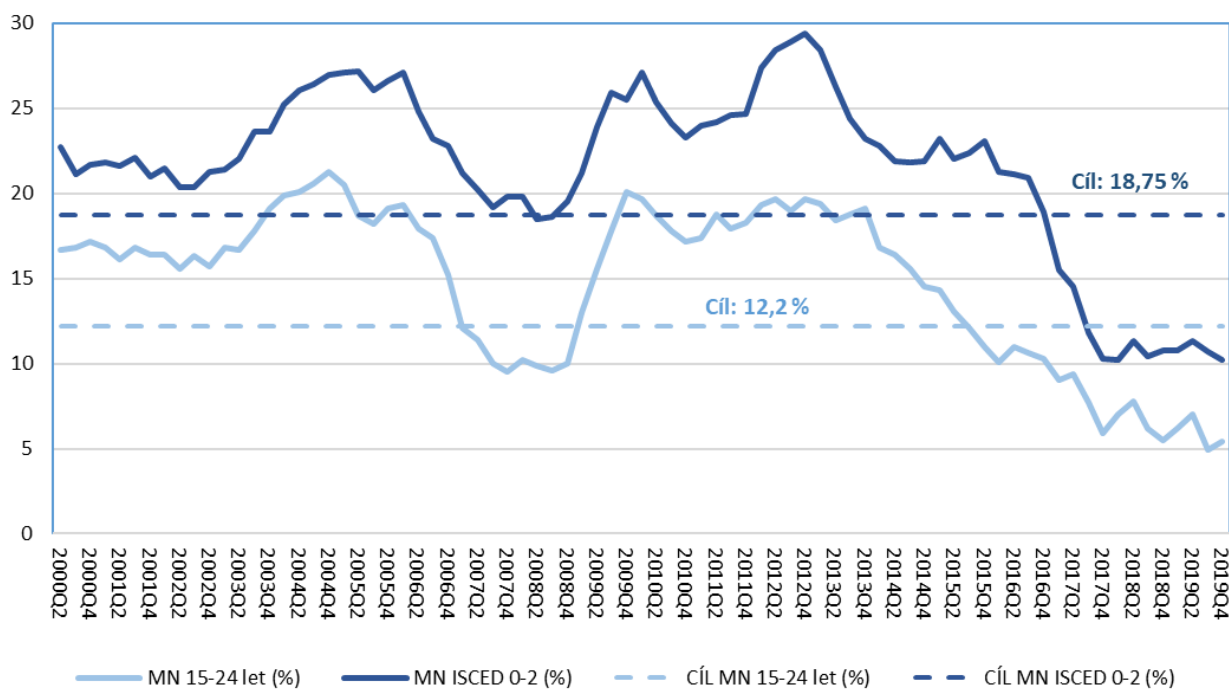
Ve 3. čtvrtletí 2015 bylo rovněž dosaženo dílčího národního cíle spočívajícího v poklesu míry nezaměstnanosti mladých, tj. osob ve věku 15 – 24 let. Ve 4. čtvrtletí 2019 činila míra nezaměstnanosti mladých 5,4 % (nejnižší mezi členskými státy EU), přičemž meziročně se snížila o 0,1 p. b. a národní cíl byl plněn téměř o 7 p. b. Nejobtížněji se dařilo naplňovat dílčí národní cíl spočívající v poklesu nezaměstnanosti osob s nízkým vzděláním (úroveň ISCED 0 - 2), tj. osob s nejvýše dosaženým základním vzděláním. Tohoto cíle bylo dosaženo až v 1. čtvrtletí 2017. Nezaměstnanost osob s nízkou kvalifikací ve 4. čtvrtletí 2019 dosahovala hodnoty 10,2 % (13. nejvyšší mezi členskými státy EU) a meziročně se snížila o 0,6 p. b. Cíl je plněn o více než 8 p. b.

Graf 1: Míry zaměstnanosti (MZ v %)

Zdroj: Eurostat

Graf 2: Míry nezaměstnanosti (MN v %)

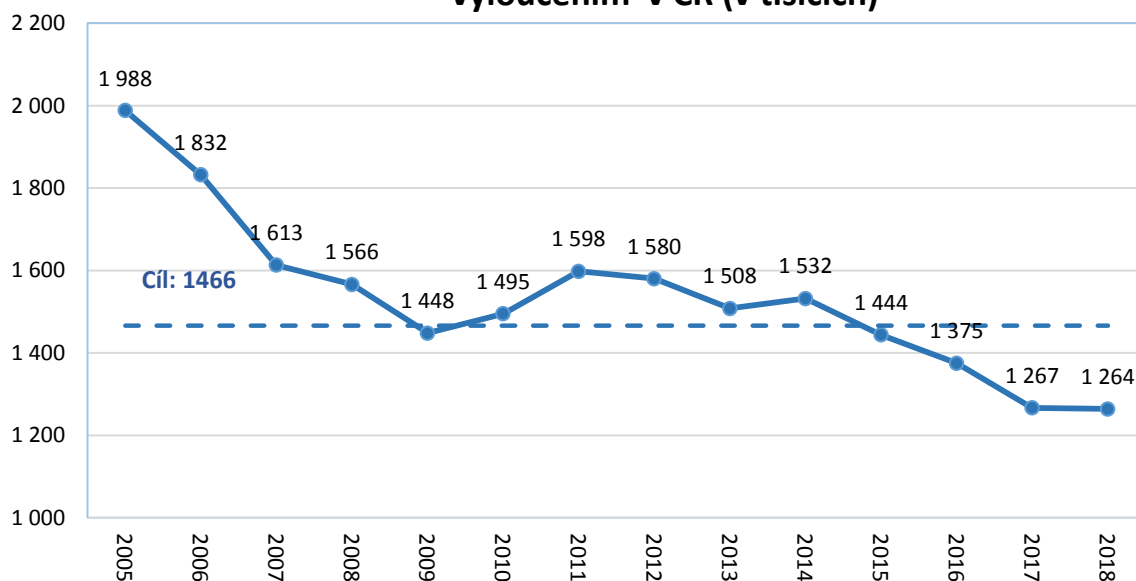
Zdroj: Eurostat

4.2 Chudoba a sociální vyloučení

V souvislosti s dosavadním vývojem v oblasti chudoby a sociálního vyloučení se jeví jako zcela reálné splnění cíle ČR v rámci strategie Evropa 2020 (snížení počtu osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením o 100 tis. osob). V roce 2018 (počet osob 1 264 tis.) byl ve srovnání s rokem 2008 (počet osob 1566 tis.) snížen počet osob ohrožených chudobou, materiální deprivací nebo žijících v domácnostech s velmi nízkou pracovní intenzitou cca o 302 tisíc.

Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením byl v roce 2018 v ČR nejnižší ze všech zemí EU (12,2 % populace), přičemž stanovený cíl je plněn od roku 2015. Oproti roku 2017 klesl počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v roce 2018 o 3 tisíce osob.

Graf 3: Počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením v ČR (v tisících)

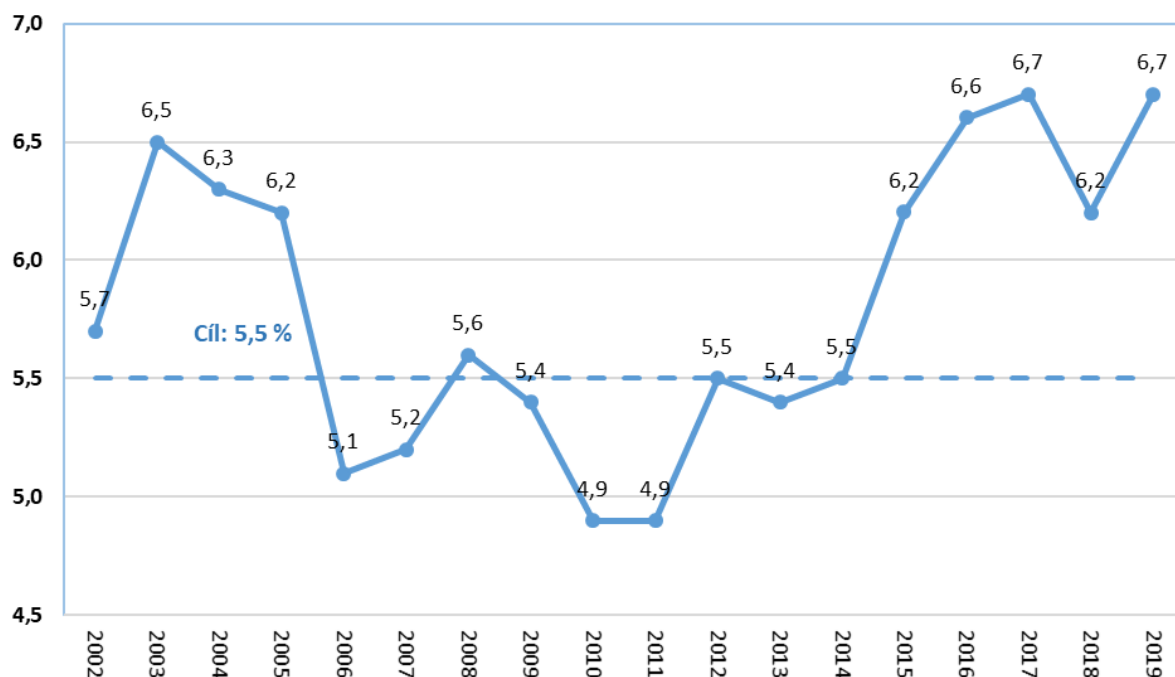
Zdroj: Eurostat

4.3 Vzdělávání

Hodnoty indikátoru podílu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání se v letech 2006 - 2014 pohybovaly (mimo jednoho výkyvu v roce 2008) pod hodnotou stanovenou jako národní cíl pro rok 2020 (5,5 %) nebo maximálně na její úrovni. V letech 2015 - 2017 však došlo k významnějšímu nárůstu hodnot pro tento indikátor a trvalejšímu překročení stanoveného cíle. Mezi lety 2017 a 2019 se podíl osob ve věku 18 - 24 let, které dosáhly maximálně základního vzdělání a zároveň nejsou ve vzdělávání, pohybuje mezi 6,2 % a 6,7 %. Ve srovnání s ostatními členskými státy EU byla hodnota tohoto indikátoru pro ČR v roce 2019 osmá nejvyšší.

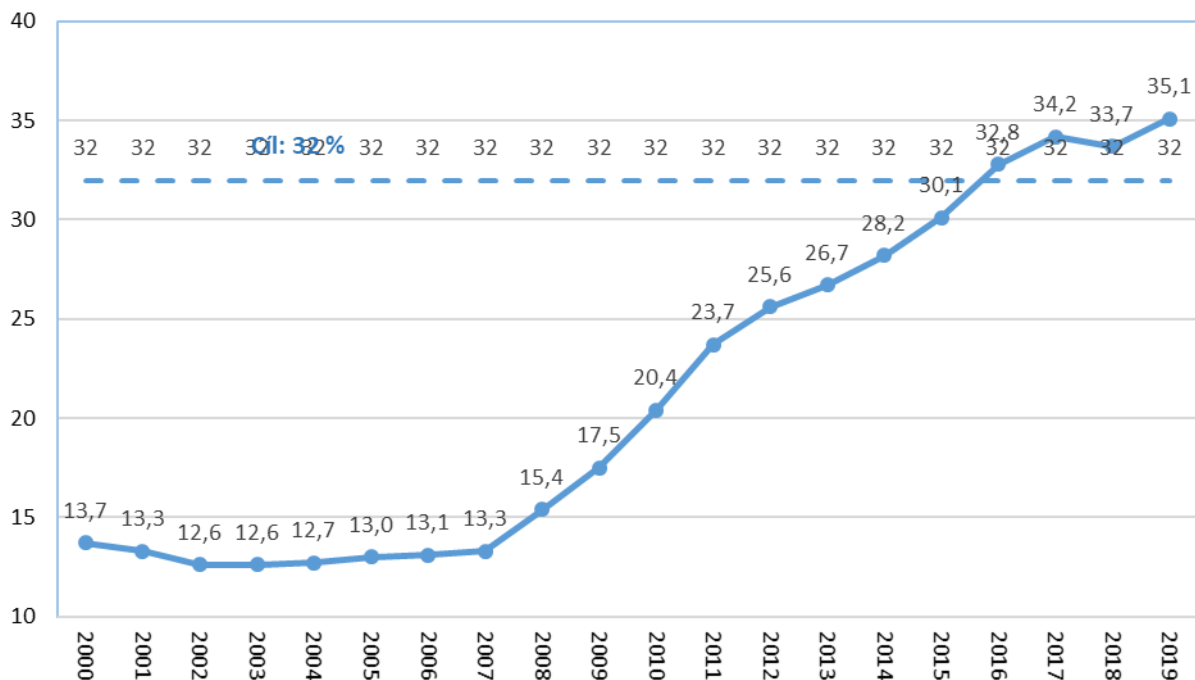
Z vývoje hodnot ukazatele podílu obyvatelstva ve věku 30 - 34 let s terciárním vzděláním vyplývá, že národní cíl (32 %) je dosažen od roku 2016, přičemž příslušný podíl i nadále roste. V roce 2019 dosáhl hodnoty 35,1 %. Lze tedy očekávat splnění daného cíle v roce 2020, protože z dostupných dat rovněž vyplývá, že do terciárního systému vstoupí přes 50 % osob z generací narozených po roce 1989. Ve srovnání s ostatními členskými státy EU však byl v roce 2019 podíl obyvatelstva ve věku 30 - 44 let s terciárním vzděláním šestý nejvyšší.

Graf 4: Podíl osob ve věku 18 - 24 let, které dosáhly maximálně základního vzdělání a zároveň nejsou ve vzdělávání (v %)

Zdroj: Eurostat

Graf 5: Podíl osob ve věku 30 - 34 let s terciálním vzděláním (v %)

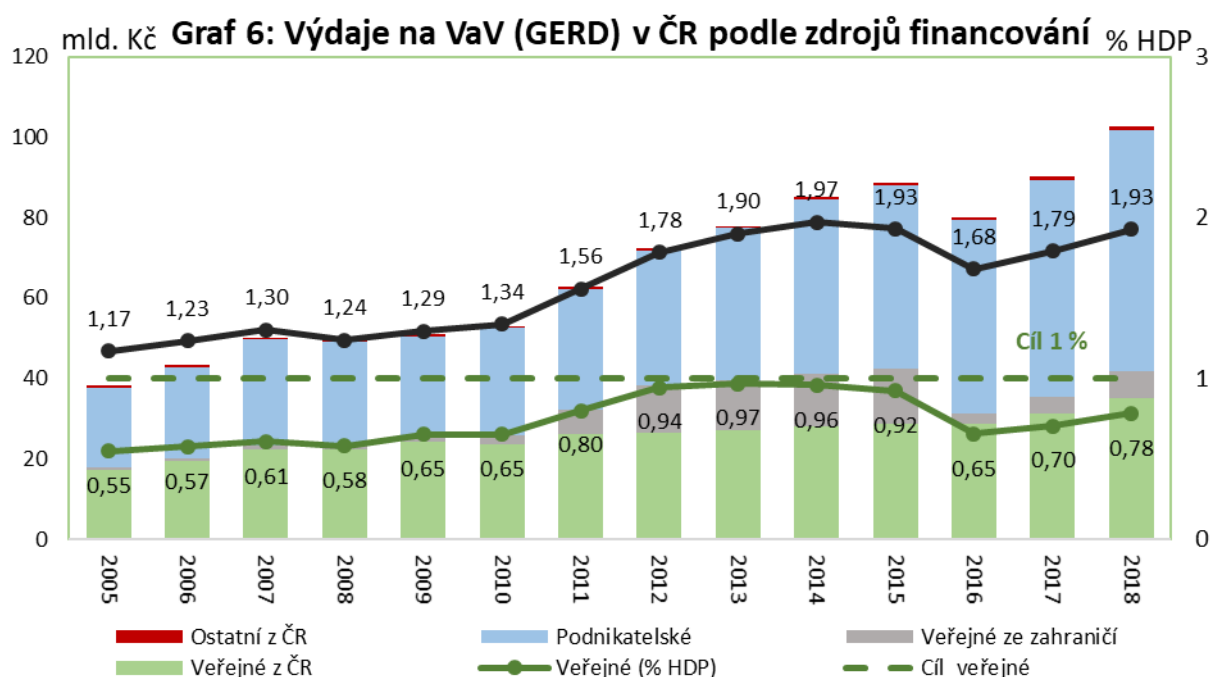

Zdroj: Eurostat

4.4 Výzkum, vývoj a inovace

Celkové výdaje na VaV (v mld. Kč) v ČR vykazují za roky 2005 - 2018 v průměru dlouhodobý růst a v roce 2018 poprvé přesáhly 100 mld. Kč. Dlouhodobý růst celkových výdajů na VaV v ČR byl způsoben zejména trvalým růstem podnikatelských zdrojů, které v roce 2018 činily téměř 60 mld. Kč. Další složkou celkových výdajů, která mírněji přispěla k dlouhodobému růstu celkových výdajů na VaV, jsou veřejné tuzemské zdroje, které poprvé přesáhly 35 mld. Kč v roce 2018.

Stanovenému národnímu cíli (úroveň veřejných výdajů na výzkum, vývoj a inovace v ČR ve výši 1 % HDP) se ČR nejvíce blížila v letech 2012 - 2015. Pokles celkových výdajů a veřejných zdrojů na VaV v roce 2016 (i v relativním vyjádření vůči HDP) byl způsoben zásadním snížením zahraničních veřejných zdrojů, což souvisí s přechodem na další programové období čerpání ESIF. Od té doby lze sledovat opětovné zvyšování celkových výdajů a veřejných zdrojů na VaV (i v relativním vyjádření vůči HDP) a postupné přibližování se stanovenému cíli.

Zdroj: ČSÚ

4.5 Klimaticko-energetická politika

I přes určité navýšení emisí v sektorech, které nespádají do systému EU ETS⁷⁶ (předběžné výsledky k roku 2018: + 3,6 %), by měla ČR bez problémů splnit cíl maximálního nárůstu těchto emisí o 9 % mezi roky 2005 a 2020. Ve srovnání s ostatními členskými státy EU se však ČR v růstu emisí mimo systém EU ETS oproti roku 2005 v roce 2018 umístila na 7. místě.

Nařízení EP a Rady (EU) 2018/842 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021 - 2030 stanovuje pro ČR cíl snížení emisí skleníkových plynů, které nespádají do systému EU ETS, o 14 % mezi roky 2005 a 2030. Podle aktuálních emisních projekcí by i cíl do roku 2030 měl být splnitelný při efektivní implementaci již přijatých politik a opatření. Pro EU ETS platí celounijní cíl

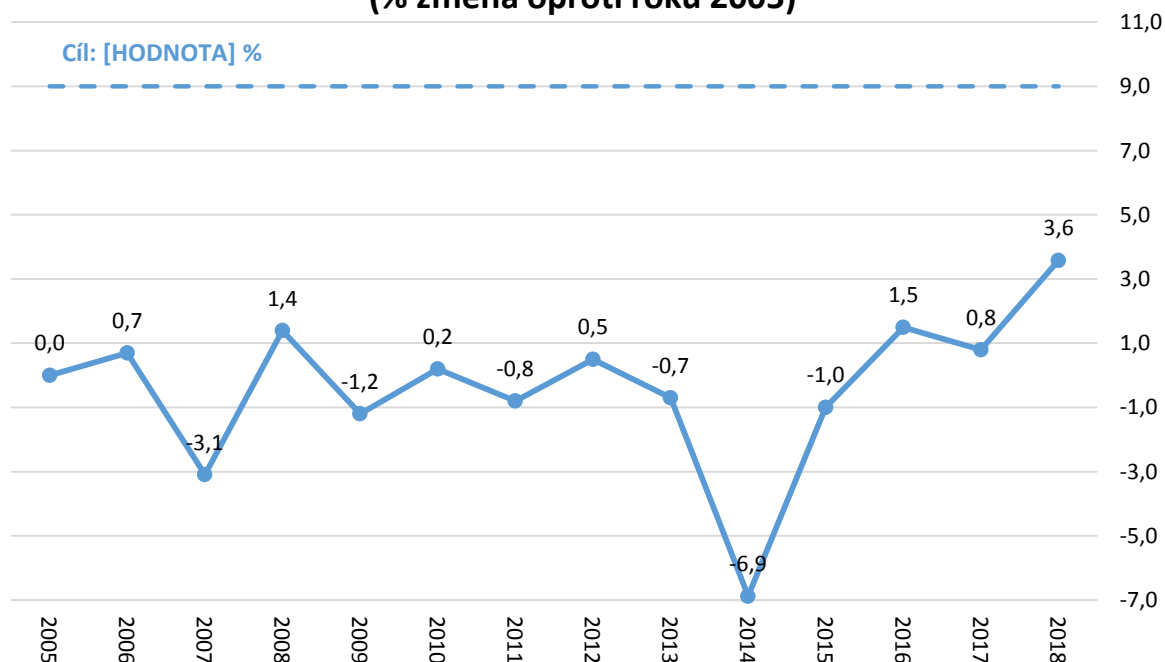
⁷⁶ European Union Emissions Trading System

snížení emisí o 21 % do roku 2020 a o 43 % do roku 2030 oproti referenčnímu roku 2005. Mezi roky 2017 a 2018 došlo ke snížení emisí zařízení v EU ETS o 62 tis. t CO₂ekv. V období 2005 - 2018 emise zařízení v EU ETS poklesly o 18,8 %.

V prosinci 2019 předložila ČR EK finální verzi *Vnitrostátního plánu započítávání pro lesnictví, včetně navrhované referenční úrovně pro lesy na období 2021 - 2025*. V souladu s aktuálním vývojem kůrovcové kalamity v ČR se jeví jako pravděpodobné, že ČR bude mít problémy s plněním cíle čistých nulových emisí z odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF), který byl stanoven nařízením EP a Rady (EU) 2018/841 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030.

V průběhu roku 2019 byl MPO ve spolupráci s MŽP v návaznosti na doporučení EK dopracován *Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu* v souladu s Nařízením EP a Rady (EU) 2018/1999 o správě energetické unie. V návaznosti na schválení vládou byla finální verze plánu předložena EK dne 13. 1. 2020.

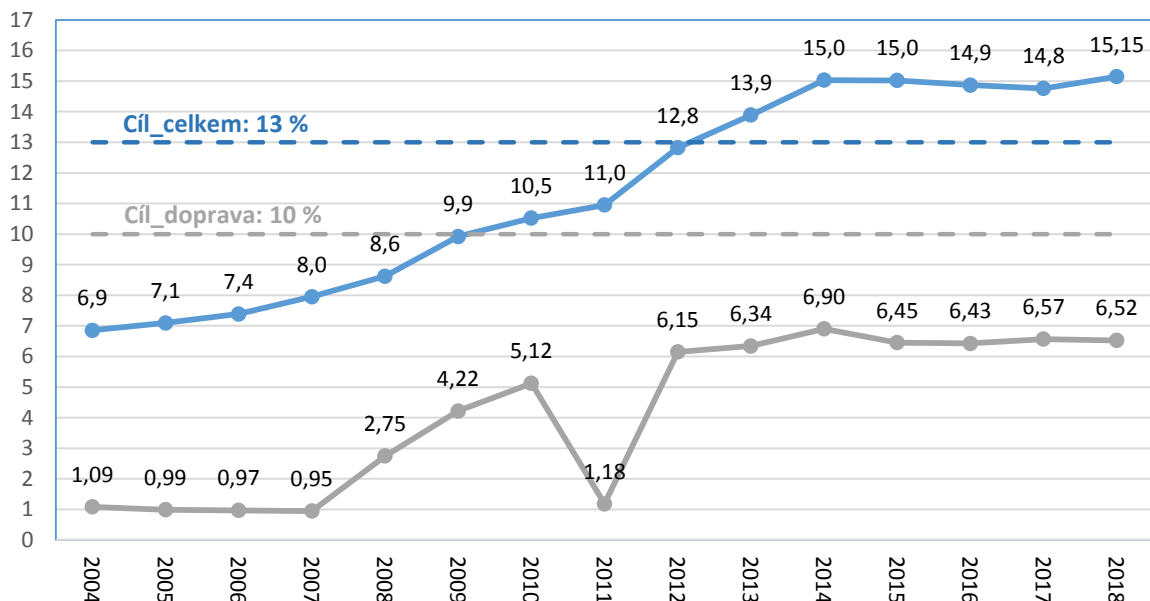
**Graf 7: Emise skleníkových plynů mimo systém EU ETS
(% změna oproti roku 2005)**

Zdroj: Eurostat (Pozn. Údaj k roku 2018 je jen předběžný, výsledná hodnota bude pravděpodobně nižší.)

ČR rovněž od roku 2013 plní národní cíl stanovující podíl OZE minimálně na 13 % hrubé konečné spotřeby energie. V roce 2018 se tento podíl zvýšil na 15,15 %. Mezi členskými zeměmi EU se jedná o 18. nejvyšší hodnotu. Co se týče cíle v podobě dosažení 10% podílu OZE na hrubé konečné spotřebě v dopravě, k jeho naplnění se v posledních letech ČR nepřiblížila.

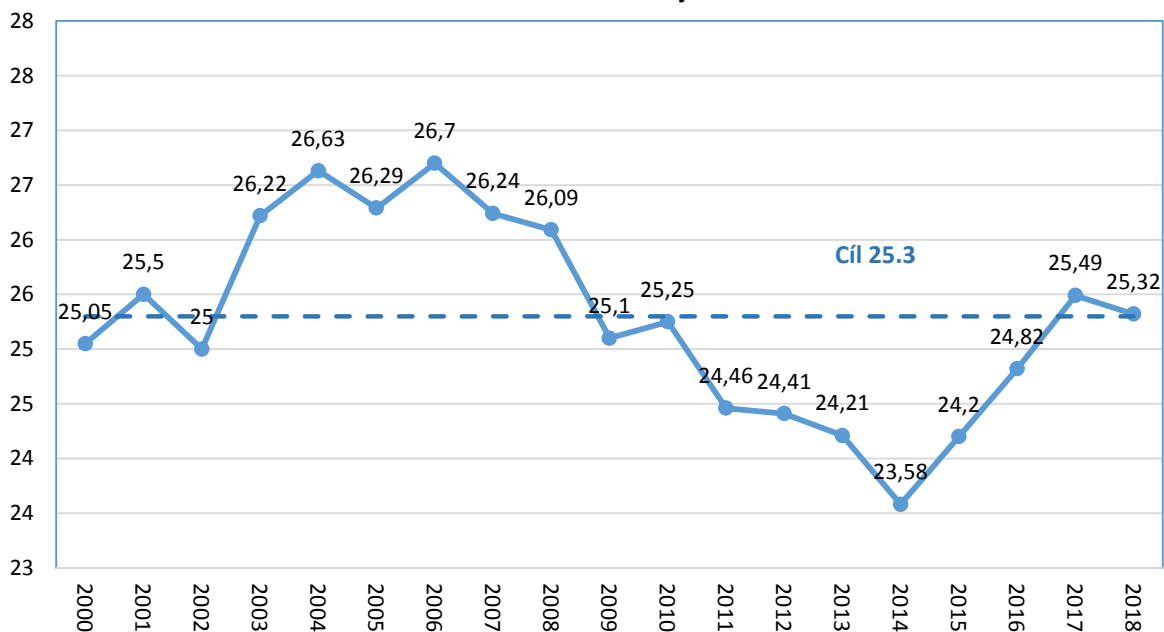
Graf 8: Podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie (v %)

Zdroj: Eurostat

V letech 2009 - 2016 byl plněn národní cíl na rok 2020 pro konečnou spotřebu energie ve výši 25,3 mil. tun ropného ekvivalentu. Po výkyvu v roce 2017 se v roce 2018 ČR opětovně těsně přiblížila k plnění tohoto cíle, když konečná spotřeba energie dosáhla 25,32 mil. tun ropného ekvivalentu. Dle tohoto ukazatele se ČR nachází přibližně uprostřed v pořadí mezi členskými státy EU.

Graf 9: Konečná spotřeba energie v (mil. tun ropného ekvivalentu)

Zdroj: Eurostat

5. Implementace Cílů udržitelného rozvoje

ČR uskutečnila pilotní vyhodnocení implementace SDGs a byla dokončena nultá hodnotící zpráva naplňování Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj v ČR. Níže jsou uvedeny základní informace o implementaci jednotlivých SDGs.

ČR si v globálním hodnocení naplňování **SDG 1 Konec chudoby** vede dobře. Při hlubším zkoumání je patrné, že tento úspěch je křehký. V situaci velkého množství lidí žijících těsně nad hranicí chudoby či při vědomí regionálních rozdílů stačí relativně malá změna, aby se situace v této oblasti podstatně zhoršila.

V případě **SDG 2 Konec hladu** není pro obyvatele ČR hrozbou hlad ani podvýživa ve smyslu nedostatku potravin, ale spíše otázka udržitelného zemědělství. Růst produktivity v zemědělství naráží na svá přirozená omezení a státní podpora skrze přímé platby je stále orientovaná primárně na obdělávanou plochu. Podíl ekologického zemědělství roste, ale jen pomalu. Zemědělská produkce je zranitelná změnou klimatu a výkyvy počasí. Počasí a intenzivní způsob zemědělské produkce často vedou k degradaci půdy a negativnímu dopadu na biodiverzitu. Průměrné ceny zemědělské produkce se sice meziročně mění velmi málo, avšak v návaznosti na průběh ročního období a vnějších vlivů počasí s velkým rozdílem u konkrétních druhů ovoce či zeleniny. ČR patří mezi čisté dovozce potravin a tento trend nadále sílí. ČR podporuje mezinárodní obchod bez bariér a subvencí a je aktivní zejména v oblastech odstraňování obchodních omezení, dvojí kvality potravin, dumpingu a různých forem tržního selhání.

V naplňování **SDG 3 Zdraví a kvalitní život** je pozornost zaměřena především na důsledky a podstatně méně se věnuje příčinám a předcházení nemocem. Ačkoli je zdravotnický systém poměrně stabilní a zajišťuje všechny základní zdravotní služby, veřejné výdaje investované do prevence představují pouze zlomek celkových veřejných výdajů na zdravotnictví. Nejčastějšími příčinami úmrtí jsou neprenosné nemoci (kardiovaskulární choroby, rakovina, diabetes chronická dýchací onemocnění,). Problematika prevence se v ČR projevuje zejména v oblasti životního stylu - nadměrná spotřeba alkoholu, kouření, nedostatečná pohybová aktivita. *Strategický rámeček rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030*, který navazuje na *Strategický rámeček ČR 2030*, obsahuje také specifický cíl č. 1.2 zaměřený na Primární a sekundární prevenci nemocí, zvyšování zdravotní gramotnosti a odpovědnosti občanů za vlastní zdraví. Tento specifický cíl usiluje o funkční, legislativně a metodicky ukotvený systém programů podpory zdraví, zdravotní gramotnosti a programů zaměřených na časný záchyt vážných onemocnění v rizikových skupinách osob.

V souvislosti s **SDG 4 Kvalitní vzdělávání** ČR nestaví přístupu ke kvalitnímu vzdělání žádné bariéry formálního charakteru. Přes zjevnou snahu se však není schopna vypořádat s bariérami danými socioekonomickým zázemím, příp. jinou formou znevýhodnění. Pozitivem je skutečnost, že základní a střední vzdělání je v ČR bezplatné a relativně dostupné, v oblasti vysokoškolského vzdělání existuje zatím výrazná převaha bezplatných veřejných škol a v posledních letech se zlepšuje i dostupnost předškolní péče. Studijní výsledky žáků v ČR mají ve srovnání se zeměmi OECD vyšší závislost na socioekonomickém zázemí a v postgraduálním studiu hrají roli také omezení daná genderovou rolí. Prostor ke zlepšení je i v efektivitě a kvalitě vzdělávání a dostupnosti a účasti na celoživotním vzdělávání. Digitální kompetence pracovníků jsou stále nízké.

Genderová nerovnost **SDG 5 Rovnost mužů a žen** se v ČR silně podepisuje především na pracovním životě žen v produktivním věku. Celkově se ČR potýká s jednou z nejvyšších průměrných příjmových nerovností v EU (21,1 %). Ženy obecně čelí i obtížím v kariérním růstu, jsou výrazněji ohroženy nezaměstnaností a příjmovou chudobou. V kombinaci řady podobných znevýhodnění jsou ženy celkově zranitelnější. Zvláště rizikové skupiny jsou pak matky s malými dětmi a ženy starší 65 let žijící samostatně. Zastoupení žen na

vedoucích a rozhodovacích pozicích veřejného i soukromého sektoru je velmi nízké. Částečné úspěchy si však ČR může připsat v oblasti reprodukčního zdraví. Pozornost začala být věnována i násilí na ženách.

Pro správu vodních zdrojů existuje právní rámec a s ním jsou spojeny i mechanismy umožňující zapojení veřejnosti vč. samotných odběratelů vody. Pitná voda je dostupná a celkový odběr vody klesá, čímž je z velké části splňován **SDG 6 Pitná voda a kanalizace**. Méně příznivá situace je v oblasti kanalizace a čištění odpadních vod, jakkoli i zde je trend dlouhodobě pozitivní. Také jakost vody ve vodních tocích se dlouhodobě zlepšuje, velká část toků v ČR je přesto stále znečištěna. Slabinou v případě SDG 6 je opětovné využívání vody a podlomená schopnost krajiny zadržovat vodu.

ČR se snaží plnit **SDG 7 Dostupné a čisté energie** prostřednictvím diverzifikace energetického mixu, snahou o zachování soběstačnosti ve výrobě elektřiny a rozvojem energetické infrastruktury, odpovídající potřebám decentralizace. Dlouhodobě dochází i ke snižování energetické náročnosti ekonomiky na tvorbě HDP. Celková spotřeba energie stále roste a s ohledem k pravděpodobnému dalšímu vývoji a plánu odklonu od uhelné energetiky bude nejspíše růst i dovozní závislost ČR. Systém podpory VaVal nízkouhlíkových technologií není ucelený. ČR v rámci EU prosazuje princip technologické neutrality a podporuje rozvoj jaderné energetiky jako bezemisního zdroje a prostředku pro dosažení klimatických závazků, z tohoto důvodu ČR usiluje o uznání jaderné energetiky jako environmentálně udržitelného zdroje i ze strany EK (zejm. v rámci tzv. taxonomie pro udržitelné investice). Obnovitelné zdroje energie se v ČR i díky vhodným přírodním podmínkám rozvíjejí, avšak růst jejich podílu na výrobě energie i elektřiny v posledních letech stagnuje. ČR předběžně již v roce 2015 splnila své evropské závazky k OZE, avšak cíle pro energetické úspory v budovách nejsou realizovány dle plánu. Český trh s energiemi je výrazně harmonizován s EU a ČR podporuje aplikaci inteligentních distribučních i přenosových sítí, posilujících bezpečnost soustavy a její decentralizaci.

V oblasti **SDG 8 Důstojná práce a ekonomický růst** má ČR velmi dobré výsledky v oblasti hospodářského růstu i na trhu práce, avšak pozornost by měla být věnována i některým problémům, jejichž dopad by mohl být do budoucna zásadní. Hospodářský růst je primárně tažen domácí spotřebou a investicemi a je závislý na tradičních zpracovatelských oborech a obchodu, nikoliv na moderních a inovativních odvětvích. Světový trh a zahraniční investiční aktivita zároveň výrazně určují, zda se českému hospodářství daří či nikoliv, přičemž dalším omezujícím faktorem je aktuální nedostatek pracovníků. Inovační aktivita ČR je spíše průměrná a produktivita práce neroste uspokojivě. Energetická a materiálová náročnost ekonomiky klesají, avšak jsou stále vysoké. Nezaměstnanost je plošně a dlouhodobě velmi nízká, nicméně narůstá podíl mladých žen, které nepracují a ani se nevzdělávají. Aktivní politika zaměstnanosti je silně závislá na externím financování a není příliš efektivní pro dlouhodobě nezaměstnané. Finanční sektor (zejména dominantní bankovní) je v ČR rozvinutý, moderní a disponuje dostupnými finančními produkty. Zároveň však v důsledku nízkých průměrných úspor domácností existuje pro významnou část společnosti riziko dluhové pasti a problém nadměrného zadlužení.

ČR plní **SDG 9 Průmysl, inovace a infrastruktura** dobře. Dopravní infrastruktura je velmi hustá, zároveň však investičně nákladná. Emisní náročnost tvorby přidané hodnoty zůstává vysoká. ČR intenzivně spolupracuje se zahraničními výzkumnými kapacitami na výzkumu a inovacích pro českou ekonomiku. Množství českých výzkumníků roste a české výzkumné prostředí se v posledních letech stále více orientuje na podnikové inovace. Dále je cíleně podporován transfer znalostí a potřebných technologií do rozvojových oblastí. Význam výroby špičkových a pokročilých technologií ve zpracovatelském průmyslu v posledních letech spíše stagnuje. ČR má velmi dobré pokrytí mobilním signálem ve standardu LTE, které je dostupné pro více než 99 % populace. Přístup malých a středních podniků k financování je relativně dobrý, orientovaný na tradiční bankovní sektor.

SDG 10 Méně nerovností je průřezový cíl, který je podrobněji hodnocen v ostatních SDGs. Souhrnně lze upozornit na majetkovou nerovnost, kdy příjmy z kapitálu převažují nad příjmy z práce, avšak nepoměr se v posledních letech mírně snížil. Pozitivní je snaha o odstranění různých forem strukturálních nerovností a diskriminace např.: sociálního vyloučení, genderové nerovnosti, nerovnosti ve vzdělávání a obtíží se systémem inkluze dětí se zdravotním postižením.

V rámci **SDG 11 Udržitelná města a obce** má ČR řadu dobrých výsledků, ale objevují se i určité slabiny. Ve městech, kde žije většina obyvatel, se koncentrují pracovní příležitosti, inovace, služby, možnosti kulturního vyžití, zároveň však život ve městě přináší negativní dopady na životní prostředí (znečištění ovzduší, produkce komunálního odpadu atd.). Dlouhodobým problémem je v ČR zajištění dostupného bydlení či bezpečnost silničního provozu.

Plnění **SDG 12 Odpovědná výroba a spotřeba** je pro ČR aktuální tematickou výzvou. Udržitelná spotřeba a výroba získává postupně větší význam a promítá se jak do strategických materiálů, tak jednotlivých aktivit. Environmentálně odpovědné VZ jsou realizovány pouze na dobrovolné bázi. Oblast potravinového odpadu a obalových materiálů dosahuje velmi dobrých výsledků i díky soustavné podpoře osvěty a vzdělávání o udržitelném chování a také povinnosti věnovat nezávadné potraviny potravinovým bankám. Dlouhodobým cílem a zároveň výzvou je pro ČR oběhové hospodářství a udržitelný cestovní ruch. Aktuálně jsou realizovány kroky k zavádění či rozšiřování ekomodulace, chytrých systémů odpadového hospodářství, ekodesignu, aj. Je nutné, aby byla nová odpadová legislativa schválena dle plánovaného harmonogramu a aby již nedocházelo k výrazným změnám v průběhu legislativního procesu. Trend ukazatelů materiálové spotřeby se však v posledních letech znovu obrací nežádoucím směrem, podíl zpětně navracených surovin do ekonomiky je nízký a výše podpory fosilních paliv se rovněž dlouhodobě nemění.

Z globálního hlediska se ČR podílí přibližně 0,25 % na emisích skleníkových plynů. V rámci EU je však česká emisní náročnost ekonomiky na obyvatele jednou z nejvyšších. Klíčovým faktorem je v tomto směru energetický mix a vysoký podíl průmyslu na tvorbě HDP. ČR aktivně a dlouhodobě naplňuje **SDG 13 Klimatická opatření** prostřednictvím svých mezinárodních závazků a závazků vyplývajících z legislativy EU. Emise se v ČR mezi roky 1990 a 2018 snížily téměř o 36 % a to u většiny sektorů. Prostor pro zlepšení je v dopravě a v odpadovém hospodářství. Zde hrají roli jak nedostatečné kapacity recyklačního průmyslu, tak teprve počáteční podpora oběhového hospodářství.

SDG 14 Život ve vodě zaměřenému na ochranu a udržitelné využití oceánů, moře a mořských zdrojů se ČR jako vnitrozemský stát věnuje minimálně. Soustředí se však na další aktivity, které mají dopad na okyselování oceánů a znečišťování vodních toků. Diplomatické snahy ČR v oblasti SDG 14 jsou skrovné, omezují se na pozorování, nebo sledují konsensuální linii EU.

Snaha o ochranu našich ekosystémů není zatím dostatečně účinná. V naplňování **SDG 15 - Život na souši** - působí vedle tlaků z lidské činnosti také změna klimatu v ČR, která přispívá k epizodám sucha, degradaci zemědělské půdy a zvyšuje riziko extrémní eroze. Dále přispívá k exponenciálnímu růstu kůrovcové kalamity, kterou provází rozpad zejména stanovištně nevhodných lesních porostů. Přes dlouhodobou snahu a postupné mírné zlepšování druhová skladba lesů neodpovídá ani tzv. doporučené skladbě (která bere v potaz také ekonomické zájmy spojené s využíváním lesa), natož skladbě přirozené. Ačkoli jsou využívány obvyklé nástroje ochrany přírody, nestačí reagovat na nový trend masového turismu. V rámci mezinárodní mnohostranné spolupráce (Nagojský protokol, CITES, FLEGT) má ČR výraznou roli a prostřednictvím know-how a finanční pomoci skrze zahraniční rozvojovou spolupráci se ČR snaží angažovat i v některých méně rozvinutých zemích.

Z pohledu **SDG 16** *Mír, spravedlnost a silné instituce* ČR představuje standardní zemi EU díky své míře bezpečnosti a struktuře institucí. Fyzické násilí je přítomno v malé míře a jeho výskyt klesá. Existují ovšem dlouhodobé slabiny v oblasti reálné efektivity správy veřejných záležitostí (rezortismus, nedostatek datově založeného přístupu, nízká míra inovativnosti v tvorbě politik). V rámci daňové kriminality působí úspěšně tzv. daňová kobra, pozornost je věnována také problematice daňových rájů či agresivního daňového plánování ve světě, ale i jiných státech EU. Veřejná správa sice aktivně realizuje činnosti pro boj s korupcí, avšak veřejné mínění v této věci není příliš optimistické a příslušné mezinárodní indexy umísťují ČR pod průměr EU.

Ačkoli je měření plnění **SDG 17** *Partnerství ke splnění cílů* z důvodu nedostatku dat problematické, lze konstatovat, že ČR má úspěšně nakročeno v záležitostech týkajících se daňové oblasti, rozvojových investic a partnerství pro udržitelný rozvoj. Naopak nedostatečné je v této oblasti plnění závazku k minimální výši oficiální rozvojové pomoci, který ČR dlouhodobě neplní. Nutná opatření zatím nebyla realizována ani v oblasti koherence politik pro udržitelný rozvoj. Řada podcílů je spíše globálního charakteru, a přestože je přijetí dodatečných opatření a posílení role ČR v jejich naplňování žádoucí, dopady jsou těžko měřitelné prostřednictvím globální indikátorové sady.

6. Fondy EU

6.1 Provázanost fondů EU s doporučeními Rady EU

V roce 2019 obdržela ČR celkem 3 doporučení Rady EU:

1. *Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost důchodového systému a systému zdravotní péče. Přijmout projednávaná protikorupční opatření.*
2. *Podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi, mimo jiné zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti, a zaměstnávání znevýhodněných skupin. Zvýšit kvalitu a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání.*
3. *Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na dopravu, a zejména její udržitelnost, na digitální infrastrukturu a na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky včetně zvýšení energetické účinnosti, a to s ohledem na regionální rozdíly. Snižit administrativní zátěž pro investice a v oblasti zadávání veřejných zakázek podporovat soutěž více založenou na kritériích kvality. Odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému.*

Doporučení č. 1

Z fondů EU mají pro ČR zásadní roli zejména ESIF. Přispívají k *zavádění protikorupčních opatření* podporou projektů **OP Z - Prioritní osa (PO) 4 Efektivní veřejná správa** specifického cíle v rámci optimalizace procesů a postupů ve veřejné správě zejména prostřednictvím posílení strategického řízení organizací, zvýšení kvality jejich fungování a snížení administrativní zátěže a v rámci profesionalizace VS zejména prostřednictvím zvyšování znalostí a dovedností jejich pracovníků, rozvoje politik a strategií v oblasti lidských zdrojů a implementace služebního zákona.

Doporučení č. 2

OP Z (PO 1 Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly) financuje aktivity pro podporu *rovnosti žen a mužů a sladování pracovního a soukromého života*. Jsou zřizována a financována zařízení péče o děti předškolního věku (dětské skupiny); zaměstnávání osob na zkrácených a sdílených úvazcích usnadňuje integraci a návrat rodičů na trhu práce. Ministerstvo práce a sociálních věcí realizuje od roku 2016 tříletý projekt financovaný z OP Z - Podpora implementace dětských skupin. Cílem projektu je efektivně podporovat vznik a fungování dětských skupin, zvyšovat kvalitu poskytované péče prostřednictvím standardů a auditu kvality a zajistit dostupnost kvalitních informací o dětských skupinách. Taktéž realizuje od roku 2016 tříletý systémový projekt financovaný z OP Z - Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby. Výstupem projektu je ověření zájmu a možností pro zavedení garance místa v předškolních zařízeních pro děti od jednoho roku věku a zpracování návrhu řešení na ne/legislativní úpravu pro zřizování a provoz mikrojeslí. Součástí projektu je také revize standardů vzdělávání osob pečujících o nejmenší děti za účelem zvýšení kvality a odbornosti poskytované služby.

V rámci sladění pracovního a rodinného života MPSV realizuje od roku 2017 systémový projekt financovaný z OP Z - *Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů*. Cílem je zlepšit koordinaci celostátních a regionálních politik v oblasti podpory rodin, a to prostřednictvím sítě krajských poradců a fungování celostátní a regionálních platforem. V rámci projektu bude vytvořena Metodika tvorby rodinné politiky na krajské a místní úrovni a dále v každém kraji vznikne,

s přihlédnutím k jeho specifikům, návrh koncepce rodinné politiky a návrh implementace konkrétních prorodinných opatření.

V rámci **OP Z PO 2 - Sociální začleňování a boj s chudobou** se financují aktivity na podporu zaměstnanosti znevýhodněných skupin. O tuto finanční podporu na realizaci projektů v této oblasti se mohou ucházet jak obce, tak místní akční skupiny či neziskové organizace. Například v rámci projektu OP Z *Systémové zajištění sociálního začleňování*, kdy předmětem projektu je podpora strategického plánování lokálních opatření sociálního začleňování založeného na analýzách a realizace těchto opatření s využitím ESIF 2014 - 2020 prostřednictvím *Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám*. Tento projekt má přinést komplexní a synergická opatření na lokální úrovni a jejich prostřednictvím přispěje k efektivnějšímu soc. začleňování osob ohrožených nebo postižených sociálním vyloučením v 110 obcích, městech nebo mikroregionech ČR.

V rámci zaměstnávání znevýhodněných skupin je pomoc poskytována z dalších projektů v rámci OP Z jako jsou např. projekty: *Rozvoj systému sociálních služeb*, *Rozvoj a podpora modelů kvality pro systém sociálních služeb*, *Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend* a *Podpora sociálního podnikání*.

Podpora sociálního podnikání pokračuje i v novém programu v rámci OP Z, a to **S-podnik**, jehož cílem je podpořit malé a střední sociální podniky, a to ve formě zvýhodněných úvěrů a poradenství. Program, poběží v rámci OP Z a je na něj vyčleněno 380 milionů Kč. Podpořeno by tak mělo být přibližně 75 projektů. Touto formou podpory je umožněno sociálním podnikatelům co nejvíce usnadnit přístup k financování jejich aktivit a podpořit tak jejich rozvoj a růst. Sociální podniky zajišťují aktivity, které prospívají celé společnosti či místní komunitě, a často přináší uplatnění i těm, o jejichž potenciál nejeví tradiční podniky velký zájem. Vzhledem k povaze jejich podnikání je ale pro ně obtížné na tradiční komerční financování dosáhnout.

Ve prospěch *posílení schopnosti vzdělávacího systému poskytovat kvalitní inkluzivní vzdělávání* míří **OP VVV - PO 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání** a **PO 2 Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj**. V obou PO je financován také *rozvoj dalších profesních znalostí* a kompetencí pedagogů.

IROP v tomto ohledu podporuje investice do infrastruktury škol a školských zařízení, zejména do rozšiřování kapacit předškolního vzdělávání a do odborných učeben základních, středních a vyšších odborných škol ve vazbě na tzv. klíčové kompetence, které zahrnují výuku cizího jazyka, práce s *digitálními technologiemi*, přírodovědných a technických oborů.

Doporučení č. 3 se týká celé řady věcných oblastí:

Z pohledu *dopravy a její udržitelnosti* lze zmínit budování a modernizace železniční a silniční sítě, kdy OP Doprava (OP D) plní pravidlo n+3 s ročním předstihem a byl by schopen využít větší množství prostředků, než které má k dispozici. Zlepší se situace v oblasti budování a modernizace infrastruktury městské hromadné dopravy a v oblasti veřejně dostupné infrastruktury pro alternativní paliva v OP D. IROP zatraktivní veřejnou hromadnou dopravu, např. budováním přestupních dopravních terminálů.

Fondy EU významně přispívají k naplnění třetího doporučení v oblasti podpory investiční hospodářské politiky *při přechodu na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky včetně zvýšení energetické účinnosti* s ohledem na regionální rozdíly. Podpora je poskytována v OP PIK, OP ŽP, IROP a OP PPR. Zejména energetická účinnost je klíčovou oblastí, kde je z dlouhodobé perspektivy velmi důležitá včasná příprava projektů a jejich následná realizace, nastavení progresivní podpory ve vazbě na dosahované

úspory, využívání různých zdrojů financování (dotace, finanční nástroje, EPC), rozšiřování absorpční kapacity atd.

S využitím EU fondů ČR zrealizuje zásadní změny v legislativním, institucionálním a systémovém prostředí, které zrychlí a zefektivní přípravu, povolování a umísťování staveb a tak *sníží administrativní zátěž pro investice*:

1/ zavedení Digitální technické mapy (DTM)⁷⁷

2/ Digitalizace stavebního řízení a územního plánování (DSŘ)⁷⁸

3/ rekodifikace stavebního práva⁷⁹, vč. zavádění standardu informačního modelování staveb (BIM) a převod územních plánů na nový standard.

V roce 2019 se rozběhla dotační podpora budování *digitální infrastruktury*. Díky DTM se zlepší sdílení fyzické infrastruktury a koordinace stavebních prací; DSŘ zefektivní výstavbu datových sítí.

Co do doporučení k podporování soutěže více založené na kritériích kvality je třeba uvést, že tato podpora je zadavatelům ve velké míře poskytována. MMR jako gestor právní regulace zadávání veřejných zakázek se tomuto tématu průběžně věnuje v rámci svých metodických, konzultačních a edukačních aktivit. Kvalitního plnění může navíc zadavatel při zadávání veřejných zakázek dosáhnout i jinak než jen v rámci hodnocení, např. vhodným stanovením podmínek účasti, – tj. kvality může být dosaženo i v případě hodnocení nabídkové ceny.

Pro *odstranění překážek bránících rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému* významně přispívá zejména **OP VVV - PO 1 Posilování kapacit pro kvalitní výzkum, PO 2 Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj** a rovněž **OP PIK - PO 1 Rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace**. Například OP VVV podporuje vybudování Národního centra pro elektronické informační zdroje a implementaci a řízení RIS3 strategie na národní a regionální úrovni. OP PIK pro podporu vzniku inovativních podniků rozvíjí finanční nástroje⁸⁰.

Dle usnesení vlády č. 94 ze 4. 2. 2019 se připravuje *Dohoda o partnerství* a jednotlivé *operační programy* na období 2021 - 2027. Při jejich přípravě budou maximálně zohledněny *CSR pro rok 2019, vč. Přílohy D ke Zprávě o ČR 2019*. Alokace pro ČR má být v celkovém objemu 18,7 mld. EUR. Vyjednávání v rámci EU dále probíhají.

Zvláštní pozornost bude při tom věnována Mechanismu pro spravedlivou transformaci⁸¹; zohledněna bude *Příloha D Zprávy o ČR 2020*, kterého první pilíř FST bude novou součástí kohezní politiky a operačních programů ČR v příštím programovém období.

6.2 Provázanost fondů EU s národními cíli v rámci strategie Evropa 2020

Ve všech prioritních osách programů, které mají spojitost s národními cíli v rámci strategie *Evropa 2020*, byly i v roce 2019 plněny závazky vyplývající z pravidla n+3.

⁷⁷ Viz kap. 3.3.5 – Digitální technické mapy

⁷⁸ Viz kap. 3.3.5 – Digitalizace stavebního řízení a územního plánování

⁷⁹ Viz kap. 3.3.1 – Rekodifikace veřejného stavebního práva

⁸⁰ Viz kap. 3.3.1 – Finanční nástroje

⁸¹ Viz kap. 3.3.1 – Investiční plán pro udržitelnou Evropu

K naplnění pěti dílčích národních cílů v oblasti **zaměstnanosti** přispívají zejména OP Z, OP PPR a částečně také PRV.

Fondy EU se v této oblasti přímo zaměřují na podporu zaměstnanosti a zaměstnatelnosti osob, které mají různá znevýhodnění na trhu práce, které i přes aktuální pozitivní vývoj obtížně hledají uplatnění.

V oblasti zaměstnanosti, **sociálního začleňování a boje s chudobou** jsou realizovány intervence z OP Z, IROP a OP PPR a částečně též PRV, především v oblasti integrace ohrožených skupin na trhu práce, zvyšování dostupnosti a kapacit sociálních služeb a podpory péče o děti předškolního věku.

Dílčí cíle v oblasti **vzdělávání** jsou postupně naplňovány zejména s podporou OP VVV. Opatření pro snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání jsou kromě OP VVV podporovány ještě z IROP a OP PPR. Jedná se zejména o koordinační aktivity propojujících školy, sociální a rodinné služby a prevenci školních neúspěchů a předčasných odchodů žáků základních a středních škol

Celkové výdaje na **výzkum a vývoj** rekordně podle posledních dostupných dat ČSÚ (2018) vzrostly o 14 p. b. na 102,8 mld. Kč (1,93 % HDP) a poprvé v historii tak překonaly stomiliardovou hranici. Veřejné výdaje z toho představovaly 41,7 mld. Kč, z čehož fondy EU představovaly 16 %. Po plynulém růstu výdajů na VaVal v období 2008 až 2015 a následném poklesu v roce 2016 způsobeném nízkým čerpáním fondů EU na začátku nového programového období se v roce 2017 a 2018 čerpání z fondů EU opět zvýšilo. Dlouhodobě slušně rostoucí trend mají výdaje na výzkum v podnikovém sektoru; avšak je třeba poznamenat, že výrazně slabší je růst v domácích podnicích.

V oblasti klimaticko-energetické politiky poskytují podporu národní programy a fondy EU (zejména OP PIK, OP ŽP, OP D, IROP a PRV).

ČR má stanoven emisní závazek pro sektory mimo systém EU ETS. Z fondů EU je podporováno snižování emisí skleníkových plynů zejména prostřednictvím projektů OP ŽP na snížení energetické náročnosti veřejných budov a projektů IROP na zvýšení využití OZE a snižování energetické náročnosti v sektoru bydlení.

V oblasti OZE byl překročen plánovaný cíl pro podíl OZE na konečné spotřebě energie a je reálný předpoklad dosažení strategického cíle pro ČR v roce 2020. Výroba energie z OZE byla v minulosti realizována více ze soukromých zdrojů, v současné době se uplatňuje podpora z fondů EU (OP PIK, OP ŽP, IROP). Energie z OZE se podílí na spotřebě elektřiny také v dopravě a tyto aktivity jsou částečně podporovány z fondů EU.

Prostřednictvím fondů EU by měla být dosažena cca 1/3 celkového závazku ČR v oblasti nových úspor energie v roce 2020. Na podpoře z fondů EU se zhruba dvěma třetinami podílí OP PIK (úspory v podnicích), o zbytek se téměř shodně dělí OP ŽP (úspory u veřejných budov) a IROP (úspory v bytových domech), malá část připadá na OP PPR (úspory v budovách a dopravních zařízeních hl. m. Prahy). Aktivity v oblasti **energetické účinnosti** jsou také podporovány z národních zdrojů (program Nová zelená úsporám, EFEKT, NPŽP aj.). Celkově se nedaří plnit cíle ČR v energetických úsporách a jsou přijímána optimalizační opatření ke zlepšení.

Přílohy

Příloha 1: Přehled strategických a koncepčních dokumentů vlády souvisejících s NPR 2020

Kapitola NPR	Název dokumentu	Stav přípravy	Gestor
3.1 Makroekonomická stabilita	Konvergenční program ČR 2020	Schváleno	MF
	Makroekonomická predikce ČR - duben 2020	Publikováno	MF
	Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí ČR na léta 2020 až 2022	Schváleno	MF
	Rozpočtová strategie sektoru veřejných institucí ČR na léta 2021 až 2023	V přípravě	MF
	Rizika pro finanční stabilitu a jejich indikátory - prosinec 2019	Publikováno	ČNB
	Zpráva o finanční stabilitě 2018 / 2019	Publikováno	ČNB
	Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí - Zdraví 2020	Schváleno	MZd
	Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030 - Zdraví 2030	Schváleno	MZd
	Národní strategie elektronického zdravotnictví ČR 2016 - 2020	Schváleno	MZd
	Akční plán k Národní strategii elektronického zdravotnictví ČR 2016 – 2020	Schváleno	MZd
3.2 Spravedlnost: bydlení, práce, sociální politika a vzdělávání	Koncepce bydlení ČR do roku 2020 (revidovaná) (2016)	Schváleno	MMR
	Koncepce bydlení ČR 2021+	V přípravě	MMR
	Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 - 2025	Schváleno	MPSV
	Koncepce dostupného bydlení ČR 2020 - 2025 ⁸²	V přípravě	MPSV
	Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020 (aktualizace 2018)	Schváleno	MPSV
	Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030	V přípravě	MPSV
	Strategie digitální gramotnosti ČR na období 2015 - 2020	Schváleno	MPSV

⁸² Aktualizace dokumentu *Koncepce sociálního bydlení ČR 2015 - 2025*

Akční plán Strategie digitální gramotnosti ČR na období let 2015 - 2020	Schváleno	MPSV
Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR 2014 - 2020	Schváleno	ÚV
Strategie pro rovnost žen a mužů na léta 2021 - 2028	V přípravě	ÚV
Akční plán pro rovnost žen a mužů na léta 2019 - 2020	Schváleno	ÚV
Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019 - 2022	Schváleno	ÚV
Akční plán pro oblast rovného odměňování	V přípravě	MPSV, ÚV
Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 - 2027	Schváleno	ÚV
Akční plán realizace Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 – 2021	Schváleno	ÚV
Koncepce rodinné politiky (2017)	Schváleno ⁸³	MPSV
Strategie migrační politiky ČR (2015)	Schváleno	MV
Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu (aktualizace 2016)	Schváleno	MV
Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců - Ve vzájemném respektu v roce 2020	Schváleno	MV
Dlouhodobá vize resortu práce a sociálních věcí pro oblast sociálního začleňování 2012 - 2020	Schváleno	MPSV
Strategie sociálního začleňování 2014 - 2020	Schváleno	MPSV
Strategie sociálního začleňování 2021 - 2030 ⁸⁴	Schváleno	MPSV
Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 až 2020	Schváleno	MMR
Akční plán Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016 - 2020	Schváleno	MMR
Strategie romské integrace do roku 2020	Schváleno	ÚV
Strategie romské integrace 2021 - 2030	V přípravě	ÚV
Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015 - 2020	Schváleno	ÚV
Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021 - 2025	V přípravě	ÚV
Koncepce prevence a řešení problematiky	Schváleno	MPSV

⁸³ Aktualizace v přípravě.

⁸⁴ V průběhu plnění strategie bude připravován tříletý Akční plán.

	bezdomovectví v ČR do roku 2020		
	Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016 - 2025	Schváleno	MPSV
	Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2020 - 2025	V přípravě	MPSV
	Národní akční plán pro duševní zdraví 2020 až 2030	Schváleno	MZd
	Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020	Schváleno	MŠMT
	Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+	V přípravě	MŠMT
	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2019 - 2023	Schváleno	MŠMT
	Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016 – 2020	Schváleno	MŠMT
	Strategický záměr pro oblast vysokého školství na období po roce 2021	V přípravě	MŠMT
	Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020	Schváleno	MŠMT
3.3 Produktivita: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa	Národní investiční plán do roku 2050	Schváleno	MMR
	Inovační strategie ČR 2019 – 2030	Schváleno	ÚV
	Koncepce rozvoje kapitálového trhu v ČR na období 2019 – 2023	Schváleno	MF
	Politika územního rozvoje ČR (Aktualizace č. 2; Aktualizace č. 3 - 2019)	Schváleno ⁸⁵	MMR
	Politika architektury a stavební kultury ČR (2015)	Schváleno	MMR
	Průmysl 4.0	Schváleno	MPO
	Hospodářská strategie ČR 2020 - 2030	V přípravě	MPO
	Koncepce podpory malých a středních podnikatelů na období let 2014 – 2020	Schváleno	MPO
	Strategie podpory malých a středních podnikatelů 2021 - 2027	V přípravě	MPO
	Plán systémového snížení administrativní zátěže podnikání na období 2019 - 2022	Schváleno	MPO
	Aktualizace exportní strategie ČR pro období 2012 - 2020 (aktualizace 2016)	Schváleno	MPO
	Národní akční plán podpory společenské odpovědnosti organizací v ČR na léta 2019 - 2023	Schváleno	MPO
	Národní akční plán pro byznys a lidská práva 2017 -	Schváleno	ÚV

⁸⁵ Aktualizace č. 4 a č. 5 v přípravě.

2022		
Strategie regionálního rozvoje ČR 2014 - 2020	Schváleno	MMR
Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2019 - 2020	Schváleno	MMR
Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	Schváleno	MMR
Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 - 2022	V přípravě	MMR
Koncepce rozvoje venkova 2021 – 2027	Schváleno	MMR
Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje (2017)	Schváleno ⁸⁶	MMR
Souhrnný akční plán Strategie restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje 2019 - 2020	Schváleno ⁸⁷	MMR
Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 - 2020	Schváleno	MMR
Akční plán ke Koncepci státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014 - 2020 na roky 2019 - 2020	Schváleno	MMR
Strategie rozvoje cestovního ruchu ČR 2021 - 2030	V přípravě	MMR
Akční plán ke Strategii rozvoje cestovního ruchu ČR 2021 – 2030 na roky 2021 a 2022	V přípravě	MMR
Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020 (aktualizace prosinec 2016; revize září 2017)	Schváleno	MV
Implementační plány Strategického rámce rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 - 2020 (technická revize září 2017)	Schváleno	MV
Koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030	V přípravě	MV
Akční plán ke koncepci Klienty orientovaná veřejná správa 2030 na léta 2021 - 2023	V přípravě	MV
Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 - 2020	Schváleno ⁸⁸	MMR
Aktualizace akčního plánu plnění Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020	Schváleno	MMR
Strategie pro boj s podvodny a korupcí při čerpání fondů v rámci Společného strategického rámce v období 2014	Schváleno	MMR

⁸⁶ Aktualizace v přípravě.

⁸⁷ Navazující dokument v přípravě.

⁸⁸ Připravuje se navazující dokument pro období 2021 – 2025.

- 2020		
Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022	Schváleno	MSp
Akční plán boje s korupcí na rok 2020	Schváleno	MSp
Akční plán ČR Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2018 až 2020	Schváleno	MSp
Program Digitální Česko: Informační koncepce ČR	Schváleno	MV
Program Digitální Česko: Digitální ekonomika a společnost	Schváleno	MPO
Program Digitální Česko: Česko v digitální Evropě	Schváleno	ÚV
Implementační plány programu Digitální Česko	Schváleno	MV, MPO, ÚV
Národní strategie umělé inteligence v ČR	Schváleno	MPO
Strategický rámec Národního cloud computingu – eGovernment cloud ČR (2016)	Schváleno	MV
Národní strategie kybernetické bezpečnosti ČR 2015 - 2020	Schváleno	MV
Akční plán Národní strategie kybernetické bezpečnosti ČR 2015 - 2020	Schváleno	MV
Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR do roku 2020 - GeoInfoStrategie	Schváleno	MV
Akční plán Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR do roku 2020	Schváleno	MV
Národní akční plán pro chytré sítě 2019 - 2030 (aktualizace Národního plánu rozvoje sítí nové generace)	Schváleno	MPO
Strategie rozvoje zemského digitálního televizního vysílání (2016)	Schváleno	MPO
Státní kulturní politika na léta 2015 - 2020 (s výhledem do roku 2025)	Schváleno	MK
Strategie podpory kultury ČR 2021+	V přípravě	MK
Integrovaná strategie podpory kultury v ČR do roku 2020	Schváleno	MK
Strategie digitalizace kulturního obsahu ČR 2013 -2020 - aktualizace 2019	Schváleno	MK
Akční plán 2.0 k provedení nedotačních opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací (2019)	Schváleno	MPO
Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2016 - 2020 (aktualizace 2018)	Schváleno	ÚV

	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR 2021+	V přípravě	ÚV
	Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací (2017)	Schváleno	ÚV
	Koncepce informačního systému VaVal na období 2016 - 2020	Schváleno	ÚV
	Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (2012)	Schváleno	ÚV
	Národní strategie otevřeného přístupu ČR k vědeckým informacím (2017)	Schváleno	ÚV
	Akční plán pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu ČR k vědeckým informacím na léta 2017 - 2020	Schváleno	ÚV
	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR - Národní RIS3 strategie 2014 - 2020 (aktualizace 2018) ⁸⁹	Schváleno	MPO
	Akční plán rozvoje lidských zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace a genderové rovnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích v ČR na léta 2018 - 2020	Schváleno	MŠMT
	Akční plán mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji a internacionalizace prostředí výzkumu a vývoje v ČR na léta 2017 - 2020	Schváleno	MŠMT
	Cestovní mapa velkých výzkumných infrastruktur ČR pro léta 2016 - 2022 (aktualizace 2019)	Vzato na vědomí	MŠMT
	Národní kosmický plán 2020 - 2025	Schváleno	MD
3.4 Udržitelnost: životní prostředí, doprava a energetika	Dopravní politika ČR pro období 2014 - 2020 s výhledem do roku 2050	Schváleno ⁹⁰	MD
	Dopravní sektorové strategie - 2. fáze	Schváleno ⁹¹	MD
	Národní akční plán čisté mobility (2015)	Schváleno ⁹²	MPO
	Program rozvoje rychlých železničních spojení v ČR	Schváleno	MD
	Plán dopravní obsluhy území vlaky celostátní dopravy ČR 2017 - 2021	Schváleno	MD
	Akční plán rozvoje inteligentních dopravních systémů (ITS) v ČR do roku 2020 (s výhledem do roku 2050)	Schváleno	MD
	Implementační plán k Akčnímu plánu rozvoje inteligentních dopravních systémů (ITS) v ČR do roku	Schváleno	MD

⁸⁹ V přípravě je navazující dokument *Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR - Národní RIS3 strategie 2021 – 2027*.

⁹⁰ Navazující dokument *Dopravní politika ČR 2021 – 2027* je v přípravě.

⁹¹ Aktualizace v přípravě.

⁹² Aktualizace v přípravě.

2020 (s výhledem do roku 2050) - 2. aktualizace, 2018		
Vize rozvoje autonomní mobility (2017)	Schváleno	MD
Akční plán autonomního řízení	V přípravě	MD
Akční plán o budoucnosti automobilového průmyslu v ČR - Český automobilový průmysl 2025	Schváleno ⁹³	MPO
Koncepce veřejné dopravy	Schváleno ⁹⁴	MD
Koncepce letecké dopravy pro období let 2016 - 2020	Schváleno	MD
Koncepce vodní dopravy	Vzato na vědomí	MD
Koncepce nákladní dopravy pro období 2017 - 2023 s výhledem do roku 2030	Schváleno	MD
Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011 - 2020 (revize 2017)	Schváleno	MD
Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR pro léta 2013 - 2020	Schváleno ⁹⁵	MD
Dlouhodobá strategie renovace budov	V přípravě	MPO
Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR	Schváleno ⁹⁶	MŽP
Politika ochrany klimatu v České republice (2017)	Schváleno	MŽP
Národní akční plán adaptace na změnu klimatu	Schváleno ⁹⁷	MŽP
Státní politika životního prostředí ČR 2012 - 2020 (aktualizace 2016)	Schváleno ⁹⁸	MŽP
Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015 - 2024	Schváleno ⁹⁹	MŽP
Strategický rámec oběhového hospodářství v ČR - Cirkulární Česko 2040	V přípravě	MŽP
Střednědobá strategie (do roku 2020) zlepšení kvality ovzduší v ČR (2015)	Schváleno	MŽP
Národní program snižování emisí ČR (aktualizace 2019)	Schváleno	MŽP
Programy zlepšování kvality ovzduší (2016)	Schváleno ¹⁰⁰	MŽP
Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR	Schváleno	MŽP, MZe

⁹³ Aktualizace v přípravě.

⁹⁴ Připravuje se navazující dokument *Koncepce veřejné dopravy* pro období 2021 – 2030.

⁹⁵ V přípravě je *Koncepce městské a aktivní mobility 2021 – 2027*.

⁹⁶ Aktualizace v přípravě.

⁹⁷ Aktualizace v přípravě.

⁹⁸ V přípravě je *Státní politika životního prostředí ČR 2020 – 2030, s výhledem do roku 2050*.

⁹⁹ Aktualizace v přípravě.

¹⁰⁰ Aktualizace v přípravě.

	Plány pro zvládání povodňových rizik	Schváleno ¹⁰¹	MŽP, MZe
	Národní plány povodí	Schváleno ¹⁰²	MZe, MŽP
	Strategie resortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030	Schváleno	MZe
	Strategický plán Společné zemědělské politiky pro období 2021 – 2027	V přípravě	MZe
	Koncepce ochrany zemědělské půdy ČR	V přípravě	MŽP
	Státní energetická koncepce (2015)	Schváleno	MPO
	Národní akční plán energetické účinnosti ČR V. (2017)	Schváleno	MPO
	Vnitrostátní plán ČR v oblasti energetiky a klimatu ¹⁰³	Schváleno	MPO, MŽP
	Aktualizace Národního akčního plánu ČR pro energii z obnovitelných zdrojů (2016)	Schváleno	MPO
	Surovinová politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů (2017)	Schváleno ¹⁰⁴	MPO
	Aktualizace Politiky druhotných surovin ČR pro období 2019 - 2022	Schváleno	MPO
Průřezové dokumenty	Strategický rámec ČR 2030	Schváleno	MŽP
	Implementační plán Strategického rámce ČR 2030	Schváleno	MŽP
	Implementace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj (Cílů udržitelného rozvoje OSN) v ČR	Schváleno	MŽP
	Dohoda o partnerství pro programové období 2014 - 2020 (revize březen 2018)	Schváleno	MMR
	Dohoda o partnerství pro programové období 2021 - 2027	V přípravě	MMR
	Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020	Schváleno	MMR
	Plán legislativních prací vlády na rok 2020	Schváleno	ÚV
	Přehled implementačních prací vlády ¹⁰⁵ ; Výhled implementačních prací vlády na rok 2020 a další léta	Vzato na vědomí	ÚV
	Metodika přípravy veřejných strategií (aktualizace 2019)	Schváleno	MMR

¹⁰¹ Aktualizace v přípravě.

¹⁰² Aktualizace v přípravě.

¹⁰³ Tzv. národní klimaticko-energetický plán

¹⁰⁴ Doplnění v přípravě.

¹⁰⁵ Z 9. 12. 2019.

Informace o vybraných schválených dokumentech jsou k dispozici také v Databázi strategií¹⁰⁶, která je celostátním informačním systémem dokumentů strategického charakteru. Materiály jsou do systému vkládány a rozpracovávány jednotlivými gestory.

¹⁰⁶ Dostupné z: <https://www.databaze-strategie.cz>